O ANIVERSARE LA ORA ÎMPILĂRII ŞI A SPERANŢEI

Eugen HOLBAN

La 27 Martie se împlinesc 84 ani dela unirea Basarabiei cu Patria-Mamă România. Aniversarea are loc în momentele unei lupte încrâncenate pe care Românii basarabeni o duc împotriva forţelor ruso-comuniste, pentru a-şi apăra limba şi celelalte cuceriri naţionale obţinute la începutul deceniului '90. Rusia *"democratului"* Putin, asociată cu puterea comunistă, încearcă să recucerească poziţia pierdută. În asemenea condiţii, aniversarea unirii are o semnificaţie aparte.

Fiind o aniversare ne vom referi, mai întâi, la evenimentul sărbătoresc, respectiv la acea epocă şi acei oameni care, prin lupta lor pe plan naţional, încheiată cu actul unirii, au scris primul capitol din istoria făuririi României Mari.

Vom începe cu o retrospectivă. Se ştie că în perioada Primului Război Mondial, România s'a aflat, un timp, într'o poziţie de neutralitate. Prin hotărîrea României de a intra în război (14 August 1916), alături de puterile Antantei, din care făcea parte Rusia, Basarabia fusese sacrificată. Destinul ei, însă a fost altul. Începând cu Februarie 1917, au avut loc în Rusia evenimente imprevizibile: izbucnirea revoluţiei şi căderea ţarului. A urmat o perioadă de câţiva ani de lupte şi frământări pentru stabilizarea noii puteri, în care acţiunile şi comenzile dela Moscova slăbiseră, uneori fiind inexistente. În Basarabia, ca şi în alte gubernii, se crease un vid de putere propice dezvoltării acţiunilor naţionale.

Intelectuali şi studenţi, proveniţi în cea mai mare parte din păturile ţărăneşti, au iniţiat în perioda Martie-Octombrie 1917 acţiuni în care au antrenat toate categoriile sociale, organizând adunări (congrese) în care, la început, doleanţele se axau pe obţinerea autonomiei, introducerea limbii române în şcoli şi biserici ş. a., pe măsura scurgerii timpului sfera cererilor, pe plan naţional, se lărgea.

Un rol important l-au jucat cei circa 300.000 ostaşi moldoveni (dela ţărani până la intelectuali) înrolaţi în armata rusă pe diferite fronturi, dar în special pe cel românesc, în cadrul armatei ruseşti, aliata, de atunci, a României. Contactul cu fraţii români a avut o influenţă pozitivă în desfăşurarea evenimentelor care au urmat. Atât cei de pe frontul român cât şi din alte centre militare (Odesa, în principal) s'au organizat în comitete ostăşeşti naţionale în care se revendicau, în linii mari aceleaşi doleanţe pe plan naţional, la care se adăuga cererea pentru organizarea unei armate naţionale. Un moment important, care a reprezentat intrarea într'o nouă etapă a revendicărilor naţionale şi canalizarea acţiunilor pe făgaşul care a condus la unirea dela 27 Martie 1918, l-a constituit Congresul Ostaşilor Moldoveni, dela 20 Octombrie 1917, la care s'au pus bazele organizării Sfatului Ţării - organul legislativ, care peste cinci luni va vota unirea.

Continuare în pag. 16

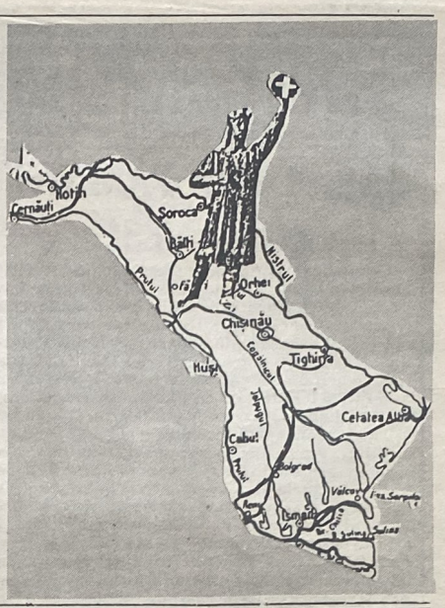

ISSN 0705-8365

Preţul unui abonament anual: 40$ / 60 DM

CUVÂNTUL ROMÂNESC

THE ROMANIAN VOICE

THE LARGEST ROMANIAN NEWSPAPER IN THE FREE WORLD

ANUL 28 Nr. 301 - MARTIE 2002 PUBLICAŢIE LUNARĂ EDITOR: GEORGE BĂLAŞU

CIRCULAŢIE ÎN AFARA CANADEI: AFRICA, ARGENTINA, ANGLIA, AUSTRIA, BRAZILIA, BELGIA, CHILE, DANEMARCA, GERMANIA, GRECIA, FRANŢA, ISRAEL, ITALIA, IUGOSLAVIA, OLANDA, ROMÂNIA, SPANIA, S.U.A., SUEDIA, TURCIA, UNGARIA, NOUA ZELANDĂ

pag.2
MIROSUL FETID AL BANILOR MURDARI

LEGEA INFORMAŢIILOR CLASIFICATE
pag.4

RECENZII LITERARE
pag. 10

pag 12-13
AVENTUS TRAIANI IN DACIAM

27 MARTIE UNIREA BASARABIEI
pag. 1 - 12

pag. 17
DEMONSTRAŢIILE DELA CHIŞINĂU CONTINUĂ

ADRIAN NĂSTASE VREA O DICTATURĂ PERSONALĂ ÎN ROMÂNIA

Andrei BĂDIN

Scandalul raportului Armagedon 2, în care era dezvăluită averea nemăsurată pe care a obţinut-o Premierul şi liderul PSD, Adrian Năstase, a scos în evidenţă în primul rând dorinţa partidului de guvernământ de a închide gura oricărei posibile Opoziţii. Mugur Ciuvică, fostul şef de cabinet al Preşedintelui Emil Constantinescu, a fost ridicat de Poliţie în plină stradă ca în anii '50, încercându-se a fi scos vinovat pentru ca Puterea să lase impresia că, de fapt, raportul Armagedon 2 ar fi o înscenare politică şi nu - aşa cum este - purul adevăr despre ciocoismul familiei Adrian şi Dana Năstase. Mai mult chiar, pentru a fi sigur că el *"controlează"* situaţia, premierul a şi pus sub urmărire telefoanele unor jurnalişti, iar apoi i-a şi sugerat directorului ziarului *"Evenimentul Zilei"* acest lucru.

În încercarea sa de a controla tot ce mişcă în România, Năstase a mai dovedit că se mai ocupă mai curând de viaţa privată a jurnaliştilor şi a politicienilor atunci când s'a referit şi la o întâlnire particulară a fostului Preşedinte Emil Constantinescu cu doi lideri liberali. Aceste fapte ca şi altele ne indică cu claritate faptul că, de fapt, Adrian Năstase se ocupă de cu totul altceva decât îi permite mandatul de şef al Guvernului. Dar foarte grav este faptul că ginerele fostului ministru comunist Angelo Miculescu încearcă să reînvie practicile Poliţiei Politice, într'un cuvânt al sinistrului aparat represiv al Securităţii.

Dracula Park, emblema guvernului Năstase

Se poate spune că emblema guvernului Năstase este fantasmagoricul proiect Dracula Park, iniţiativă a ministrului Turismului, Dan Matei Agaton şi susţinută de Premierul Năstase. Analizând însă argumentele susţinerii acestui proiect, este evident că avem de-a face cu o nepricepere crasă. Agaton crede, de exemplu, că la Dracula Park vor veni 1 milion de vizitatori, dintre care 80 la sută Români dornici să cheltuiască 15 sau 20 de dolari americani pe zi ca să vadă sângele lui Dracula. La un salariu în România de 100 USD, Agaton şi Năstase visează frumos dacă cred că 800.000 de Români se vor înghesui să arunce cu banii pe un fals mit. În plus, locul unde se doreşte amplasarea proiectului va însemna distrugerea patrimoniului naţional şi nu numai. De altfel, este evident că Românii nici nu cred în draculizarea forţată dorită de Năstase şi Agaton, deoarece subscrierile publice la emisia de acţiuni nu au atins nici 10 la sută din totalul sumei necesare.

Ocupat cu ascultarea telefoanelor, Năstase a lăsat baltă reforma

Premierul ar trebui să se ocupe nu de urmărirea jurnaliştilor şi a oamenilor politici, ci de suferinda economie românească, care se află într'o situaţie delicată. Iar lucrurile pot deveni şi mai complicate dacă Fondul Monetar Internaţional nu va accepta prelungirea acordului *"stand by"* cu România. Delegaţia dela Washington a plecat dela Bucureşti fără a decide prelungirea acordului şi, evident, vina aparţine guvernului Năstase, care în *"spiritul tradiţional"* al practicii sale de guvernare a promis totul şi nu a făcut nimic. Iar problemele sunt mari. Salariile din sectorul de stat au crescut mult prea mult, riscând să sporească inflaţia peste limitele stabilite, iar pierderile din sectorul energiei au fost iarăşi prea mari. De asemenea, FMI a semnalat şi faptul că privatizarea a îngheţat şi că, după vânzarea combinatului siderurgic dela Galaţi, nu s'a mai întâmplat nimic semnificativ.

Întreprinderile PSD, marii beneficiari ai facilităţilor oferite de Guvern

O problemă foarte importantă sunt pierderile mari care au continuat să se înregistreze prin subvenţionarea întreprinderilor

Continuare în pagina 4

ACTUALA GUVERNARE ÎNTRE CE ESTE ŞI CE AR TREBUI SĂ FIE

Remus OPRIŞ

Guvernul Năstase a demonstrat, pe parcursul anului 2001, încă o dată că ce-i mult nu este obligatoriu şi bun. Alcătuit din 27 de miniştri, cifră relativ mare pentru un guvern monocolor şi din peste 100 de secretari şi subsecretari de stat şi şefi de agenţii guvernamentale, Guvernul Năstase nu a asigurat nici control administrativ - sectorial transparent şi suplu şi nici coerenţă în coordonarea intersectorială.

A fost, încă dela bun început, un guvern configurat astfel încât să garanteze din punct de vedere instituţional, un sever control politic al PSD-ului, iar mai târziu să reprezinte un teren în care să se exercite urmărirea reciprocă între grupurile de interese ale PSD. Imprimând un exces de politizare administrativă atât la nivelul guvernului propriu-zis cât şi la nivelul structurilor din teritoriu (prefecturi, direcţii descentralizate), Guvernul Năstase a intrat în conflict cu o serie de funcţionari pu-

Continuare în pag. 6

editorial

BASARABIA PĂMÂNT ROMÂNESC

De-a lungul istoriei, acest pământ românesc, aflat în vâltoarea multor tulburări, a fost mereu amenințat cu pierderea identității și ființării naționale. Din cauza așezării ei geografice, Basarabia a avut cea mai tragică existență dintre toate provinciile României. Astăzi, ca și în trecut, sursa amărăciunilor ei a fost: vecinul din Răsărit, Rusia, care ne-a creat atâtea necazuri și însângerări de-a lungul sutelor de ani, încât nici un fel de mutație politică, nu ar îngădui să-i mai acordăm vreo încredere.

Totuși, diplomația noastră de azi încearcă să legitimeze urgența unui tratat de bază cu Rusia. Se vede treaba că actuala diplomație și clasa politică nu cunosc desfășurarea istorică a națiunii române și nici nu au nici un sentiment de dragoste pentru țara și neamul nostru, dacă sunt în stare să treacă cu ușurință peste tot ceea ce s'a întâmplat în trecutul românesc, în relațiile care au avut loc între noi și Rusia, veșnic imperialistă și acaparatoare de pământuri străine.

După ce diplomații noștri ne-au asigurat (prin simple vorbe de clacă), că Rusia s'a schimbat și privește cu alți ochi posibilitatea unor relații între noi și ei, dovada că aceste asigurări nu au nici o bază serioasă și responsabilitate, de adevărată clasă politică, a venit foarte curând. Astfel, acum vreo lună de zile, în Basarabia au început o serie întreagă de proteste împotriva unor legiuiri de a face din limba rusă o limbă oficială a Românilor din Basarabia și de a înlocui *"Istoria României"*, cu *"Istoria Moldovei"*, de a schimba județele în raioane, după modelul comunist de altă dată. Voronin, șeful comuniștilor din partidul majoritar din parlament, urmărește să rusifice, prin toate mijloacele, Basarabia cu o populație de 75% de Români.

Populația română a trecut imediat la proteste și, apoi, tinerimea basarabeană a ieșit și ea în stradă, ridicându-se împotriva legiuirilor *ilegale* ale guvernului comunist; numărul protestatarilor a crescut vertiginos, ajungând la peste 30.000 de elevi și studenți. Cine poate fi în spatele procesului de rusificare, afară de Rusia moscovită, cu capcanele ei de totdeauna?

După afirmațiile așa-zișilor noștri diplomați, de *"factură nouă"*, Rusia propusese că, dacă se va semna un tratat de bază între România și Rusia, toate problemele în litigiu (Tezaurul dela Pietroasa, Basarabia, Bucovina și Ținutul Herța, Insula Șerpilor) se vor rezolva ulterior. Ce spun astăzi acești diplomați, de factură nouă și șubredă, despre evenimentele de *"ridicare națională"* din Basarabia și despre *"conștiința națională"* puternică a elevilor și studenților din Basarabia care dovedesc, cu putere de sacrificiu, că sunt integrați în *"magma neamului lor"* și nu stau pe la marginea acestui neam, ca diplomații de *"factură nouă"*?

Adevăratul diplomat al României, în tratative cu obrăznicia rusească este reprezentat de Iurie Roșca, cel care împreună cu Partidul Popular Creștin condus de el și cu ceilalți diplomați autentici din conducerea acestui partid, cu adevărat național, românesc înfruntă vitregia adusă de pofta de cucerire și imperialism a Rusiei.

Ne întrebăm: cum s'ar putea mai târziu să se trateze cu Moscova, după ce ar rusifica Basarabia? Ce soluție ar putea găsi diplomația de *"factură nouă"*, când vor spune Rușii că rusificarea s'a făcut din dorința poporului basarabean, prin alegeri libere?

Momentul acesta de grele încercări prin care trece Basarabia astăzi dezvăluie toată nulitatea diplomației românești, fără dragoste curată față de poporul basarabean. Semnarea unui tratat de bază cu Rusia, pe temeiuri fanteziste și pe exemple nejustificate, că și America s'a apropiat în relațiile sale de Rusia, nu-și are rostul. America are drepturile ei să-și aibă propria ei politică externă, după cum și noi avem drepturile noastre.

Tineretul din Basarabia luptă pentru drepturile naționale ale poporului basarabean, cu o deplină conștiință românească, urmând linia unui instinct de conservare și nu pe argumente diversioniste. Ei nu fac *"politica de doi bani în trei pungulițe"*.

Ne cutremurăm în fața capacității de luptă a elevilor, studenților și a țăranilor din Basarabia, care nu acceptă limba rusească, nu acceptă rusificarea și nu acceptă domnia comunismului de care abia au scăpat acum câțiva ani. Partidul popular creștin din Basarabia este continuatorul vechilor partide creștine și naționaliste, care au respins ateismul și au *"păstrat legea românească a pământului"* despre care vorbea Iorga în toate scrierile sale.

Ridicarea din Basarabia este o ridicare haiducească, pe linia marilor luptători români: Horia, Cloșca și Crișan, Avram Iancu și Tudor Vladimirescu, prin care s'a menținut în conștiința națională ideea românească. Acest reviriment al readucerii în conștiințele noastre a ideii naționale este un semn de renaștere românească spirituală și națională. Nu în zadar au murit, împreună cu luptătorii pomeniți mai sus și cei de peste 700.000 de soldați ai Armatei Române în Primul Război Mondial, ca să facă România Mare din 1918. Noi suntem alături de Tineretul basarabean de azi și ne rugăm pentru BIRUINȚA LUI,

George BĂLĂȘU

MIROSUL FETID AL BANILOR MURDARI

Viorel PALTIN

Când împăratului Vespasian i-au fost aduși, pentru tezaur, primii bani dela closetele publice înființate de el la Roma, *"augustul"* ar fi dus o monedă la nas și ar fi exclamat: *"Non olet!"* – *"Nu pute!"*. De aici ne-am ales, pare-se, cu vorba: *"Banii n'au miros"*. Înclin să cred, însă, că zicerea aceasta este cât se poate de mincinoasă. Să luăm de pildă ticăloșiile de miliarde extrem de rău mirositoare, pe care le-au *"derulat"* firmele căpușă care parazitează pe bugetul Primăriei Generale a Capitalei României. Corpul de Control al Guvernului a scos la lumină doar partea vizibilă a icebergului corupției în care s'au bălăcit unii aleși ai cetățenilor. Groapa însă e lată și adâncă, iar *"grosul"* s'a depus dedesubt. Fenomenul s'a numit *"corupție"*, dar cuvântul acesta este prea frumos pentru a descrie jegul moral și zoaiele putrede în care s'au scăldat o parte din patrupedele cu figură umană și cravată de mătase, *"alese de cetățeni"*, care au compus Consiliul General al Capitalei, acum desființat de Guvernul Năstase...

Mărturisesc, stimați cititori, că nicicând nu m'am simțit mai umilit decât în seara și noaptea de Duminică spre Luni, când am urmărit emisiunea *"Dan Diaconescu - direct"*. Emisiunea a durat până la miezul nopții și a suscitat un interes imens în toată țara, pentrucă nu e nimănui indiferent ce se întâmplă în Capitală. Dezbaterea - dacă o putem numi așa - a debutat prin prezentatrea invitaților: în dreapta moderatorului s'a aflat primarul PSD-ist al Sectorului 5 al Capitalei, Vanghelie, în stânga, un oarecare *"om de afaceri"*, ex-consilier PD. Cred că milioanele de Români care au urmărit emisiunea s'au simțit umiliți, rușinați până la lacrimi...

Mulți se vor fi întrebat și vor fi exclamat indignați: *"Ăștia ne conduc? Ăștia dirijează banii publici în Capitala noastră? Ce rușine! Ce decădere!"* Primul a deschis *"rostrul"* Vanghelie, primarul Sectorului 5. De îndată însă ce a început să-și debiteze *"perlele"* s'a văzut că se metamorfozează într'un soi de jivină, fără echivalent zoologic, trecută prin limbaj într'un lung stagiu de maimuțăreală...

Agramat și ilogic, *"umbla"* la vorbe mari, între care cuvântul *"paradox"*, pe care îl arunca cu furca și se *"lovea"* în gura lui ca pepenele roșu, cu garnitură de praz și mujdei. Vanghelie ridica în slava gropii cu mocirlă decizia Guvemului de a eradica corupția Consiliului General. A urmat la cuvânt fostul consilier. El a încercat să tragă spuza pe turta lui și a lui Băsescu. Numai că *"primarele"* Vanghelie întrerupea pe orator, ca o țață nevricoasă, căreia părea că i se luase șunca din fasole...

Diaconescu zâmbea imposibil, depășit parcă... La această încrengătură de situații intervine în discuție prin telefon însuși Primarul General – Onor Dom' *"Băsescu-Aici-Sunt-Banii-Dumneavoastră"*... Logic, calm, în stilul lui ușor infatuat: *"Dacă se fac alegeri pentru primar, vă bat* - cu adresa la PSD-iști – *de vă sună apa în cap"* – a dat și *"marinerul"* cu maidanul prin fasole! Dar pas de vorbește! Vanghelie avea ordin să zică orice, să întrerupă, să pună pe *"ei"* *"filibusterul"* lui de juvete...

Nu mai știu dacă un anume Becali a intervenit la telefon înainte sau după Băsescu. Destul că Becali, vădit iritat, stupidități, i-a zis primarului de sector *"șobolan"*, adăugând... *"Cine l-o fi ales pe ăsta primar?"* Arătarea numită guzgan nu s'a dezechilibrat decât o clipă și, ca trezit din pumn, a arătat îndată o tărie de cumpăt și o grosime a pielii faciale de pingea. Așa că dialogul între el și ex-consilierul - parese un *"corupt"* patentat, cum îl descrie Raportul, dar evident, cu... etica discuției și mai școlit – n'a fost posibil. Spre treimea ultimă a emisiunii intră în studio însuși Victor Ponta, șeful Corpului de Control al primului ministru. Băsescu a sunat din nou. A urmat o discuție într'o notă totuși urbană: Ponta a insistat pe neregulile din cadrul administrației Primăriei, fără a incrimina nominal, în timp ce Băsescu a pledat, destul de neconvingător, *"pro domo"*, axat pe tema boicotării actului administrativ de consilierii corupți, care - în majoriate PSD - iști – adoptaseră hotărâri ilegale, anulate prin hotărâri judecătorești definitive... ceea ce, de fapt a constituit temeiul legal al dizolvării Consiliului General...

Cât timp a vorbit Ponta, Vanghelie și celălalt au tăcut, dar în finalul emisiunii, primarul de sector și-a mai amintit niște inepții... Concluzia: toate - acest scandal și alegeri anticipate costisitoare - ar fi fost evitate dacă Parlamentul ar fi adoptat la timp o lege - încă inexistentă la noi - a *"conflictului de interese"*. Nu poți fi în același timp, pe banii publici, și executant și beneficiar... sau, cum plastic a zis Băsescu *"și arbitru și jucător"*. Numai că cei care trăiesc din *"ciolan"* - și sunt foarte mulți! - pot fura cu impunitate, mai spornic și mai fără grijă, în absența unei astfel de legi. Poate până la urmă ni se va impune o atare lege din exterior, că demnitarii noștri n'au nici un chef să-și taie craca de sub picioare. Pentru mulți, într'adevăr, *"banii n'au miros"*...

DEZVĂLUIRILE LOCOTENENȚILOR LUI VADIM

Ana BADEA

Scandalul dintre președintele PRM Corneliu Vadim Tudor și locotenenții săi a luat o amploare care a adus partidul în pragul unei sciziuni. Ilie Neacșu și Sever Meșca au anunțat că în câteva săptămâni vor scoate pe piață cartea *"Vadim între președinție și ospiciu"*, în care vor face dezvăluiri despre liderul PRM, de natură *"să îngrozească populația"*. Până atunci, deputatul Ilie Neacșu a dezvăluit câteva informații legate de Vadim Tudor: *"Am crezut când va Vadim poate fi îndreptat, dar am ajuns la concluzia că nu putem face nimic pentru el, nu poate fi tratat nici de medicii americani, nici de călugării tibetani sau parapsihologi. Vadim a devenit o vietate care cu greu poate fi clasificată în regnul animal. Tot scandalul dintre mine și el are la bază faptul că recent a fost refuzat de Ioan Nicolae, dela Tutunul Românesc. Vadim a trimis la biroul lui Ioan Nicolae doi senatori de-ai săi - Nicolae Pătru și Mihai Lupoi - să-i ceară 10 miliarde lei, cu titlu de sponsorizare pentru revistele lui, pentru un ziar nou ce urma scos (n. red. "Tricolorul"). Nu-i nici un secret, cei doi recunosc faptele. Ioan Nicolae i-a refuzat pe emisari și de aici a început totul. A pândit la cotitură și m'a acuzat pe mine că l-aș fi favorizat pe Nicolae, votând alături de parlamentarii PSD o ordonanță privind reeșalonarea datoriilor SNTR, doar pentru a se răzbuna".*

Vadim și mafioții

"Vadim nu respectă pe nimeni, el n'are mesaje sau proiecte politico-economice, el vede numai hoți. Pe oricine este bogat îl numește mafiot sau gangster, dar pe el nu se vede niciodată. Are vilă în Cotroceni, are o vilă la Bran de 60.000 de dolari, pe numele soră-sii, și-a mai făcut o vilă recent la Moeciu, tot lângă Bran, numită Vila Păpușilor (pentru fetele lui). Are mașini străine, și-a cumpărat un teren la Vama Veche, la mare, cu ajutorul deputatului PRM de Tulcea Raj Tunaru și se chinuie acum să-i schimbe regimul din teren agricol în intravilan. Vrea să-și facă o vilă pe malul mării și trage de deputatul de Constanța Geril Eserghiep să-l ajute cu construcția. Geril s'a lăudat că el este cel care îi plătește lui Vadim concediile de lux din fiecare vară, la vilele de pe litoral - i-a plătit vreo 300 de milioane de lei. Acest fapt l-a făcut pe deputatul Stoian să se laude că și el i-a plătit lui Vadim 85 de milioane de lei, arătând și chitanțele pentru aceasta. El vorbește despre alții?"

Firmele lui Vadim, excrocherii

"Păi dacă cineva i-ar controla vreodată în mod serios firmele sau banii dați dela buget pentru partid, s'ar lăsa sigur cu pușcăria. Dela moartea prim-vicepreședintelui, Valeriu Buzea, generalul, în 1999, nimeni în partid nu mai știe ce se întâmplă cu banii care sunt alocați dela buget, pentru PRM. Sunt sume foarte mari, circa 1,3 - 1,5 miliarde lei, lunar. Biroul Permanent nu știe nimic de aceste sume. Personal, am cerut să se aloce 60% din banii dela buget către filialele județene, cum e normal, dar Ciontu s'a opus și nu ne-a dat decât câte 5 milioane de lei. Vadim și Ciontu nu dau socoteală pentru aceste sume. Am informații, și pentru aceștea am și cerut un control serios, că Vadim repară mașinile sale cu banii partidului. Că se dau bani pentru firmele lui, pentru ziarele lui, care sunt private, cu toate că scrie pe ele Partidul România Mare. Sunt zvonuri că și cărțile sale au fost tipărite pe banii partidului, că avocații lui, la fel, sunt plătiți dela partid pentru procesele sale personale, pe care nu le are ca om politic, ci pentru mizerii - ile din revistele lui. Sunt convins că dacă se va face un control serios, se va lăsa cu pușcăria".

"Vadim nu are respect pentru nimeni, un câine valorează mai mult pentru el și aruncă lunar sute de milioane de lei pentru salam care îl dă la câini. Până și de Ciontu, care nu știu cât va mai rezista, afirma în fața mea: <Prostul ăsta, păi ăsta n'are nimic în cap?! Copil orfan cu creierul cât nuca! > Vadim nu știe pe dinafară nici cinci nume de președinți de filiale județene, nu sună pe vreunul decât dacă are nevoie de informații pentru revistele lui. El nu stă de vorbă cu oamenii simpli. Cina creștină pe care o dă este o manifestare baptistă, căci el nu e ortodox".

Pericolul Vadim

"Ce este mai grav e că pe fondul nemulțumirii crescânde a populației față de nivelul de trai, ne putem trezi la alegerile viitoare cu Vadim președinte sau prim-ministru. Ce să facă el altceva decât să bulverseze țara? Ce ministru ar putea lucra cu el la modul cum se poartă cu oamenii - toți cei care nu-i fac pe plac sunt înjurați și dați afară din partid abuziv. Să conducă el țara, el care n'a fost în stare să țină o firmă și o revistă și a trebuit să vândă Fundația România Mare SRL? Noi cei din PRM am avut mereu cele mai bune relații cu PSD, am colaborat perfect cu ei, dar Vadim a izolat partidul. Reprezentanții noștri nu mai sunt primiți nici la Președinție, nici la Guvern sau reuniunile internaționale. Plus că Vadim vrea să desființeze presa, să rămână numai revista lui. Doamne ferește! Veți vedea repede câți oameni vor părăsi partidul din cauza lui!"

PENTRU UN PUMN DE DOLARI...

Mihaela MOISIN

În 1976, mitul *"Nadia Comăneci"* a făcut înconjurul lumii, făcând astfel lumea să afle că există o țară mică și rotundă undeva, în Europa, numită România, ale cărei talente pe un fundal de sărăcie și teroare comunistă au creat un sentiment de duioșie pentru țara noastră.

A venit apoi 1989, cu eradicarea sângeroasă a cuplului prezidențial Ceaușescu, urmat de la fel de sângeroasele Piața Universității și mineriadele din 1990 și 1991. Aceste ultime evenimente au schimbat sentimentul de *duioșie* atribuit poporului român, unii mergând atât de departe încât au început chiar să ne trateze ca pe un popor de barbari.

Toate aceste proaspete acte de barbarisme, asociate cu vechiul *"mit"* Dracula, inițiat de scriitorul englez Stocker la sfârșitul secolului 19, și mediatizat prin sute de filme și romane de-a lungul secolului 20, nu au adus nimic bun Românieei.

De curând, guvernul lui Adrian Năstase, prin chiar ministrul Culturii, Dan Matei Agathon a inițiat un proiect de construire a unei replici a *Disneyland*-ului american, *"românescul"* Dracula Park, în dorința sa ca România *"să devină"* o vedetă internațională. Ministrul culturii român și concentrează azi eforturile spre construirea unui parc de distracții, prin promovarea mitului de prost gust Dracula, în loc de a și le îndrepta spre educația tinerilor români, spre promovarea adevăratelor valori culturale ale Românieei și de a lupta împotriva distrugătorilor adevăratelor tradiții românești.

Deși discuții pro și contra asupra realizării acestui proiect au loc de luni de zile în România, la toate nivelele, Guvernului Năstase nu-i stă nimic în cale, considerând că este cazul să profite azi, când economia Românieei este în prag de faliment de mitul Dracula și, prin construirea parcului, cu ajutorul naivității și a prostului gust al unor turiști occidentali, să aducă în țară miliarde de dolari prin turism.

După distrugerea tradițiilor, a istoriei, a conștiinței și a spiritualității neamului românesc timp de 50 de ani, se trece azi la identificarea Românilor cu descendența lor din vampiri, orice încurajare a unor mituri satanice transformând România într'o țară cu adevărat de barbari și sataniști.

Nu era destul că regimul comunist a interzis credința în Dumnezeu și a introdus forțat ateismul în România, ca azi când, zice-se, România este un stat democrat, să ne declarăm singuri nu numai atei, dar și vampiri. Parese că prea puțini sunt cei care protestează la construirea acestui parc.

Istoricii își crează faimă mare prin cercetări legate de Vlad Țepeș și caută asocierea lui cu *"Dracula"*, devenind ei înșiși mari vedete. Istoricii nu ne ajută în oprirea, cât mai este timp, a acestui odios parc, iar Patriarhia tace. Și nu este de mirare că Patriarhul României, capul Bisericii Ortodoxe nu protestează în nici un fel, când el nu numai că nu a protestat, dar a și agreat la dărâmarea multor biserici, în regimul de tristă amintire al lui Ceaușescu.

Pe lângă identificarea noastră cu un neam de vampiri, prin așezarea parcului la Sighișoara, se va distruge patrimoniul cultural al acestui oraș aflat sub protecția UNESCO. *"Parcul ce va fi amplasat la 6 km distanță de Sighișoara,* spune Ministrul Dan Matei Agathon, *nu va afecta cu nimic patrimoniul cultural al Sighișoarei.* Asta crede Dl. ministru. Dar el nu amintește nimic despre exproprierea satelor seculare, cu sute de familii, pe ale căror proprietăți se va construi viitorul parc. El nu amintește nimic despre influența *negativă a acestui "modernism"* în apropierea unor vestigii medievale. El nu dorește decât să facă miliarde de dolari, indiferent prin ce procedeu.

Timp de 12 ani, dela așa-zisa democratizare a României, guvernele ce au dus-o încet, încet la ruină, puteau printr'o bună strategie și gospodărire să dezvolte o puternică industrie a turismului în România, fără compromisuri de genul *"Parcul Dracula"*. România este toată un parc, însă neîngrijit. România nu este un deșert întins și nici o câmpie verde monotonă, ca să aibă nevoie de o atracție turistică. Ea are un tezaur de atracții cum nu au multe țări, care ar putea deveni adevărate puncte de interes turistic internațional, dacă nu ar exista atâta corupție și dacă parte din banii contirubuabililor ar fi afectați amenajărilor, reparațiilor și întreținerilor necesare monumentelor existente.

De ce guvernele de după 1989 nu au făcut nimic în acest sens? De ce nu au ajutat la refacerea, renovarea și repararea minunatelor mânăstiri ale Românieei? De ce nu au construit facilitățile necesare în apropierea acestora pentru a dezvolta turismul? De ce nu promovează guvernul turismul în zonele pe care Dumnezeu le-a înzestrat cu monumente naturale?

Imediat după 1989 țări Vest-europene au vrut să investească în dezvoltarea turismului în România, dar datorită lipsei de cooperare a guvernelor și a corupției instaurate, au renunțat rapid.

Te uiți la alte țări care știu să-și promoveze toate valorile, tot ce le-a dat Dumnezeu, dintr'o amărîtă de peșteră, din dealuri și ruini, care pălesc de rușine în fața comorilor românești, făcând puncte turistice aducătoare de un bun profit țării respective.

Este atât de trist ca un popor născut creștin să fie la mâna unor guverne care nu au nici o legătură cu tradițiile istorice, spirituale și creștine ale poporului românesc și care se prostituează pentru un pumn de dolari.

În timp ce, conform dictonului comunist *"cine nu este cu noi este împotriva noastră"*, guvernul de azi închide gura oricărui protest, asistăm neputincioși în fața satanizării țării noastre.

Aș îndrăzni să întreb pe Prea Fericitul Patriarh Teoctist al Românieei dacă nu are nimic de spus în fața acestei degradări morale a poporului român?

MUZICA-VIDEO
CARTI-ZIARE

din ROMÂNIA, la dvs. ACASĂ!

MUZICĂ peste 500 AUDIO CASETE si CD: MUZICĂ POPULARĂ/ROMANȚE, MUZICĂ UȘOARĂ COMICE-BASME-COLINDE, muz.CLASICĂ CD-ROM-uri cu SUBIECTE DIN ROMÂNIA

VIDEO :+100 FILME: Nea Marin, Dacii, BD, Pacala, ORAȘE, DATINI; TEATRU: Caragiale-Birlic, Take-Yanke-Kadar etc. Revelion, Revoluția 89 Muz./dansuri populare celebre, Divertis, Crăciun

CĂRȚI: 2000 TITLURI: ROMANE, ISTORIE, DICȚIONARE, FILOZOFIE, POLITICA, POLITISTE, DRAGOSTE, BANCURI, COPII, CĂRȚI DE BUCATE etc.

ABONAMENTE LA ZIARE-REVISTE! COTIDIENE,SĂPTĂMÂNALE,LUNARE: "Evenimentul" "CAȚAVENCU", "SPORT", "REVISTA VIP", "Form AS" REV.PARANORMAL,"REBUS","FEMEIA MODERNĂ" "OLIVIA","VIVA","PLAYBOY","POVESTEA MEA","BURDA"etc

Cereti formulare si liste gratis!

ARTIMMEX

import-export & distribution of publications and media
Reprezentanți ELECTRECORD și INTERCONT MUSIC

4 Farmington Cres.
Toronto, ON M1S 1G1 CANADA
e-mail: order@artimmex.com
INTERNET: www.artimmex.com
Tel.: (416) 332 9777
Fax: (416) 332 8777

La marginea prăpastiei

George GEORGESCU

Condusă de niște indivizi corupți și avizi de putere, România a ajuns astăzi în situația unei corăbii care plutește debusolată la marginea prăpăstiei. În dorința lor de a păstra în continuare toate privilegiile pe care le dețin la ora actuală, oamenii puterii dela București au declanșat o campanie furibundă pentru crearea condițiilor câștigării prin orice mijloc a viitoarelor alegeri, deși acestea vor avea loc la sfârșitul anului 2004. Întrucât în primul an al mandatului nu au întâmpinat practic nici o opoziție din partea partidelor parlamentare, și-au imaginat că sunt stăpânii absoluți ai țării, strângând rândurile în fieful lor unde au pierdut orice contact cu lumea înconjurătoare, ocupați fiind în exclusivitate cu escamotarea fraudelor săvârșite de clientela lor politică. Din acest motiv percepția realității le-a fost profund dereglată, ca într'un delir patologic cu grave tulburări ale proceselor de gândire și de comportament.

Am asistat în ultima vreme la unele manifestări ale partidului de guvernământ care îl plasează în sfera celor totalitariste, liderii lui comportându-se aidoma unor dictatori. Sindromul maniacal al obsesiei puterii le-a întunecat într'atât rațiunea încât au încălcat cu cinism până și cele mai elementare norme ale democrației într'un Stat de Drept, manifestând un comportament agresiv, exact ca în perioada cea mai cumplită a dictaturii comuniste. Infatuați, aroganți și insolenți, au folosit în loc de argumente civilizate bătutul cu pumnul în masă, calomnierea și arestarea celor care le demascau afacerile, afișând o agresivitate prin care se urmărea compromiterea totală și chiar lichidarea adversarilor politici și a celor care le monitorizează afacerile frauduloase.

Fobia lor cea mai puternică constă în revenirea partidelor din spectrul centru-dreapta, singurele care au menționată în programul lor politic eradicarea sechelelor comunismului. Pentru a scăpa de această obsesie patologică, specialiștii în scenarii ai serviciilor secrete aflate în slujba PDS au creat *"diversiunea Vântu"*, scoțând la bătaie un pion otrăvit pe care l-au folosit în scopul discreditării partidelor sus menționate, pentru a le compromite și a le elimina din cursa electorală. În același timp, datorită scăderii dramatice a nivelului de trai, au apărut primele semne ale pierderii popularității guvernanților în sondajele de opinie, ceea ce i-a determinat să treacă urgent la acțiune.

Pionul scos la atac, Sorin Ovidiu Vântu, un individ implicat într'un număr mare de afaceri frauduloase, a primit sarcina să apară pe un post privat de televiziune și să declare că va face *"dezvăluiri șocante"* și va prezenta unele *"dosare incendiare"* care urmau să ducă, după spusele lui, la un adevărat cutremur al puterii dela București. Audiența a fost maximă, deoarece, în sărăcia care a cuprins țara, o știre ca aceea a stârnit curiozitatea multora. După ce individul a ajuns în fața camerelor de luat vederi, ajutat de un moderator aflat în slujba unor influenți oameni de afaceri proveniți din rândurile fostei Securități, s'a demascat prin încercarea de derută a telespectatorilor pe care i-a trimis pe o pistă greșită, declarând cu cinism că este un om de dreapta care *"a sprijinit logistic și financiar partidele din acest spectru al eșichierului politic"*.

După cum se știe însă, omul care a distrus FNI, posesorul unui cazier judiciar având la activ o condamnare pentru delapidare, cel care a deturnat dela FNI sute de milioane de dolari și se află în curs de cercetare pentru fals și uz de fals, are relații deosebit de strânse cu foștii ofițeri de Securitate, cu vârfurile puterii pesediste, dar mai ales cu oameni din conducerea SRI, SIE și UM 0962 (fost 2 și-un sfert). El l-a sponsorizat pe Ion Iliescu cu 300 milioane de dolari în campania electorală din anul 2000, a deținut 82% din capitalul social al Soc. *"Gelsor"* și și-a construit în pădurea Băneasa o adevărată fortăreață în valoare de 4 milioane de dolari. Cu banii obținuți din așa-zise *"ingineriii financiare"*, în fond niște uriașe excrocherii, a înființat BID, la care N. Văcăroiu a funcționat ca președinte, în baza unui contract ce prevedea să i se plătească suma de 6 miliarde de lei. Poate fi considerat de dreapta, după cum s'a autodefinit, un om care are deosebit de strânse legături cu toate serviciile secrete aflate în slujba tandemului Iliescu-Năstase și cu foarte mulți dintre parlamentarii PSD? Printre mulți alții, 4.000 de păgubiți ai FNI din Iași au cerut arestarea lui SOV, dar procuratura a întârziat nejustificat să-l dea pe mâna justiției.

Pentru a fi siguri că afacerile de corupție menționate în raportul *"Armagedon"* vor fi înmormântate, ca atâtea altele, ancheta a fost încredințată procurorului Alexandru Țuculeanu, care este unul dintre principalii autori ai arestării ing. disident Gh. Ursu, omorît în bătaie în beciurile Securității în anul 1985, iar în timpul mineriadei din 13-15 Iunie 1990 el a emis sute de mandate de arestare a manifestanților din Piața Universității, dintre care mulți au fost uciși de mineri și de polițiști. Atâta vreme cât foști securiști de talia lui Ristea Priboi supervizează din însărcinarea lui Adrian Năstase activitatea MI, vor exista abuzuri ca acela în care un nevinovat a fost ridicat de pe stradă după lăsarea întunericului, exact ca în timpul terorii staliniste din anii '50-'60.

Din slugărnicie față de actuala putere dela care au primit ordin, Parchetul, Poliția și UM0962 au întrat în acțiune cu o viteză uluitoare, arestându-l de pe stradă pe Mugur Ciuvică, fostul director de cabinet al fostului Președinte Constantinescu, bănuit că ar fi autorul Raportului *"Armagedon"* în care Adrian Năstase era acuzat de corupție. După acest atentat la libertatea de expresie s'a declanșat un val de proteste ale partidelor politice din opoziția parlamentară și neparlamentară, din partea Soc. *"Timișoara"*, Asoc. *"Pro Democrația"*, APADOR-CH, GDS, ASPEC, reprezentanți ai Societății Civile, Agenția France Press, Associated Press și multe altele, care au considerat abuzul guvernului Năstase o gravă încălcare a drepturilor civile. Asociațiile *"Victimele mineriadelor"* și *"Victimele Magistraților"* au cerut demiterea procurorului general Tănase Joița și a adjunctului său Alexandru Țuculeanu.

Ofuscat din cauza mediatizării intense a Raportului *"Armagedon"* în care sunt enumerate averile pe care le posedă, Adrian Năstase a declarat că *"nimeni nu va mai sta de vorbă cu un guvern de supercorupți"*, acuzând presa că pune în pericol credibilitatea Statului Român cu care îi place să se confunde, mai ales atunci când dă ordin să se golească străzile la trecerea lui în mașina blindată. La rândul lui, Ion Iliescu, încercând să arunce vina asupra presei, a declarat în legătură cu materialele demascatoare apărute: *"Unii ziariști își folosesc condeiele ca pe niște gloanțe... Trebue să izolăm asemenea oameni cu mentalități maladive"*. Deși nu a menționat unde ar dori să fie internați jurnaliștii, se cunosc preferințele pe care le are pentru sistemul concentraționar din perioada când era secretar al CC UTM Secția învățământ Mediu și Superior, participând la epurările masive de elevi, studenți și profesori, dintre care o mare parte au înfundat pușcăriile și lagărele de exterminare ale gulagului comunist.

"Corupția în România este endemică și nu există o reală voință politică de a lupta împotriva ei", a declarat cu puțin în urmă la Iași ambasadorul Statelor Unite. Întrucât Adrian Năstase a încercat să i răstălmăcească declarația, acesta a revenit și la data de 1 Februarie, a atras atenția guvernanților de pe

Continuare în pag.6

NU UITAȚI!
PLĂTIȚI ABONAMENTUL LA CUVÂNTUL ROMÂNESC

DESPRE POMANĂ
-STUDIU PRELIMINAR-

Aurel Sergiu MARINESCU

Obiceiul de a da pomană morților - mâncare, băutură, haine - provine din negura vremurilor, din începutul vieții omenești pe acest pământ, de când a existat credința că sufletul celui decedat ar mai avea nevoie de aceste bunuri materiale, pământești.

Se știe azi, din descoperirile arheologice, că unele popoare antice ca Sciții, Egiptenii și alții obișnuiau ca odată cu trupurile morților să înmormânteze alături de ele hrană, băutură, haine, bijuterii și arme, împreună cu cadavrele soților și copiilor lor sacrificați și chiar trupul calului lor preferat. La regi sau conducători, se sacrificau uneori mulțime de soldați și cai. Astfel de morminte, la Egiptenii vechi se numeau piramide, la Sciți - gorgane.

Dela popoarele vechi din antichitate, mentalitatea de *"a da de pomană"* morților a fost preluată de Biserica Ortodoxă, care a încorporat-o în învățăminte religioase și până în zilele noastre a rămas singura credință religioasă care păstrează nu numai cultul morților, dar și a datului de pomană.

Și astfel, credința în viața de după moarte, în viața veșnica, împreună cu obiceiul de a hrăni mai departe pe cei morți - a le da de pomană - s'a perpetuat prin tradiție și sprijin bisericesc ortodox în așa fel încât s'au statornicit o serie întreagă de obiceiuri legate de hrana morților, obiceiuri care, datorită tradiției, în special la sate, există până în zilele acestea.

Tradiția și sprijinul preoțesc a inventat și menținut două mâncăruri speciale pentru cei decedați: coliva și colacii.

Conform tradiției, după ce mortul a fost îngropat, familia face o masă de *"pomana mortului"*, cu mâncare, băutură și mai dă și de pomană lucrurile ce au aparținut celui decedat în special, hainele. Se fac pomeni, adică se dă de pomană pentru mort la 3 zile, 3 săptămiani, 6 săptămâni și apoi 3 luni, 6 luni, un an dela moartea sa, plus de ziua numelui său, de ziua nașterii, în fiecare an dela moartea sa, precum și într'o zi anume, când este *"ziua morților"*. La toate aceste date se face o slujbă pentru *"odihna celui adormit"* și se împarte mâncare, colivă, colaci, vin împreună cu farfuriile și cănile respective.

În unele părți ale țării s'au creiat meșteșugari care fac pentru sate strâchini, ulcele de lut, care se dau odată cu mâncarea de pomană.

De reținut este că tradiția pomenii în religie nu există la alte credințe religioase, biserici sau secte, ci numai la Biserica Ortodoxă. Cuvântul pomană înseamnă a da, sau a primi ceva, fără plată, fără efort, fără muncă.

Mentalitatea de a da de pomană, a trecut și în viața Românului de zi cu zi și a căpătat un larg câmp de folosință, cât și un loc important în vocabularul limbii române ca de ex.: stai de pomană, umbli după pomană, muncești de pomană (adică gratis), pomanagiu etc.

Pomana a început să fie cerută și practicată în toate zilele anului, nu atât de oamenii nevoiași, cât de o majoritate de țigani-profesioniști, care în regimul burghezo-moșieresc, pe străzi, în fața bisericilor, în cimitire, cereau de pomană - bani, desigur - îngânând formulele binecunoscute ca *"bogdaproste"*, *"Dumnezeu să-i primească"* etc. Acest fel de pomană se mai numește *"cerșeală"*, adică o cerere de pomană zgomotoasă.

Pomana este o mentalitate bine înfiripată în conștiința Românilor; după revoluția din 1989, mentalitatea de pomană / cerșeală a pătruns și în sfera politicii, căci dragii de ei, conducătorii țării așteaptă pomană, se milogesc după pomană care în termeni eleganți se mai numește *"ajutoare financiare"* sau *"programe"* dela FMI, UE, Banca Mondială, fonduri PHARE și atunci când primesc pomana, numită fonduri, aceasta se evaporă transformându-se în conturi personale în bănci străine, în palate și cheltuieli exorbitante etc.

Mentalitatea clasei politice românești, a presei aservite intereselor ei este că marile și bogatele țări ale lumii USA, Germania, Franța și altele trebue să dea pomană și României, nu numai țărilor înapoiate ale Africii și Americii de Sud.

Astăzi, mentalitatea de a primi pomană, de a fi un parazit, un pomanagiu este ca un viciu național, deloc rușinos.

În loc de muncă serioasă, cu responsabilitate, în loc de voința de a munci și realiza, așa cum au făcut și fac toate popoarele care s'au ridicat pe scara valorilor universale, ca exemplu Taiwanezii sau Sud-Coreenii, toți Românii dela mic la mare așteaptă pomană. Unii, dela rudele și prietenii din străinătate - și în țară prin acest fel - valută și pachete - intră anual sute de milioane de dolari. Alții, sute și mii primesc ajutoare sau fură din ajutoarele trimise în România de către zeci și sute de organizații, asociații străine, societăți de binefacere și chiar persoane particulare.

O altă parte dintre Români se milogesc, cer pomană dela guvern; excrocii, proprietari de fel de fel de SRL-uri, după ce au furat și au excrocat statul și cetățenii, cer guvernului să fie iertați de milioane și miliarde de lei, datorate de firmele lor statului; sindicatele cer pomană dela stat, măriri de salarii și drepturi fără muncă, deci vor pomană pentrucă se fac că muncesc.

Sunt probe că mentalitatea de a fi pomanagiu, de a primi ceva de pomană, adică fără plată, fără efort s'a născut odată cu poporul român, s'a întărit sub democrația comunistă, când nu existau pe piață bunuri alimentare sau casnice; când apăreau neașteptat, pentru câteva ore la o prăvălie de stat, întâmplarea era semnalată de către descoperitor, rudelor și vecinilor prin formula *"se dă la magazinul din strada x, alimentul y"*, adică nu se cumpără pe banii munciți cu trudă; partidul face o favoare *"ți se dă"*, ca o pomană.

Dar de ce oare am găsit să fac acest studiu introductiv asupra pomenii?

Răspunsul este simplu: pentrucă mentalitățile de pomanagiu și pomana au fost transplantate și peste ocean, de Români pentru Români și este revoltător. Ambasadele și Consulatele românești, unde se organizează așa-zisele *"recepții"* adică pomeni cu ocazia unor zile naționale, sunt magnete care atrag sute și mii de Români prezenți la pomeni. În ce scop oare, aceste pomeni? În Decembrie 2001, Consulatul Român din New York a organizat o *"recepție"*, adică o pomană, cu ocazia aniversării unirii din 1918 a provinciilor românești Transilvania, Banat, Bucovina de Nord și Basarabia cu Vechiul Regat, când s'a constituit România Mare. Nu este important cine a suportat cheltuielile (Consulatul sau patronul restaurantului românesc din Queens). Important este că la o abundență de mâncare și băutură au fost prezenți, după unele aprecieri 300 de persoane, iar după altele 800, care au constituit cea mai mare concentrare de Români pomanagii pe metrul pătrat, veniți la pomană de mâncare și băutură, oferind un spectacol grotesc de înghesuială și îndopare.

La slujbele duminicale sau cu ocazia unor sărbători (exceptând Noaptea învierii) săvârșite în cele peste 7 biserici românești ortodoxe și una unită, vin la fiecare biserică maximum 30 de creștini; la oricare adunare patriotică inclusiv la Consulat, fără *"recepție"*, dacă vin maximum 40 de Români; înschimb la Consulat când sunt *"recepții"* sau *"gustări"* vin sute de persoane, la mâncare și băutură de pomană, adică neplătită, cum și la o anumită zisă Capelă unde se organizează aproape în fiecare Duminică masă cu mâncare și băutură și unde prezența credincioșilor veniți la *"ospăț"* pe gratis, este triplă față de celelalte biserici.

Cu ocazia acestei *"serbări"* a Unirii cea mare, n'am înțeles încă un lucru: cum se poate sărbători Unirea, cu reprezentanți politici ai unor regimuri care au micșorat România desființând actul Marei Uniri din 1918 dela Alba Iulia? Cum se poate aniversa această sărbătoare alături de oamenii lui Ion Ilici Iliescu, care a înstrăinat Basarabia? Cum poți fi alături de ciracii lui E. Constantinescu - foștii lui consilieri - acela care a donat Ucrainei Bucovina de Nord, Sudul Basarabiei și Insula Șerpilor?

Cum poți aniversa Marea Unire alături de reprezentanții lui Ilici Iliescu, comunistul în regimul căruia făuritorii Marelui Act al Unirii, Pan Halipa și

Continuare în pag. 7

LEGEA INFORMAȚIILOR CLASIFICATE

Aurel BĂDĂIAN

Reprezentanții Coaliției pentru transparență, care au asistat și sprijinit procesul de adoptare a unei Legi a Liberului Acces la Informație în anul 2001, în urma întâlnirii cu un grup de parlamentari implicați în revizuirea Legii Informațiilor Clasificate, desfășurată la Camera Deputaților în data de 7 Februarie 2002, am decis să transmitem opiniei publice și membrilor Parlamentului României următorul avertisment:

1. Deși suntem cu toții de acord că informația militară trebue protejată în vederea admiterii României în NATO, pe care o dorim cât mai apropiată, această împrejurare a fost utilizată de persoane cu o mentalitate apropiată de a Securității ceaușiste, care au propus un proiect de lege a informațiilor clasificate de natură să aducă numai prejudicii, și nu avantaje statului român. Proiectul transformă pe orice străin, indiferent de țara din care provine, ca și pe orice Român cu dublă cetățenie, în potențiali trădători, face din orice cetățean un criminal dacă nu este un colaborator voluntar al serviciilor secrete și permite administrației, după bunul său plac, să transforme în secrete de stat și de serviciu practic orice informații care îi pot aduce prejudicii. În mijlocul unei declarate campanii împotriva corupției, proiectul permite administrației, firmelor de stat, armatei și industriei militare să se sustragă în totalitate controlului public.

2. Adoptarea proiectului în actuala formă anulează Legea Liberului Acces la Informație adoptată în anul 2001 și ale cărei norme de implementare au fost adoptate doar în urmă cu câteva zile. Ca atare, reprezintă un pas înapoi, care va costa grav România în procesul de integrare europeană și NATO.

3. Procedura prin care s'a ajuns ca o parte din articolele legii să fie adoptate de către Camera Deputaților reprezintă un alt pas înapoi al actualei puteri. Procesul lăudabil de consultare desfășurat cu prilejul adoptării Legii Liberului Acces la Informație sau a strategiei anticorupție a fost dat uitării și deputații au trecut într'o grabă suspectă articole cu totul contrare dreptului prevederilor legale.

3. Reexaminarea nivelurilor de secretizare trebue efectuată periodic (de exemplu, o dată la doi ani). Proiectul nu are o astfel de prevedere.

4. Informațiile declasificate trebue aduse la cunoștința publicului. Proiectul omite să prevadă această obligație a emitentului sau deținătorului informației declasificate.

5. Proiectul trebue să includă posibilitatea contestării în justiție a includerii unor informații în categoria secretelor, cu respectarea, de către judecători, a confidențialității conținutului informațiilor, dar și posibilitatea de a le declasifica dacă au fost secretizate în mod injust.

6. Noțiunea de interes public lipsește din textul proiectului. Interesul public în aflarea unor informații poate avea prioritate față de dorința autorităților de a secretiza cât mai multe informații.

7. Secretul de serviciu nu trebue reglementat prin lege. În orice caz, secretul de serviciu este legat cel mult de strategiile comerciale, ca atare formularea actuală, care obligă autoritățile și administrația publică să-și precizeze secretele de serviciu este cu totul scandaloasă. Nu poate exista secret de serviciu la instituțiile bugetare care nu sunt implicate în siguranța națională, utilizarea banilor publici în orice fel de activitate trebuind să fie perfect transparentă.

8. Răspunderea, inclusiv penală, pentru protejarea informațiilor clasificate trebue să revină exclusiv autorităților deținătoare și nu altor persoane.

9. Accesul cetățenilor statelor membre NATO și UE și al cetățenilor români care au o a doua cetățenie a unuia dintre aceste state nu poate fi limitat în perspectiva aderării României la aceste două structuri, mai ales când inițiatorii afirmă că acesta e mobilul legii.

10. Proiectul nu îndeplinește cerința previzibilității, menținând expresia vagă, ambiguă și imposibil de definit *"...de natura sa..."* - preluată din Legea 23/71 privind secretul de stat - atunci când se referă la pericolele impotriva siguranței naționale, ori a altor valori pe care statul dorește să le protejeze.

ADRIAN NĂSTASE VREA O DICTATURĂ

Urmare din pagina 1

nerentabile, foști mamuți comuniști care sunt ținuți în viață prin ajutoare dela stat, acestea fiind plătite, de fapt, din banii contribuabilului și care astfel creează o situație de blocaj economic perpetuu. Probleme nu sunt însă nu numai cu Fondul Monetar. Dacă Guvernul nu închide fabricile nerentabile, dacă nu privatizează și nu transformă economia românească într'o economie liberă, negocierile privitoare la *acquis*-ul comunitar nu vor avea nici o semnificație.

În această situație, guvernul condus de Adrian Năstase a ales metoda cea mai simplă dar și cea mai periculoasă. Aceea a subvențiilor dela buget, acordate însă prin mijloace de culise. Sunt deja cunoscute cazurile societății RAFO Onești și al Societății Tutunul. Guvernul a emis recent o ordonanță de urgență prin care datoriile acestor două societăți, au fost reeșalonate. Scandalul a devenit mai amplu atunci când opinia publică a aflat de faptul că, Comisia Europeană a atras atenția guvernului că încalcă acordul de asociere cu UE atunci când a acordat anumite avantaje fiscale Societății Tutunul Românesc, în detrimentul societăților străine care fabrică țigarete în România. De altfel, atât în văzul RAFO cât și în cel al Tutunului Românesc facilitățile au substrat politic, ambele întreprinderi fiind în prorpietatea unor apropiați ai PSD. Aceeași lipsă de apetență pentru reformă a Guvernului Năstase a fost confirmată de adoptarea unei ordonanțe prin care amână începerea concedierilor în industria de armament, dar vestea cea mai importantă pentru lucrătorii din fabricile de acest tip este că numărul celor care vor fi dați afară s'a micșorat. Guvernul anunțase anul trecut că va concedia 10.000 de lucrători din industria de apărare, acum însă Executivul s'a răzgândit brusc și a redus numărul concedierilor la 8.000. De asemenea, numărul celor care vor putea beneficia de plăți compensatorii a sporit. Credem că nu este cazul să explicăm câți bani dela bugetul de stat se vor duce în continuare pentru susținerea unor fabrici, care sunt închise de mult.

Cu securiștii lui Năstase și Iliescu, adio NATO

Între timp, guvernul Năstase încearcă să pozeze și în mare pro-occidental și doritor de a intra în NATO. Cum, nu ne spune Domnul Năstase, dar este evident că întreaga liotă de securiști pe care a strâns-o în jurul său nu va face nici un serviciu regimului Iliescu-Năstase. Pentru a dovedi că dorește într'adevăr să fie în NATO, Adrian Năstase ar trebui, de exemplu, să îl dea afară din funcția de consilier personal pe generalul Constantin Silinescu, unul din spionii de vază ai lui Ceaușescu în Occident, unde a *"lucrat"* peste 14 ani, iar apoi a obținut o funcție importantă în spionajul comunist. După 1990, Silinescu a ajuns directorul adjunct al SIE. Și exemple de acest gen putem da la nesfârșit pentru a demonstra că, de fapt, regimul Iliescu-Năstase este un continuator al celui al lui Ceaușescu.

Andrei BĂDIN

CITIȚI ȘI RĂSPÂNDIȚI ACEST ZIAR

Despre Tradiţie, Nobleţe, Proprietăţi şi Reconciliere

Radu DUNĂREANU

Vreau să menţionez de la început că rândurile ce urmează sunt exclusiv opinia mea personală şi ele nu reflectă în mod conştient poziţia nici unui colaborator sau redactor al acestui ziar. Scriu aceste rânduri nu din lipsă de respect pentru o anumită tradiţie, chiar firavă şi incipientă, ci din respect pentru poporul român, care ar fi meritat o soartă mai bună şi conducători mai puţin incompetenţi şi mai mult legaţi de interesele naţiunii ce ar fi trebuit să o conducă spre o soartă mai bună, mai civilizată. Scriind aceste rânduri, gândesc că e mai sănătos să amintim dureri nevindecate decât să trăim o durere legată de iluzia unei mistificări continui.

Despre tradiţie şi continuitatea ei

În Biserica, atât cea Catolică, cât şi cea Ortodoxă, simbolismul numirii unui episcop este bazat pe continuitatea tradiţiei începând de la Apostoli care, atingând creştetul urmaşului, simbolizau transferarea sfântului Spirit primit dela Tatăl. De aceea şi numirea regilor sau a împăraţilor se intitula unsul lui Dumnezeu, deoarece conducătorul statului trebuia confirmat în Biserică. Odată întreruptă linia tradiţiei, tot mecanismul sacru al transmiterii harului, al spiritului, a dispărut. Când Henric al optulea al Angliei, din ambiţii strict pământene, se autointitulează şeful Bisericii Angliei, rupându-se de Roma, de Papă ca urmaş al Apostolilor, tot cultul nou anglican îşi întrerupe continuitatea transmiterii sfântului Spirit şi devine o Biserică Protestantă care, deşi puternică, duce dorul continuităţii apostolice.

O tragedie a fost şi căderea Bizanţului unde, în timpul luptelor, ultimul Patriarh al Bisericii de Răsărit moare dar, rămânând în urmă alţi episcopi care aveau de acum continuitatea harului, au putut să aleagă, la ordinul Sultanului, un nou Patriarh, începând o nouă eră, aceea a bisericilor autocefale. Tot atunci, la căderea Bizanţului, a murit şi ultimul împărat al Imperiului de Răsărit, Romulus Constantin care, neavând urmaşi, face ca dinastia imperială să se stingă.

O vreme, înţelepţii noului Constantinopol au sperat o înviere a imperiului prin eliberarea lui de sub ocupaţia turcească, căutând să menţină o continuitate prin scurta perioadă a Aslăneştilor, existând teoria ca această continuitate să fie menţinută prin Domnii Români, de unde şi expresia încă neelucidată pe deplin, de tipul *Io Ştefan Voevod*, etc.

La fel şi în viaţa laică, continuitatea tradiţiei, la nivel de conducere statală se numeşte dinastie care, la dispariţia ultimului membru este înlocuită de o altă dinastie. Exemplul Istoriei Angliei este elocvent pentru ilustrare. În România avem două dinastii cunoscute şi continui, cea a Muşatinilor şi cea a Basarabilor. Din nefericire noţiunea de dinastie a dispărut complet în România odată cu venirea Fanarioţilor care, deşi s'au romanizat, nu au putut clădi o dinastie ca factor politic de echilibru.

Dacă alte ţări europene au nobilitate, care poate fi urmărită şi peste o mie de ani în urmă, datorită condiţiilor vitrege din România, a lipsei de conecţiuni cu lumea civilizată europeană, familiile nobile româneşti s'au estompat, au dispărut şi avem numai expresia de familie veche. Cât de veche, numai Dumnezeu ştie, documentele fiind spulberate de atâtea năvăliri istorice.

Cei dela 1848, aşa-zişii bonjurişti, educaţi mai ales în Franţa, mulţi dintre ei - chiar şi Bălcescu - masoni, au vrut să dea Românieo o aură de tradiţie serioasă şi au decis să aducă în ţară un reprezentant al unei dinastii vechi, care să oprească luptele politice intestine din România care de abia începea să se înfiripe.

Neavând încredere în noblеţea autohtonă, acei tineri doritori de bine, au decis să importe una serioasă. Citeam de mult că un cercetător din ţară a descoperit că de fapt Cuza, pe linie feminină, se trăgea din Muşatini. Dar istoria era deja scrisă. Neţinând seama că noblеţea nu se referă la culoarea, mai mult sau mai puţin albastră a sângelui, ci la caracter, au decis importul de nobilitate. Domnul Cuza este exilat, iar în ţară este adus Carol de Hohenzollern Sigmaringen, nume vechi şi de mare prestigiu.

Despre proprietăţi

Unul din cei mai înverşunaţi antimonarhişti a fost N.D. Cocea, poate unul dintre cei mai dotaţi ziarişti de limbă română. Simpatizant al monarhiei nu a fost nici Caragiale, ca să numesc nume mai importante. Dar pomenind numele lor nu mă face pe mine un antimonarhist cum unii din prieteni au încercat să insinueze citind ce am scris în decursul anilor. Gândesc că monarhia, aplicată corect, este o instituţie demnă de respect chiar şi în secolul 21, când această instituţie nu mai are nici o putere. Dar tocmai lipsa de putere îi întăreşte simbolismul ce trebue respectat. Dar acest respect trebue îndreptat numai în direcţia instituţiei, ci nu în spre un reprezentant sau altul, monarhiile având şi ele personalităţile lor aberante.

Când Domnitorul Carol a venit în Ţară, pe calea apei, venirea lui a fost rezultatul unui contract foarte clar între noua dinastie din România (şi nu română), ce trebuia să înceapă, contract prin care poporul român accepta un conducător, eventual rege constituţional, iar acest rege se obliga să fie fidel intereselor ţării ce-l adopta. Nu am fost singura ţară care am împrumutat dinastii străine, mai toată Europa este plină de regi şi principi de diferite încrucişări naţionale.

Trebue să admitem că noul rege, Carol I, cu o domnie de peste patru decenii, şi-a respectat partea lui de contract, a fost echilibrat, înţelept şi a servit corect interesele noii ţări ce începea să se aşeze pe picioare moderne, civilizate. Singurul episod negru din domnia lui este uciderea celor 11 mii de ţărani în 1903, lucru descris cu un inegalat tragism de către Caragiale.

Tot adevărat este şi faptul subliniat de anti-monarhişti, cum a fost Cocea, că noul rege a venit cu un pedigri nobil demn de invidiat, dar dintr'o familie care era total lipsită de mijloace financiare, venitul său privat fiind acela al unui ofiţer prusac. Poporul român a fost larg la inimă, condiţiile financiare create pentru noul rege, aşa-zisa listă civilă, au fost mai mult decât generoase, dar nu se poate vorbi de o avere personală a primului rege din România. Alţi conducători regali au veniturile lor proprii, ca rezultat al timpului şi al altor acumulări, regina Angliei e un exemplu, dar în cazul lui Carol putem vorbi de o pauperitate evidentă.

Nu vreau să sun pretenţios, dar ca unul cu serioase studii juridice şi cu o cunoaştere solidă a istoriei, sunt uimit de aplombul cu care strănepotul primului rege are curajul de a afirma că anumite clădiri palatale, cea dela Peleş în discuţie, a fost construită din punga personală a bătrânului rege şi nu din cea publică. Înţeleg, dreptul de moştenire este inalienabil în lumea civilizată, dar până la a afirma că acest drept decurge dintr'o avere evident inexistentă, este un drum ce trece prin ridicol. Dacă o anumită proprietate naţională are titlul şi posesiunea transferate în favoarea unei persoane regale, dreptul de moştenire decurge firesc şi, dacă sunt documente legale care să ateste acest transfer, nimeni nu-l poate nega fără a încălca principiile de drept, încălcare atât de uzată în comunism.

Întreruperea tradiţiei

Monarhia din România (şi nu Română, distincţie normală şi nu doar una bazată pe dicotomie lingvistică) a avut un drum scurt şi sinuos. După Carol I, următorul rege a fost cenuşiu, şters, având norocul de a fi pe tron la unirea României Mari, în graniţele ei firesti, istorice. Urmaşul său, Carol ultimul a rupt cu tradiţia, renunţând la drepturile lui regale pentru Zizi Lambrino, după căsătoria lui, morganatică în ochii casei regale, recăsătorit, a venit pe tron şi a dăruit naţiei Române un prinţ, numit cu cruzime de un antimonarhist ca *Mihai Viteză* pentru naşterea lui prematură, la cinci luni dela nunta regală. Carol ultimul a fost psihic bolnav, paranoic şi sanguin, crezându-se un fel de despot asirian, tratându-şi maladia fizică de priapism, printre altele, cu consoarta sa ilegală permanentă, Elena Lupescu. Jocul cu abdicarea a luat sfârşit, cu complicitatea imbecilă a unor politicieni nelegaţi de Ţară, când Carol ultimul a revenit pe tron, pe uşa din spate, pe furiş, prin aerodromul dela Cotroceni, a declarat dictatura regală sprijinit de aceiaşi politicieni, a ucis la lumina zilei mai rău decât în timpul barbariei asiatice, a distrus o generaţie, a delapidat o ţară întreagă şi a fugit cu lăşitate fără conştiinţa crimelor săvârşite, murind nepedepsit pentru crimele lui, în Portugalia. Se pare că fiul său morganatic i-a moştenit averea care nu a fost minoră. Revenind la noul rege, tânăr şi imatur, avem din nou fenomenul întreruperii tradiţiei când Mihai I, la finele lui 1947, închide capitolul monarhiei din România. Istoria ceva mai modernă ne arată că o dinastie regală odată terminată, e foarte greu să fie reconstituită. După Napoleon, cel mai uşor exemplu, dinastia Bonaparte a încercat să reînvie, care a fost dezastruoasă. În Europa avem destui descendenţi de diferite dinastii trecute care ştiu clar şansa lor zero de a reînvia trecutul. Nici Burbonii, nici Habsburgii nu au reuşit să reînvie dinastiile lor odată înlăturate.

Mihai şi trădarea dela 23 August 1944

Fostului rege Mihai nimeni nu-i poate contesta titlurile sale nobiliare moştenite dela strămoşi. Dar prin abdicare, indiferent de cauzele actului în sine, titlul de rege devine un eufemism irelevant. În 1944 Mihai I avea 24 de ani vârstă care, la nivel oarecare laic, poate fi considerată o vârstă imatură. Dar la nivelul său de antrenare în treburile publice trebuia să fie matur. Nu pretind să fi realizat până la acea vârstă ce au realizat Blaise Pascal sau Rimbaud, spre exemplu, dar trebuia să aibă o oarecare conştiinţă a consecinţelor actelor sale. În mod repetat a fost invitat direct sau prin scrieri să-şi clarifice public şi CORECT contribuţia lui personală la acel act de trădare pentru a nu avea în permanenţă un nor de suspiciune deasupra capului. Dar a refuzat să o facă deşi asta ar fi fost foarte benefical pentru noi, cei din generaţiile mai tinere, trecuţi prin puşcării ca urmare indirectă a actului dela 23 August. Dar a tăcut cu obstinaţie. În felul acesta va intra în istorie pentru câteva aspecte tragice:

1. Arestarea mareşalului Antonescu, comandantul Armatei, cu titlul oficial de *Conducătorul Statului*, titlu ce-l punea în inferioritate pe rege, fără însă a-i nega esenţa simbolică. Dar nu trebue să considerăm arestarea mareşalului ca un act de vendetă personală a regelui, ci ca un act săvârşit ca urmare a sfatului inconştient dat lui de şefii acelor partide *istorice*. În timp ce tinerii se jertfeau pe front pentru apărarea graniţelor patriei, în Bucureştii de atunci complotiştii *istorici* împreună cu şeful statului aranjau arestarea lui Antonescu, care şi el voia o ieşire, dar *onorabilă* din război. Omul de legătură al Sovietelor era Bodnăraş, condamnat în contumacie la moarte pentru spionaj şi trădare de patrie. Ştia regele cu cine tratează? Poate că nu, direct, dar prin funcţia lui statală era obligat să ştie şi nu are nici o scuză. Antonescu, printr'un viclеşug nedemn de un şef de stat, este arestat de către rege, în cabinetul său unde, în spatele unei draperii, aştepta Bodnăraş care il preia pe mareşal. În felul acesta *Antonescu ajunge în mâna inamicului înainte de a se semna legal actul de armistiţiu.*

2. *Este unic în istoria cunoscută a omenirii faptul prin care comandantul Armatei unei ţări este predat inamicului de către regele ţării, în plin război, pentru a fi anchetat şi ulterior condamnat.* Prin acest gest, unic în istorie, regele trebuia să ştie că făcea primul pas spre capitolul final al dinastiei din România.

3. Actul a fost un gest de trădare naţională în avans, pentru a satisface pe viitorii învingători. Aspectul legal este acela că la data arestării lui Antonescu nu exista încă convenţia de armistiţiu, care de fapt a fost o capitulare necondiţionată. În plus, Antonescu nu încălcase nici una din legile Ţării. Trimiterea lui la Sovietici a fost un fenomen, iarăşi unic, de transfer de jurisdicţie. Cei implicaţi omit detaliul semnificativ că proclamaţia regală din seara zilei de 23 August prin care poporul era, *în mod total fals*, informat că s'a încheiat un armistiţiu cu Sovietele, a fost un act public de mistificare intenţionată. În fapt armistiţiul a fost semnat la Moscova, pe data de 12 Septembrie, între maresalul Malinovski şi Pătrăşcanu, Dălmaceanu, Ştirbei, G. Popp. Din punct de vedere legal Sovieticii nu erau legaţi de nici un act şi între 23 August şi 12 Septembrie 1944, profitând de acest gol juridic au luat prizonieri 130 de mii de militari. Mulţi nu s'au mai întors.

Continuare în pag. 7

GÂNDIŢI-VĂ LA SIGURANŢA RUDELOR ŞI PRIETENILOR DIN ŢARĂ !

Scopul nostru este protecţia dumneavoastră şi a bunurilor dumneavoastră.

Sisteme de monitorizare şi alarmă la cele mai înalte standarde internaţionale, contra hoţilor şi incendiilor.

Monitorizare permanentă cu anunţarea imediată a pompierilor, poliţiei şi salvării.

APELAŢI CU ÎNCREDERE LA SERVICIILE FIRMEI NOSTRE

COMANDOR INTERNATIONAL

TIMIŞOARA - Tel: (011-40-56) 195-280 Fax: (011-40-92) 154-335
BUCUREŞTI - Tel: (011-40-1) 313-1552 Fax: (011-40-92) 152-06
În Canada vă adresaţi
Adi-Tor Tel: (416) 421-7498 Fax: (416) 431-9877

REÎNNOIŢI-VĂ ABONAMENTUL LA "CUVÂNTUL ROMÂNESC"

La marginea prăpastiei

Urmare din pag. 3

malul Dâmboviţei că *"dacă lupta împotriva corupţiei degenerează în tăvălirea adversarilor politici prin noroi, atunci el, cât şi alţii se vor întreba dacă România este suficient de matură pentru a sta la masa NATO"*.

Exacerbarea fenomenului corupţiei sub oblăduirea liderilor puterii pesediste a adus ţara la marginea prăpastiei, punându-i în primejdie existenţa, deoarece neacceptarea României sub umbrela NATO ne lasă în zona nisipurilor mişcătoare şi a pericolului expansiunii puterii răsăritene. Principalii vinovaţi de această situaţie extrem de gravă se fac Preşedintele Ion Iliescu, preşedintele Senatului N. Văcăroiu (al doilea om în Stat), Premierul Adrian Năstase şi procurorul general al României, Tănase Joiţa.

Ion Iliescu, deoarece este autorul moral al mineriadelor cu ajutorul cărora a introdus în ţara noastră un regim de teroare care ne-a arătat lumii ca pe nişte sălbatici, pentrucă a permis ca puterea în Stat să fie exercitată de o oligarhie securisto-nomenclaturistă care a transformat ţara într'un stat-mafiot şi a încercat în câteva rânduri să intimideze presa care monitorizea abuzurile puterii, încălcând în mod grosolan principiul separărilor în Stat, dând indicaţii şi recomandând soluţii justiţiei. A înlăturat magistraţii corecţi pe care i-a înlocuit cu oameni fideli partilului său şi a protejat corupţia şi pe marii corupţi care au secătuit bugetul ţării aruncând populaţia în cea mai neagră mizerie cunoscută dela regimul fanariot până în ziua de azi. Pentrucă nu l-a demis pe Adrian Năstase imediat după apariţia Raportului Armagedon, care îl acuza direct de corupţie, iar în cele trei mandate ale sale, a reuşit performanţa de a situa România pe primul loc la emigrări, şi pe ultimul loc la nivel de trai al populaţiei.

Nicolae Văcăroiu, deoarece a purtat tratative cu unul dintre cei mai mari reprezentanţi ai mafiei autohtone dela care a primit o sumă uriaşă de bani pentru a gira afacerile Băncii de Investiţii şi Dezvoltare, care a pierdut datorită *"profesionalismului"* său în numai trei luni peste 500 de mii de dolari.

Adrian Năstase, deoarece a transformat PSD într'un *"partid-stat"*, pentrucă a adunat în jurul lui o armată de foşti securişti, întreţinând relaţii cu oameni de afaceri controversaţi printre care, Sever Mureşan, dela care presa a scris că a primit importante sume de bani, Adrian Costea dela care a primit bijuterii de mare valoare, G.C. Păunescu care i-a sponsorizat vizitele în Statele Unite şi S.O. Vântu care l-a finanţat lunar cu anumite sume de bani. A adunat o avere uriaşă pe care nu vrea şi nu o poate justifica, în timp ce ţara a ajuns în pragul falimentului. Pentrucă guvernul său a dat o Ordonanţă prin care a decis ca până în anul 2004 să nu se aplice proiectul de lege privind incompatibilitatea mandatului de consilier local judeţean, lăsând astfel libertate corupţiei până la noile alegeri.

Procurorul general Tănase Joiţa, deoarece a primit şi a executat ordine dela preşedintele ţării de a face recurs în anulare, scoţându-i nevinovaţi pe cei doi generali Stănculescu şi Chiţac, care primiseră câte 15 ani într'o condamnare definitivă pentru dispoziţiile pe care le-au dat de a se trage în manifestanţii paşnici din Timişoara, cât şi pentru lentoarea cu care ia hotărîri de a deschide acţiuni împotriva marilor corupţi care se află sub oblăduirea liderilor PSD. El şi acoliţii lui din justiţie au adus această instituţie a Statului de Drept pe ultimul loc al credibilităţii în sondajele de opinie.

În situaţia de criză în care se găseşte astăzi România datorită lipsei voinţei politice a guvernului Năstase de a opri mersul spre marginea prăpastiei, soluţia alegerilor anticipate care s'a vechiculat în ultima vreme ar putea revigora forţele opoziţiei de centru-dreapta pentru participarea cu şanse sporite la crearea unui echilibru parlamentar, care să ducă la înlăturarea oligarhiei mafiote dela putere şi revenirea la principiile democraţiei autentice.

G. GEORGESCU

U.E. AVERTIZEAZĂ BUCUREŞTIUL

Directorul general al Direcţiei pentru extinderea UE, Eneko Landaburu, a transmis la sfârşitul lunii Ianuarie o scrisoare adresată ministrului Integrării Europene, Hildegard Puwak, în care atrage atenţia că Ordonanţa de Urgenţă 186/2001, prin care se acordă concesii fiscale producătorilor de ţigarete care utilizează tutun indigen, *"violează"* art.27 din Acordul European. Landaburu se vede nevoit să *"reamintească"* obligaţiile care revin României în cadrul acestui acord, cu referire expresă la art.27, care prevede că cele două părţi se vor abţine dela orice măsură sau practică de natură fiscală internă care ar stabili discriminări între produsele uneia din Părţi şi produsele similare de pe teritoriul celeilalte Părţi.

În scrisoare se apreciază că O.U.186/2001 va acorda un *"avantaj competitiv"* Tutunului Românesc, societate recent privatizată. Ordonanţa permite o reducere cu 40% a accizelor pentru producătorii de ţigarete care utilizează mai mult de 5.000 de tone de tutun indigen pe an. Întrucât în 2001 România s'au produs 7.000 de tone de tutun, în opinia directorului general al UE doar societatea Tutunul Românesc este eligibilă pentru propusa reducere a accizelor.

"În plus, faţă de violarea art.27 din Acordul European, aceasta măsură va fi inacceptabilă şi în cadrul acquis-ului", se arată în scrisoarea lui Landaburu. Acesta îi *"atrage atenţia"* lui Puwak şi asupra faptului că, la 21 Septembrie 2001, România s'a angajat în faţa *"subcomitetului 8"* să menţină acelaşi nivel al accizelor la ţigarete şi alcool, indiferent de originea naţională sau din Uniunea Europeană. *"O.U. 186/2001, reintroduce un regim discriminatoriu în acest domeniu"*, afirmă Landaburu. El îi mai cere lui Hildegard Puwak şi documentaţia de fundamentare a vânzării Tutunului Românesc către Intergragro. *"În acest caz, condiţiile finale par a fi substanţial diferite faţă de cele convenite urmare a procesului de licitaţie din Mai 2000, şi considerabil mai favorabile pentru compania achizitoare"*, apreciază directorul Uniunii Europene.

Landaburu mai solicită şi o analiză a facilităţilor *"substanţiale"* acordate societăţii Tutunul Românesc după privatizare, prin Ordonanţa de Urgenţă 180/2001. *"Aştept răspuns la problemele ridicate şi sunt convins că realizarea unor consultări cât mai curând posibil va ajuta la clarificarea situaţiei"*, se arată în scrisoare. Textul acestei scrisori a fost transmis şi ministrului de Finanţe, Mihai Tănăsescu, precum şi ministrului Agriculturii, Ilie Sârbu, şi a fost pus la dispoziţia presei de preşedintele PD, Traian Băsescu. Acesta a prezentat şi o scrisoare a ministrului de Finanţe, Mihai Tănăsescu, adresată ministrului Agriculturii, Ilie Sârbu, în care Tănăsescu susţine că FMI *"a impus condiţia eliminării sistemului de accizare diferită a ţigaretelor"*. Ministrul de Finanţe arată că tocmai introducerea unui sistem unic de accize a reprezentat un progres apreciat la vremea respectivă de Uniunea Europeană. *"Revenirea la metoda practicării accizelor diferenţiate pentru ţigarete - aşa cum prevede proiectul de ordonanţă propus de Dvs. - ar insemna un regres în derularea procesului de armonizare a legislaţiei fiscale naţionale cu legislaţia europeană în domeniu, cu consecinţe negative în derularea negocierilor de aderare a României la UE"*, îi scrie Mihai Tănăsescu lui Ilie Sârbu. Scrisoarea redactată în Septembrie 2001, arată că reducerea accizelor pentru cei care utilizează cu preponderenţă tutun de producţie românească a adus beneficii doar producătorilor de ţigarete. Tănăsescu afirmă că reducerea accizelor pentru producătorii care folosesc tutun de origine autohtonă a adus *"critici aspre"* din partea organismelor internaţionale şi a Uniunii Europene. Cu toate acestea, la sfârşitul lunii Decembrie, Guvernul a emis Ordonanţa de Urgenţă 186/2001, care reintroduce aceste facilităţi fiscale.

ACTUALA GUVERNARE

Urmare din pagina 1

blici pe care, Legea privind statutul lor profesional, care le garanta stabilitatea locului de muncă obţinut prin concurs, nu i-a putut apăra. Voinţa de politizare a PSD-ului a fost mai tare decât legea.

În anul 2001, profitând de inexistenţa reacţiilor ferme ale opoziţiei parlamentare, PSD şi-a extins autoritatea exercitării puterii peste limitele firesti, peste nivelul susţinerii publice care i-a fost acordat în alegerile din 2000. S'a practicat: - acapararea unui număr însemnat de aleşi locali în cadrul PDSR (PSD); - atragerea de parlamentari ai altor formaţiuni politice în PSD sau în partidul satelit al acestuia (PUR); - s'a reuşit dirijarea, deloc discretă, în scopuri politice, a Justiţiei, a Parchetului, a Poliţiei; - condiţionarea evoluţiei mediului de afaceri de *"ataşamentul"* faţă de PSD.

Atitudinea generală a Guvernului Adrian Năstase este una de nerecunoaştere a neimplinirilor şi a neputinţelor, de înlocuire a dezbaterilor având ca teme prioritătile populaţiei, cu teme politice inventate, de tip *"capcană"*, pentru focalizarea opiniei publice spre ceea ce convine Guvernului: Dracula parc, alegeri generale anticipate, disoluţia autorităţii statului în judeţele Harghita şi Covasna, schimbarea Constituţiei.

S'a dovedit însă că politica eschivării, a dublului limbaj, nu poate compensa realitatea. Guvernul Năstase a pierdut net în popularitate, iar la începutul acestui an, sondajele de opinie atestă existenţa unui procent de peste 54% de cetăţeni care sunt convinşi că direcţia pe care o imprimă actualul guvern evoluţiei României, este greşită.

Guvernul a continuat să se manifeste pe această traiectorie, chiar dacă abuzurile au fost reliefate de reprezentanţi ai forurilor europene. Baronesa Emma Nicholson, reprezentantul Comisiei Europene: *"Guvernul trebue să lupte împotriva celor mai puternici inamici ai săi: crima organizată, corupţia instituţionalizată şi politizarea administraţiei"*.

Ulterior, şi alţi importanţi reprezentanţi europeni sau ai SUA (Michael Guest, ambasadorul Statelor Unite în România), au întărit acest mesaj. Expansiunea puterii PSD-ului s'a făcut sub presiunea clientelei politice care a confiscat arii largi ale partidului cât şi proiecţiile acestuia la nivel instituţional.

Dacă PSD în 2001 s'a bucurat de absenţa unei opoziţii consistente, la începutul acestui an asistăm la apariţia opoziţiei chiar în rândul PSD. Relaţiile conflictuale dintre lideri importanţi ai acestui partid riscă oricând să antagonizeze instituţiile pe care le coordonează sau să creeze majore incapacităţi decizionale. Dacă Năstase a pus diagnosticul suferinţei partidului său, s'a dovedit însă totodată incapabil, să aplice vreun tratament. Recunoaşterea greşelilor şi pedepsirea autorilor lor trebue să fie mijlocul prin care Guvernul să încerce reabilitarea imaginii sale în raport cu decidenţii UE şi NATO şi nu utilizarea minciunilor patriotice care presupun acoperirea corupţiei pentru păcălirea forurilor internaţionale.

Ce ar trebui făcut ?

- accelerarea privatizării;
- eficientizarea activităţii Autoritatea de Valorificare a Activelor Bancare;
- creşterea preocupării guvernului pentru continuarea negocierilor capitolelor necesare integrării României în UE;
- sporirea atenţiei pentru protecţia socială a familiilor tinere cu mulţi copii.

Din punctul meu de vedere, guvernarea PSD a rămas repetentă în anul 2001 la materiile :

- promovarea interesului naţional;
- reforma economică şi instituţională;
- preocuparea faţă de nivelul de trai al oamenilor;
- respectarea legalităţii;
- atitudinea moral civică a liderilor săi politici.

Remus OPRIŞ
Vicepreşedinte PNŢCD

Maria Globe Tours Inc.

UNDE CĂLĂTORIA MULT VISATĂ DEVINE REALITATE

Servicii de turism

- Bilete de avion
- Vacanţe la soare
- Croaziere
- Închirieri de maşini
- Asigurări medicale pentru vizitatori
- Asigurări de călătorie
- Bilete de tren
- Rezervări de locuri la hoteluri

Servicii speciale

- Curier săptămânal spre România
- Invitaţii pentru vizitatori
- Comenzi de alimente pentru Bucureşti, distribuite la domiciliu
- Şampanie, flori şi tort pentru cei dragi la aniversări

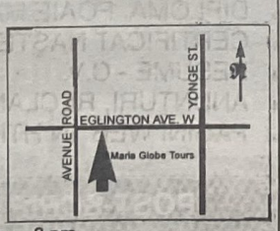

Luni - Vineri 10 am - 6 pm; Sâmbătă 10 am - 3 pm

251 EGLINGTON AVENUE WEST, TORONTO, ONTARIO M4R 1B1 Tel 416.481.2227 Fax 416.481.2067

mariagt@idirect.com

Despre Tradiţie, Noblețe , Proprietăţi şi Reconciliere

Urmare din pag. 5

4. Mihai I nu a explicat încă de ce a stat pasiv la farsa procesului lui Antonescu, nu a schiţat nici un act de graţiere şi mareşalul este pur şi simplu asasinat.

5. La finele lui Decembrie 1947 regele abdică, încheindu-se astfel o întreagă perioadă istorică a ţării cu multe capitole penibile, ruşinoase sau sângeroase.

6. Pavel Sudoplatov, eminenţa cenuşie a KGB care raporta direct numai lui Stalin, a fost organizatorul asasinatelor (a lui Troţki şi ale altora) scrie foarte clar: ***Vâşinsky, în mod personal a condus negocierile cu regele Mihai al României pentru abdicarea sa, garantându-i-se o parte din pensia sa în Mexico.*** (Sublinierea mea, vezi P. Sudoplatov, *Special tasks*, pagina 232, prima ediţie, 1994.) Nu cred că fostul kgb-ist are vreo răfuială personală cu Mihai I pentru a-l compromite public, inventând, şi nu este plauzibil că el, Sudoplatov, nu a fost corect informat, deoarece Mihai I nu a pornit nici o acţiune legală împotriva defăimării. Se vede că mitul sărăciei regale, după abdicare, este doar atât: un mit.

7. În cartea sa istorică, generalul Platon Chirnoagă are perfectă dreptate când, cu mare cumpătare intelectuală scrie: *"Regele este obligat de suprema poziţie pe care o ocupă în stat, să-şi apere demnitatea lui şi a naţiunii impunându-şi acceptarea tuturor sacrificiilor până la sacrificiul suprem. Numai aşa se putea salva principiul monarhic în general şi domnia casei de Hohenzollern-Sigmaringen în special."*

În timpul a peste cinci decenii dela invitaţia de a fi invadaţi de comunism, fostul rege nu a făcut nici o declaraţie clară, vehementă, de sprijinire a atitudinii anticomuniste pe care majoritatea Românilor au avut-o, în special cei din Exil. În tot acest timp, regele a păstrat cea mai înaltă decoraţie sovietică, ordinul Victoria, dată lui de Stalin! Ani de zile, am primit, anonim, aşa-zisul mesaj regal de Anul Nou, anodin, cenuşiu, fără nici o poziţie în sprijinul acelui trădat şi oropsit popor român. Toţi monarhii europeni afectaţi de invazia nazistă au stat cu statornicie alături de neamurile lor. Al nostru, după invazia comunistă, a trăit, se pare, într'un turn de fildeş artificial.

Despre reconciliere

Sunt foarte mâhnit când, citind cu stupoare, aflu recent că se circulă, în concubinaj cu fostul rege, noţiunea de **re-conciliere**. Nu trebue să fi un savant lingvist ca să traduci că acest ciudat cuvânt înseamnă a împăca, a pune de acord ceva ce a fost contradictoriu, a reuni. Dar de asemenea cuvântul mai are şi nuanţa de a cere iertare. Întrebarea mea este: ce prietenie a existat înainte între poporul român şi satrapii comunişti, prietenie care a fost temporar întreruptă şi acum o dorim reluată? Vrea neocomunismul existent să capete o aură de validitate asociindu-se cu un rege pătat de o trădare nefastă, istorică? Vrea regele să se reconcilieze cu n'are importanţă cine pentru a recâştiga anumite avantaje materiale?

În acest caz atât foştii comunişti, călăii de peste patru decenii ai unei naţiuni, cât şi regele, ar trebui să ceară şi să obţină iertarea acestui popor pentru suferinţele aduse, fapt care nu se simte, nici măcar vag, în toate aceste pologlohii despre reconciliere.

Dacă soarta Ţării poate fi îmbunătăţită prin readucerea monarhiei, asta nu ar fi nimic rău. Dar monarhia ca instituţie nu trebue confundată cu un anumit monarh, tăiat de tradiţie prin propriile lui acte trecute. Şi, mai presus de orice, monarhia trebue acceptată de majoritatea covârşitoare a poporului şi nu adusă după tratative frugale şi secrete, prin uşa din spate ca în secolul 19 sau anii '30. Înainte de a reprezenta, monarhia trebue să dovedească o anumită demnitate care să confere naţiunii un nou prestigiu. Din punctul meu de vedere, la ora actuală, un asemenea act ar fi total futil.

Radu DUNĂREANU

Răsfoind presa de-acu' 50 de ani...

Valeriu ARBORE

• Mărţişorul era dominat, în anul 1952, de *"Ziua internaţională a femeii"* (în paranteză fie spus, o sărbătoare de extracţie comunistă, impusă de faimoasa *"feministă"* bolşevică germană, Clara Zetkin, în RPR concelebrată zgomotos, de către înfocatele ufederiste, sub tutela *"celebrei"* alogene, Haia Lifşiţ). *"Femeile"*, o mare forţă în lupta pentru pace, zvârlea lozinca revista cominformistă *"Pentru pace trainică, pentru democraţie populară"*. *"Colectivistele întâmpină 8 Martie cu noi succese"*, titra ziarul *"Scânteia"*. *"Femeile sovietice - participante active la construirea comunismului"*, cotcodăcea, într'un articol din *"Lupta Moldovei"* A. Ţivileva.

Până aici, nimic nou sub soare... Să foiletăm mai departe.

• Cine se aflau peatunci în fruntea luptei pentru socialism? Utemiştii dela sate, a căror *"vigilenţă împotriva chiaburilor întărea gospodăria colectivă"*; învăţătorii şi profesorii, *"sprijinitorii activi ai transformării socialiste a agriculturii"*; stahanoviştii pursânge, precum: Petrov Scutelnicu, dela ETACS, Alfred Moszek şi Max Löw, dela *"Victoria"*; ceferistul Gh. Petrea, tractorista Zinica Lungu (unii dintre ei, supravieţuind astăzi, probabil că se plâng de pensii mici!); Brigada *"Al. Fadeev"*, dela *"23 August"*; Brigăzile utemiste dela *"Griviţa Roşie"*; noii membri ai Academiei RPR: nelipsitul Matei Socor, Gh. Ştefan, decanul Facultăţii de Istorie din Bucureşti, Ştefan Vencov, rectorul Institutului Politehnic din Capitală, viitorul ministru comunist al învăţământului Ilie Murgulescu, Marcel Bercovici, director ISPE (a tunat primăvăratic şi i-a adunat, unul şi unul, savanţi de 24 karate).

• Către sfârşitul lunii Martie s'a deschis *"cea de-a II-a sesiune ordinară a Marii Adunări Naţionale"*, *"în vederea discutării (un fel de a zice!) şi aprobării Bugetului de stat anual"*. Pe hârtie, el prevedea, pentru apărare, 16,4% din cheltuieli, pentru acţiuni social-culturale, recte propagandă partinică, 17,5%. În loja *"Prezidiului"*, luară loc preşedintele acestuia, C.I. Parhon, M. Sadoveanu, vice, Constantinescu-Iaşi, I. Niculi, Marin Fl. Ionescu, Al. Moghioroş *eiusdem farinae*. Dintr'aceştia ţara noastră-şi *"alegea"* atuncea solii... În loja guvernamentală era deja floarea de borş a regimului comunist: P. Groza şi prim-vicele Consiliului de Miniştri, Ghiţă cel Dej, secondaţi de (numele reale, în paranteză): Ana Pauker (Rabinsohn), V. Luca (Laszlo), Teohari Georgescu (Burah Tescovich), I. Chişinevski (Jacob Broitman), Lothar Rădăceanu (Wuertzel), Bodnăraş (Botnariuk), Miron Constantinescu (Mehr Cohn), Avram Bunaciu (Abraham Gutman). Da' ferocele Nicolski, *"zi şi noapte la datorie"* (vorba lui Caragiale), în care lojă trona? Sau era *incognitol?!* Nu putea să absenteze dela astfel de reuniune ambasadorul sovietic de sinistră amintire, S.I. Kavtaradze. Ulterior, majoritatea celor sus menţionaţi avură soarta pe care o meritau. Însă nu pentru relele pricinuite neamului românesc plătită ei, ci în ciuda *"marilor merite"*. Motiv, în prezent, de... reabilitare de către neo-comuniştii rasaţi. Noi, noi, neavând puterea de a-i osândi, avem puterea să nu-i uităm. Căci şi neuitarea e o pedeapsă.

• O stranie aducere aminte în organele Organului: măcelul din pădurea Katyn (Aprilie 1940). Nu la rostirea crudului adevăr se gândeau însă, cu 50 de ani în urmă, evocatorii roşii. Ei se simţeau strânşi cu uşa de *"Scrisoarea"* lui R. Madden, preşedintele Comisiei Camerei Reprezentanţilor din SUA, referitoare la cazul Katyn. Şi, drept răspuns, s'a republicat *"Comunicatul"* din 24 Ianuarie 1944 al *"Comisiei"* staliniste, în care vina împuşcării de către Sovietici a miilor de ofiţeri polonezi prizonieri era aruncată pe trupele germane (responsabilitatea masacrului va fi recunoscută oficial de guvernul URSS abia în 1990). *"Comisia"* fusese condusă, formal, de academicianul bolşevic N.N. Burdenko; printre membrii de ruşine figurau scriitorul Aleksei Tolstoi, mitropolitul Nikolai (!), V.P. Potiomkin, comisarul poporului pentru învăţământ. Ea *"valorifica"* mărturii (evident mincinoase) ale unor ingineri, învăţători, medici, preşedinţi de colhoz, preoţi, *"prezenţi la eveniment"*. Ei, bravos martorilor, halal să vă fie! Altminteri, noi, Românii, cunoşteam despre un carnaj asemănător antebelic, cel din pădurea Tâncăbeşti, un al doilea, din noaptea echinoxului toamnei 1939 ş.a.m.d. Alte măşti, aceeaşi piesă. Punct fără dela capăt.

AVIZ IMPORTANT

Persoanele care doresc să plătească abonamentul la ziarul "Cuvântul Românesc" în lei, pot depune banii în valută naţională la contul

Fundaţiei Culturale "Cuvântul Românesc"
2511. 1 - 10297. 1 / Rol B.C.R., Fil. Sect. 6, Bucureşti

anunţând în acelaşi timp şi secretariatul fundaţiei la adresa:
Oficiul Poştal nr. 23, C.P. Nr. 9. Sector 6, Bucureşti

TEL: 746 46 59

DESPRE POMANĂ

Urmare din pag. 4

basarabenii lui, Iuliu Maniu şi cei din jurul său au pierit în temniţele comuniste?

Fenomenul de a beneficia de pomeni, adică a fi pomanagiu este în diaspora permanent şi general. El poate fi constatat la toate oficiile diplomatice, ambasadele şi consulatele României din toate ţările în care ele există şi unde, de asemenea, sunt şi Români emigranţi. Şi apoi, dacă prezenţa masivă cu scopul de a îndopa sarmale, mici şi alte feluri de mâncare ar fi legitimă pentru nişte înfometaţi, săraci poate aşi fi înclinat spre înţelegere. Dar nu este cazul; nici vorbă de a fi *homeless* cineva (boschetari în limba română) sau oameni loviţi de un destin nemilos; dimpotrivă, sunt oameni ghiftuiţi, care şi-au făcut o situaţie bună, locuitori ai unor ţări unde mâncarea nu contează şi unde se cheltuiesc milioane de dolari pe cure de slăbire. Este o ruşine naţională *pomana* adusă şi peste ocean şi mai ales când în România este atâta sărăcie şi mizerie, iar oficiile diplomatice din străinătate cheltuiesc sute de mii şi milioane de dolari anual cu astfel de pomeni pentru îmbuibaţi, oferite de sărbători naţionale şi alte manifestaţii culturale sau vizite - întâlniri cu politicieni valahi.

În plimbările mele prin România, anii trecuţi, am întâlnit un salariat român al unei firme franceze de *"catering"*, adică o firmă care pregăteşte gustări şi bar la recepţii la ambasadele străine din Bucureşti sau la diferite *cocktail*-uri date de reprezentanţii firmelor straine.

Ei bine, acest Român îmi spunea cu amărăciune că, femei elegante şi bărbaţi români fură fursecuri, sandvişuri, pateuri, tot ce se poate lua în şerveţele, genţi sau buzunare. Şi îmi declara cât de ruşinat se simte!

Deci, pomana este o mentalitate veche românească (în Banat şi Transilvania nu se petrec asemenea lucruri), ceea ce impune ca sociologii, istoricii, teologii să facă studii temeinice despre legătura între Români - pomana de orice fel - educaţie - influenţe străine, care ar clarifica această problemă socială.

Sergiu MARINESCU

TRADUCERI LEGALIZATE (Certified Translations)
ENGLEZA - FRANCEZA - ROMÂNA

- ACTE EMIGRARE - SPONSORARE
- DIPLOMĂ, FOAIE MATRICOLĂ FACULTATE - LICEU
- CERTIFICAT NAŞTERE - CĂSĂTORIE - DIVORŢ
- RESUMÉ - C.V.
- ANUNŢURI, RECLAME, BROŞURI, MANUALE
- PAGINI WEB IN HTML

POST-SCRIPTUM TRANSLATIONS
Tel: 416-587-6603
http://PostScriptum.Netfirms.com

Dezvăluiri

COMISIA SENATORIALĂ PENTRU CERCETAREA EVENIMENTELOR DIN DECEMBRIE 1989

STENOGRAMA AUDIERII COMANDORULUI (r) RADU NICOLAE, DIN 14 IUNIE 1994 (ORELE 9-13). ŞEDINŢA ÎNCEPE LA ORELE 9.00. ESTE CONDUSĂ DE DL. SENATOR VALENTIN GABRIELESCU

Urmare din numărul trecut:

Dl. GABRIELESCU: - Domnule Comandor, discuţia cu Dvs. este foarte plăcută - în acest domeniu - şi practic face obiectul unor alte întâlniri... Noi suntem aici abilitaţi să investigăm evenimentele din Decembrie... Domnule comandor, s'au derulat evenimentele din Decembrie - Timişoara şi apoi Bucureştiul şi celelalte localităţi... Cum apreciaţi Dvs. - ca unul care aţi gândit asupra societăţii româneşti cu mult înainte, cum vedeţi Dvs. aceastã izbucnire, ce a fost ea? Şi nu numai atâta, dar Dvs. îi cunoaşteţi şi pe Ruşi, vă mai întâlneaţi cu ei, aţi fost în Europa cu vaporul...

Dl. RADU: - Şi în Asia şi în America Latină...

Dl. GABRIELESCU: - Cunoaşteţi lucrurile mai bine decât noi, care eram închişi ca într'o cuşcă... citeam şi noi *"Scînteia"*... Cum vă explicaţi Dvs. izbucnirea acestei... - Dvs. spuneţi că revoluţie n'a fost!... Şi noi suntem de acord... Hai, să vedem ce a fost şi cum s'a întâmplat!...

Dl. RADU: - Vă repet, ceea ce pe mine mă uimeşte şi mă îndurerează este faptul că din partea unor oameni, ar fi trebuit să fi realizat - măcar acum, la sfârşit de mileniu - ce se întâmplă în lumea asta, pentrucă demersul trebue făcut dela general la particular - tot ce se întâmplă pe tabla asta de şah acuma îşi are un joc foarte exact programat, pe termene lungi, medii şi scurte, există forţe care au încercat de foarte multă vreme să stăpânească lumea. Şi acest lucru este foarte clar... Au încercat pe două căi - sau prin cosmopolitismul de tip capitalist sau prin *"Proletari din toate ţările uniţi-vă!"* Două drumuri - pe care mergea mai întâi - pe acolo se făcea jocul... Eu vă dau documentele scrise în 1920 - în care se spune: două mari forţe s'au opus acestei tendinţe de dominare mondială! Când avea nevoie de aur, ţarul băga puşcăriaşii în Urali, scotea aurul în lingouri şi scăpa de datorii! Şi a doua - a fost Papa dela Roma - la el se lucra uşor - dar ştiţi cine e patriarhul Rusiei acum - aşa, aşa între noi! Rodigher se numeşte! Alexei; dar numele lui adevărat e Rodigher! Iar cel care îl dirijează... Aşa. Deci, eu spun punctul meu de vedere, Dvs. puteţi să credeţi ce vreţi - e dreptul Dvs.! Crearea stării de spirit şi a... a declarat Bill Clinton: *"Am cheltuit 1.000 de miliarde de dolari ca să dărâmăm comunismul!"* A declarat-o el, nu eu! Altfel, să nu credeţi că se dărâma!... Şi dărâmarea a venit din interior. Eu vă spun - când îşi vor scrie memoriile foarte calificaţi oameni, cărora le-au trecut informaţiile mondiale prin faţă, atunci foarte multă lume se va dumiri de ce a fost acolo aşa, colo aşa... Numai jocul întâmplării a făcut ca în Cehoslovacia să se facă într'un fel, acolo era cel mai favorabil aşa, în Polonia - aşa ş.a.m.d. Şi la noi - bastionul era foarte rezistent şi dur şi nu se putea, decât... Şi atunci, trebuia creată o stare de spirit... Pentrucă eu vă spun foarte clar: dacă puteţi Dvs. să-mi spuneţi mie că oamenii ar fi ieşit în stradă, dacă ar fi trăit ca în '70-...'75 chiar, dacă cretinul ăsta le mai dădea drumul oamenilor să mai vadă lumea - eu vă spun că nu ieşea nici dracul pe stradă! Că nu avea nemulţumirea care să-i scoată. Deci, toată treaba a fost dirijată. Inclusiv numirea lui ca prim secretar a fost la început studiată şi Dvs. ştiţi ce eforturi s'au făcut pentru numirea lui ca prim secretar?

Dl. SĂNDULESCU: - Ce interes avea?

Dl. RADU: - Păi, ce interes avea... El era unul din specimenele prin care se putea realiza această stare de spirit - care trebuia să se creeze!

Dl. GABRIELESCU: - Bine, asta am înţeles - aceste tendinţe mondiale... Să ne gândim la ţărişoara noastră!

Dl. RADU: Vai de mine! Dar eu sunt obiect al acestei politici! Şi atunci cum să nu analizez?

Dl. GABRIELESCU: - Cum s'au manifestat la noi - ca să ajungem la evenimentele care s'au întâmplat?

Dl. RADU: - Dvs. ştiţi cine erau mentorii şi sfătuitorii D-nei Elena Ceauşescu şi cum a fost creat mitul ei?

Dl. GABRIELESCU: - Nu, asta nu ştim!

Dl. RADU: - Păi vedeţi! Întrebaţi-l pe Dl. Mihai Florescu, că-vă spune foarte exact!

Dl. GABRIELESCU: - Domnule comandor! Nu mai chemăm pe Mihai Florescu şi pe... v'am chemat pe Dvs.! Vă rog să ne spuneţi Dvs. ce ştiţi!

Dl. RADU: - Când va afla lumea cine sunt adevăraţii sforari în această chestie... vor rămâne cam...

Dl. GABRIELESCU: - Păi, poate Dvs. îi ştiţi... Mai clar: cine a făcut, ce a făcut, hai, ca să fie mai clar... ca să nu mai plutim aşa... numai în... ştim ceva, aşa foarte vag... Dar Dvs. ştiţi mai mult decât noi - şi vă rog să ne ajutaţi!

Dl. RADU: - Mă suspectaţi de ce nu ştiu...

Dl. GABRIELESCU: - Atunci, dacă nu ştiţi, n'am făcut nimica! Păi noi de-asta v'am chemat - ca să ne mai luminaţi, dar... Dacă nu ştiţi...

Dl. RADU: - Dvs. studiaţi cercul de sfetnici al Elenei Ceauşescu! Prin care s'a făcut toată această mizerie...

Dl. GABRIELESCU: - Adică?

Dl. RADU: - Studiaţi, cine au fost colaboratorii ei?

Dl. GABRIELESCU: - Păi, Robu...

Dl. SĂNDULESCU: - Ursu...

Dl. RADU: - Bine... ăştia erau de şeptic... Dar eu vorbesc de cei care lucrau la uzurpare, la... Postelnicu nu poate fi acuzat, dom'ne! Întunericiţii ăştia nu...

Dl. GABRIELESCU: - Staţi, Domnule comandor, hai să ne înţelegem puţin! Nu ăştia de şeptic - să-i luăm pe ăia mai deştepţi. Hai să-l luăm pe Ursu!

Dl. RADU: - Domnilor, hai să vă spun o întâmplare. În 1985, luna Iunie, Patilineţ îmi spune mie: *"Mă băiete! Spune-i lui Iliescu să-l contacteze pe Maurer şi să-l întrebe dacă vrea să se întâlnească cu Gorbaciov."*

Dl. GABRIELESCU: - Dacă vrea Iliescu să se întâlnească cu...

Dl. RADU: - Maurer! Pentrucă Gorbaciov nu-l prefera decât pe Maurer! Singurul din România cu care accepta să aibă discuţii... M'am întâlnit cu Virgil şi i-am spus: *"Virgile, uite despre ce este vorba"*. Virgil mi-a adus un bileţel scris de mâna lui Iliescu - că nu era scrisul lui Măgureanu, pe al lui Măgureanu îl ştiam foarte bine, în care scria: *"Anton - pentrucă aşa discutam noi, Maurer era codificat <Anton> - nu vrea să se întâlnească cu Ruşii, m'a delegat pe mine"*. Am rupt hârtia - eram în Parcul Circului - şi am amestecat-o cu nisip; n'o mai găsiţi acuma! Asta se întâmpla în 1985. Şi i-am spus lui Patilineţ: *"Dragă, Maurer nu vrea!"* Şi atunci, Patilineţ s'a exprimat aşa: *"Îi bag în p...a mă-sii de proşti! Acum era momentul..."*

Dl. GABRIELESCU: - Cine a spus: *"M'a delegat pe mine"*?

Dl. RADU: - Iliescu - mi-a scris un bileţel! Pe-o bucăţică de hârtie. Acuma... c'a scris-o Iliescu, eu nu pot să spun.... Patilineţ mi-a comunicat să-l rog pe Iliescu - pentrucă noi aşa ţineam legătura - dela Iliescu la grupul meu, prin Măgureanu, dela grupul meu la Iliescu şi cu alt grup, prin mine. Eu şi cu Măgureanu mă întâlneam frecvent - la pescuit, *în week-enduri* ş.a.m.d. E, şi eu le-am spus: *"Nea Anton, dacă vrea să se întâlnească cu Mişa!"* Şi am primit bileţelul ăsta, pe care l-am rupt, în Parcul Circului, şi l-am amestecat în nisip.

Dl. GABRIELESCU: - Ce spunea bileţelul, încă odată?

Dl. RADU: - *"Anton nu vrea să se întâlnească cu Ruşii. M'a delegat pe mine."* Adică...

Dl. GABRIELESCU: - Şi acest bilet vi l-a dat Dvs. Dl. Măgureanu?

Dl. RADU: - Da, dânsul mi l-a dat.

Dl. GABRIELESCU: - Asta înseamnă că Patilineţ avea legături cu Ruşii!

Dl. RADU: - Sigur că avea! Noi aveam legătură cu Ruşii în permanenţă prin Patilineţ. Care era ambasador la Ankara şi se întâlnea cu ambasadorul URSS-ului, cu Levrentiev.

Dl. GABRIELESCU: - Domnule comandor! Noi am trăit, fiecare, în meseria noastră şi în altă lume, n'am fost amestecaţi, am fost toţi la un nivel... Mă rog, aşa ca toată masa asta, mai mult sau mai puţin. Deci, nu eram noi introduşi în aceste cercuri, să zicem, înalte ale politicii române. Că erau oficiale sau clandestine... Deci, pentru noi sunt nişte lucruri noi. De aceea vă rog insistent, domnule comandor, ajutaţi-ne, dom'ne să înţelegem lucrurile astea...

Dl. RADU: - Eu v'am spus foarte limpede aşa cum discern eu evenimentele: Pentru mine este foarte clar! Evenimentele sunt rezultatul unui joc făcut la nivele foarte mari! Şi lumea este condusă de cei care fabrică armament...

Dl. GABRIELESCU: - Domnule comandor! Sunteţi de o mare abilitate dialectică! Iar ne duceţi la sferele înalte! Vă rog să revenim pe pământul nostru românesc! Aici s'au întâmplat lucrurile...

Dl. RADU: - M'aţi întrebat care au fost cauzele a ceea ce a determinat...

Dl. GABRIELESCU: - Cauzele, dar şi punerea lor în practică... Cauzele generale, sociale, mă rog, economice - da. Dar cum s'a întâmplat fenomenul, cine l-a pus la cale, cum s'a întâmplat - asta să ne spuneţi!

Dl. RADU: - Asta întrebaţi pe cei 12 înţelepţi...

Dl. GABRIELESCU: - Care sunt ăia?

Dl. RADU: - Sunt 12 înţelepţi care pun la cale toată... Nu, îi găsiţi la New York, acolo sunt, după uşi capitonate...

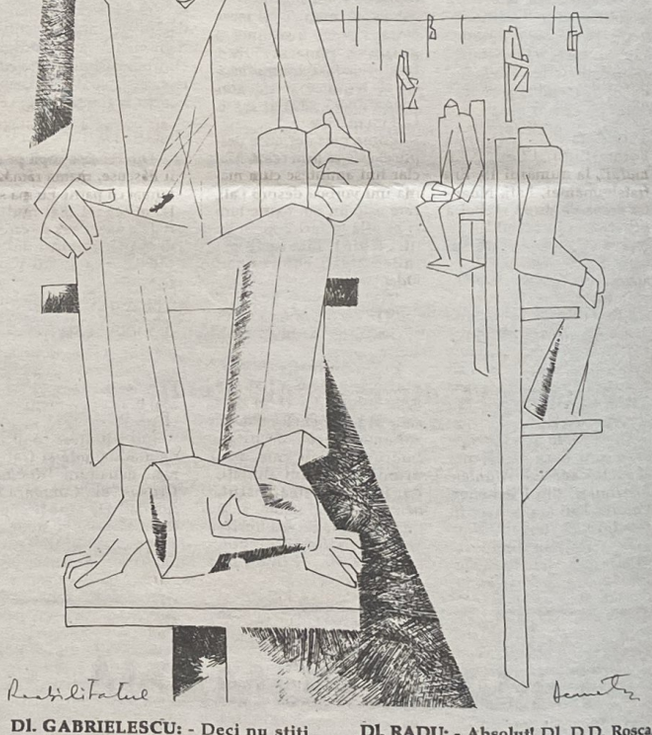

Dl. GABRIELESCU: - Deci nu ştiţi nimic să ne spuneţi! Hai, să vă spun mai concret, domnule comandor! Sunt nişte variante! Bun, pioni! La noi aici sunt nişte variante: KGB-ul a avut nişte... ăştia au făcut şi au dres... CIA a avut nişte... şi ei...

Dl. RADU: - Astea sunt diversiuni...

Dl. GABRIELESCU: - Şi care e după părerea Dvs. realitatea?

Dl. RADU: - Au fost toţi! La Malta s'a hotărît foarte exact cine participă, cu ce participă şi cu cât participă. Dvs. nu aţi sesizat că, după Malta, imediat, a început tromba: au început să emigreze Germanii, prin Ungaria, dincolo, cu sutele de mii... Dincoace începe Biroul Politic - care îl dă jos pe Jivkov... şi-l pune pe nu ştiu care...

Dl. GABRIELESCU: - Şi la noi, la noi?

Dl. RADU: - La noi nu se putea!

Dl. GABRIELESCU: - Şi cum? Cineva a ridicat oamenii ăştia: *"Măi, ieşiţi mâine pe stradă?"*

Dl. RADU: - Păi, ştiindu-se reduta cât e de solidă - trebue creată nemulţumirea generală - şi a fost reală - ea n'a fost falsificată, n'a fost deloc... A fost reală.

Dl. GABRIELESCU: - Deci, Domnule comandor, Dvs. credeţi că starea economică, în care ne găseam noi - dar şi morală - şi nemulţumirea aceea generală, în mod spontan a dat naştere la aceste mişcări de stradă care s'au rostogolit, în câteva zile, şi au răsturnat regimul în mod spontan sau cum credeţi Dvs.?

Dl. RADU: - Aţi văzut cum se vindecă la ţară furunculul? La oraş cu bisturiul, dar la ţară se pune ceapă! Ca să coacă!

Dl. GABRIELESCU: - Offf! Nu putem să scoatem nimic dela Dvs.!

Dl. RADU: - Cât mai mă ţineţi aici?

Dl. GABRIELESCU: - Cât e necesar! Dar, ce, vă e foame? Vreţi o pauză?

Dl. RADU: - Nu, eu trebue să sun pe cineva... Eu diseară plec în exterior şi...

Dl. GABRIELESCU: - Facem o pauză... avem şi telefon...

Dl. RADU: - Nu, am întâlnire cu un Italian...

Dl. GABRIELESCU: - Nicule, condu-l tu pe Domnul... în toate părţile unde are nevoie şi pe urmă...

(PAUZĂ)

Dl. SĂNDULESCU: - Am o mulţime de întrebări pe care mi le-am notat, sper să mi le aduc aminte... pe toate. Domnule comandor, în legătură cu iniţierea acestei acţiuni care a fost făcută, înţeleg eu, din ce aţi spus Dvs., că teoreticianul a fost D.D. Roşca?

Dl. RADU: - Absolut! Dl. D.D. Roşca, Moisil şi Giurescu - ăştia au fost mentorii spirituali - ai celor care sesizau dezastrul...

Dl. SĂNDULESCU: - Bun, dezastrul să ştiţi că erau mulţi care îl sesizau! În perioada respectivă.

Dl. RADU: - Prin anii '68, '69 - adeziunea la Ceauşescu, după chestia dela Praga, era foarte mare, să ştiţi! Dar noi, cu toate astea ne-am hazardat... Că multă lume m'a întrebat: *"Cum, domnule, atunci aţi început, când avea atâta popularitate?!"* Da, pentrucă oamenii ăştia care veneau în contact cu el...

Dl. SĂNDULESCU: - îmi pare rău că nu am ştiut anumite lucruri... Domnule comandor, în legătură cu Maurer - aţi spus, la început, că Maurer avea nişte scopuri foarte exacte - pe care nu şi le-a putut realiza. Atunci când l-a pus pe Ceauşescu, că el l-a susţinut să vină la putere. Care au fost scopurile lui? Adică şi-a închipuit că-l manipulează:

Dl. RADU: - Nuuu! Caracterul, temperamentul acestui om erau propice pentru proiectul care, prin acest om şi prin soţia lui, mai ales că, dat fiind că această doamnă putea să-l şantajeze pe bărbat cât voia ea, au fost aduşi în jurul ei acei oameni care au *"gâdilat-o"* - că e savantă...

Va urma

Lali

Florica BAŢU

În actele de stare civilă apare scris *"Zaharia Pană"*, ca poet se numea *"Zahu" Pană "* dar pentru mine era *"Lali"* însemnând *"unchi"* la noi, Aromânii. Când eram mică de tot, eram convinsă că acesta este numele lui şi mi se părea nepotrivit să aud pe alţii spunându-i *"Zahu"*.

Zahu Pană

În mod ciudat, cele mai importante momente de sub vremuirea noastră, intrarea mea în lume şi ieşirea sa din viaţa aceasta, au avut loc într'un cadru poetic. Am povestit altundeva despre un tânăr care locuia în aceeaşi casă cu părinţii mei, pe o străduţă dela marginea Bucureştiului, *"Eroii Neamului"*, la numărul 15. Era fratele mamei, Lali. Noaptea aceea de după războiu a petrecut-o discutând literatură cu un alt tânăr, bun prieten. Spre dimineaţă au auzit nişte sunete subţiri, prelungite, din camera părinţilor mei. *"Ce miaună pisica aia atâta?"* s'au întrebat ei. Abia după-masă, când a venit dela lucru, Lali a aflat că *"pisica aia"* era o fetiţă abia născută - eu. Era Vineri, 13 Aprilie 1945.

După 55 de ani, aproape 56, într'o Duminică, mă aflam la Cenaclul *"Muntele Măslinilor"* din Kitchener, Canada. Lali era bolnav în casa lui din Yonkers, New York. Vorbisem dimineaţă cu sora mea Marica. Telefonase la New York şi vorbise cu sora mea Cevy, care se dusese să-l vadă pe Lali. Era foarte bolnav, dar nu mai bolnav ca de obicei. M'am dus la biserică, mulţumită că măcar pentru un timp o să mai fie în viaţă. După ce s'a terminat slujba, am coborît în sala de jos unde se ţinea cenaclul. Înainte de a începe, am discutat cu Mihaela Moisin dela *"Cuvântul Românesc"* despre Lali, şi vorbind, Mihaelei i-au dat lacrimile. Am început şezătoare literară şi totul a mers normal până când Domnul Alexandru Tomescu din Toronto a spus:

"Cred că ar trebui să vorbim despre un mare poet care a murit, de curând, în exil..."

"La cine s'o fi referind?" m'am întrebat în gând, nefiind în stare să-mi amintesc nici un poet care murise de curând.

"... e vorba de poetul Zahu Pană..."

M'am enervat. *"Ce inventează oamenii ăştia poveşti - mi-am spus în gând - nici n'a murit încă şi ei scot zvonuri..."*

"Nu e adevărat, nu a murit!" am strigat cu toată lipsa de politeţe posibilă.

"Zahu Pană trăieşte! Am vorbit azi..."

"E adevărat, a murit." îmi şopteşte soţul meu, cu voce tremurată.

Nu am crezut. Am dat telefon acasă. Băiatul meu de 14 ani primise vestea, telefonase surorii mele Marica şi ea telefonase la Biserică. Nu au ştiut cum să-mi spună şi nu-mi spuseseră: veştile rele puteau să aştepte. M'am întors la locul meu. Mi-am cerut scuze. N'am putut să mă concentrez. Întâlnirea noastră de cenaclu s'a terminat trist în ziua aceea de 11 Martie 2001. Lali nu mai era.

Prima mea amintire despre el este ca prin ceaţă. Mai clar îmi amintesc cum mama îmi vorbea despre Lali, care este un om foarte bun şi se află la închisoare fără nici o vină, fără să fi fost judecat sau condamnat. Odată m'a întrebat:

"Îl mai ţii minte pe Lali?"

"Ţin minte că odată m'a ridicat în braţe şi mi-a dat zahăr".

Era o amintire foarte, foarte vagă, nu-mi aminteam chipul, dar să fiu ridicată în braţe şi să mănânc zahăr era greu de uitat. Lucrurile stau cam aşa: primii copii sunt alintaţi, dar la al şaptelea născut, oamenii se mai satură. Şi să guşti zahăr, în vremurile acelea de după războiu, oricât de mic ai fi, tot nu poţi să uiţi.

Vorbind de copilărie şi de ridicat în braţe, nu pot să uit ce s'a întâmplat odată, când foarte mică fiind, eram cu mama la coadă la mălai. Mai exact, mama era în mulţimea dela coadă, pe mine mă scosese afară, să nu mă storşească lumea. Şedeam pe margine şi, împreună cu alţi copii prea mici să fie lăsaţi acasă singuri, ne uitam la mulţimea dela alimentara din colţ care vindea mălai cu porţia în vuietul mulţimii de mahala: *"Da ce te bagi în faţă?"; "Nu, că aicea era locul meu!!" "Da, lasă-mă, că îmi plâng copiii acasă!"*, şi câte altele, şi câte altele. Ţin minte că la un moment dat un bărbat tânăr a zis: *"Ce dacă are copil în braţe, trebue să o ia înainte?", "Uite, iau şi eu copilul ăsta în braţe..."* şi m'a luat în braţe şi m'a ridicat sus. Oamenii au început să râdă, iar eu, pentru o clipă am fost fericită pentrucă, acolo, sus, în braţele lui, era mai multă lumină şi pentrucă oamenii văzuţi dela înălţimea aceea, nu mai erau fioroşi ca atunci când creştetul tău abia ajunge la înălţimea buzunarului lor dela pantalon.

Dar aceasta e altă poveste.

Îmi amintesc o dimineaţă rece, câinele lătra, mama s'a dus la poartă să vadă cine este şi s'a întors cu un tânăr slab şi ciudat... Îmi legam în tăcere şireturile dela ghete, mă pregăteam să plec la şcoală, şi în mintea mea încercam să înţeleg: Lali se întorsese acasă! După ani de zile mi-a povestit: *"Când am venit am fost aşa de impresionat când am văzut cum trăiaţi... voi vă făceaţi lecţiile la lumina lămpii... Mistucli, Dumnezeu să îl ierte, îşi chinuia ochii cosând lângă lampă... În puşcărie măcar aveam electricitate..."* Tatăl meu, Temistocle (Mistucli) era croitor şi, să ne poată creşte, lucra până noaptea, târziu, la lumina lămpii, pentrucă electricitate nu pusesem încă. De fapt, căsuţa fusese făcută din paiantă, în mare grabă, în vreme de războiu, după ce ai mei se refugiaseră din Cadrilater. Având copii mici, nimeni nu vroia să-i primească cu chirie şi trebuind să aibă un adăpost, Lali, bunica mea şi părinţii mei au construit casa la repezeală, sperând să facă alta mai frumoasă când vin despăgubirile dela casa mare şi cele şase hectare, cu nuci, lăsate în Durostor. Despăgubirile nu au venit niciodată, iar eu mi-am petrecut anii copilăriei şi ai tinereţii în casa de paiantă de pe Eroii Neamului 15, pe care am iubit-o cu tot sufletul.

Din cei şase copii pe care îi născuse, mama rămăsese numai cu patru. Eu mă simţeam legată mai mult de fratele meu Petre de care mă despărţeau numai doi ani. Citeam aceleaşi cărţi şi până la vremea liceului am avut aceiaşi prieteni - prietenii lui. Eu eram acceptată fără rezerve în grupul lor: băteam mingea pe maidan, făceam smee, trăgeam cu praştia şi ştiam să mă bat mai bine decât mulţi dintre ei.

Îmi amintesc când Lali ne-a adus, mie şi fratelui meu, două cărţi: *"Robinson Crusoe"* şi *"Comoara din insulă"*. De atunci am început să citim pe rupte. Era lângă noi o bibliotecă de unde ne întorceam cu braţul plin de cărţi spre mirarea vecinelor de stradă, aşezate pe scăunele la bârfă, în faţa porţii lu' Coana Alexandrina. Auzisem că Lali e poet şi decisesem că a fi poet e lucrul cel mai frumos din lume, deci, când o să fiu mare o să fiu poetă. Pe atunci nu scriam încă poezii dar, ce conteză, eu hotărîsem să devin poetă. De fapt, dragostea pentru poezii o aveau ambii mei părinţi. Pe vremea când nu era televizor şi radio nu cumpărasem încă, am petrecut multe seri minunate ascultând versuri ale poeţilor români sau aromâni, învăţate pe dinafară de către părinţii mei.

Cu surorile mele mai mari, Lali vorbea despre problemele lor, dar asta era o altă lume. Fratele meu şi cu mine aveam lumea noastră, a copilăriei şi Lali ştia s'o înţeleagă. Ne cumpăra reviste pentru copii şi îmi amintesc ce fericită am fost odată când *"Moş Crăciun"* (adică Lali) mi-a adus o carte frumos ilustrată cu *"Rapsodii de toamnă"* a lui G. Topârceanu.

Lali era tânăr şi frumos, frunte înaltă, păr ondulat, ochi mari de poet, şi noi copiii îl admiram din plin. Om vesel şi optimist din fire, îi plăcea să glumească, povestea minunat şi cântecele noastre armâneşti le cânta de te ardea la suflet. Era iubit de toţi: rude, vecini, colegi de serviciu. Locuiam în aceeaşi casă, el îşi făcuse o bibliotecă frumoasă, cumpăra cărţi şi ne lăsa şi pe noi, copiii, să le citim cu condiţia să le tratăm cu respect.

În 1958 Lali a fost arestat. Procesul a avut loc la Constanţa. Vina lui a fost aceea de a fi recitat la o nuntă poezii de Radu Gyr şi Nichifor Crainic, martorul acuzării amintindu-şi doar *"are tata o fetiţă / luminiţă."* Pe lângă ani grei de închisoare s'a declarat şi confiscarea averii, adică, jumătate din casă (partea lui Lali) a fost luată de stat, dar sora mea, fiind bolnavă, a fost lăsată să locuiască acolo, deci nu au intrat străini în casă. Să-i salveze biblioteca, mama luase cărţile lui Lali şi le ascunsese sub pat. Era un pat cu un fel de ladă mare de lemn dedesubt, pe care nu puteai să o observi dacă nu ştiai că există. Sub patul acela şi-au găsit adăpostul mulţi scriitori de valoare români şi străini. Acolo *"i-am descoperit"*, pe Nae Ionescu, pe V. Voiculescu şi pe mulţi alţi scriitori interzişi pe vremea aceea.

Lali a dispărut în puşcărie, mulţi ani nu am ştiut nimic despre dânsul.

În 1964 am primit o carte poştală dela el. Îmi amintesc bucuria tatei, speranţa că o să-l vadă venind. După câteva luni a primit dreptul la vorbitor. Mama s'a dus îmbrăcată în negru: tata murise.

Nu-mi amintesc exact: era 2 sau 3 August? Lali a intrat pe poartă. Părea îmbătrânit, era tuns în cap, parcă avea un triunghi alb în părul foarte scurt. Trecuseră şase ani. Bucuria era estompată de schimbările noastre: el arăta îmbătrânit, obosit, noi eram cu toţii în doliu. Dacă el ar fi venit puţin mai devreme...

Eram cu toţii săraci. Îmi amintesc că niciodată, dar absolut niciodată nu a acceptat a doua porţie de mâncare. Adică, era aşa: mama ne punea mâncare în farfurii, cam cum credea dânsa, ca să ajungă la toţi. Mâncam şi dacă mai rămâsese în cratiţă, mama întreba *"Cine mai vrea?"*. Ne lua pe rând, dar Lali niciodată nu a acceptat a doua porţie. Dacă luam din aceeaşi farfurie (salată, cartofi prăjiţi, sau fructe), Lali spunea că s'a săturat cu mult înaintea noastră, lăsându-ne pe noi să mâncăm mai mult. Mai exact, mânca strictul necesar.

Îmi amintesc cum odată, studentă fiind, am făcut practică la *"Flamura Roşie"*, unde lucra şi Lali. Era pe la ora prânzului, ne pregăteam lucrările într'o sală goală şi o colegă de a mea a scos un pachet de ţigări. Eu nu fumam, deşi atunci începuse să fie la modă, dar această colegă nu ştiu cum a făcut că până la urmă m'a convins să trag un fum. Tocmai terminasem de fumat, când pe uşă a intrat Lali. Mi-a spus că are să-mi spună ceva şi m'a luat de o parte. De fapt vroia să împartă cu mine mâncarea lui: pâine cu brânză şi roşii. Am fost atât de impresionată de gestul lui şi m'am simţit atât de jenată că i-am mărturisit ce făcusem: fumasem. Ne reîmprietenisem. Nu mai eram copilul pe care îl lăsase, discutam acum la alt nivel, apăruseră pe piaţă Blaga şi Ion Barbu, eu scriam poezii. Ştia atâtea lucruri interesante, îmi dădea sfaturi când aveam nevoie. Învăţam atâtea dela dânsul!

Se apropia examenul de stat, lucrarea de diplomă trebuia bătută la maşină, cartonată. În special cartonul costa o mulţime de bani, pe care eu nu-i aveam. Lali a dat-o la cartonat şi tot el a plătit. *"Eu sunt bătrân, nu ştiu dacă o să am copii să-i văd terminând facultatea..."*

Imi ţinea loc de tată şi cu el m'am întâlnit când studentul în teologie Dumitru Ichim m'a cerut de soţie. Stăteam toţi trei la o masă şi Mitrel tot lovea cu pantoful pe sub masă crezând că-mi face semn mie, dar în realitate lovindu-l pe Lali. Lali, mai înţelept decât noi, s'a făcut că nu observă.

Florica Baţu şi Zahu Pană

În 1974 am plecat din ţară. În 1976 ne-am întâlnit în partea americană a Cascadei Niagara. Devenisem mamă şi Lali l-a ridicat în braţe pe primul meu născut. Lali se stabilise la New York. După un timp mama mea a venit la mine. Vorbeam deseori cu Lali la telefon şi ne vizita cam odată pe an. Când mi-a căzut în mână *"Piteşti"* a lui Dumitru Bacu, am citit-o într'o singură noapte. *"De ce nu mi-ai spus?"* l-am întrebat pe Lali. *"Era mai bine pentru tine să nu ştii"* - mi-a răspuns.

Oare câte lucruri a văzut şi nu mi-a spus? Multe. Am înţeles mai bine când am citit cărţile apărute în exil.

Aveam deja cancer, înţelegeam mai mult.

"Nu mai mi-e frică de moarte" - mi-a spus odată, *"un gardian l-a trântit pe un deţinut de i-a crăpat capul. Acolo, sub ochii noştri. I se vedeau creierii."*

"Şi ce ai făcut?"

"Trecusem de orice limită. Nu ne mai păsa. Am început cu toţii să cântăm <Cu noi este Dumnezeu>. De atunci, nu mai îmi este frică de moarte."

Am tăcut amândoi. Nu ştiu prin ce trecuse el. Nu mi-a spus niciodată.

"De ce nu scrii?" - l-am întrebat.

"Au fost şi oameni buni. Au fost şi oameni care ne-au ajutat. Nu vreau să le fac rău.".

A scris şi publicat poezii în română şi aromână, s'a ocupat de imprimarea cântecelor aromâne pe disc, a colaborat la multe ziare din ţară şi din străinătate, a avut pagina *"Fara armânească"* la Ziarul *"Cuvântul Românesc"* din Hamilton, Canada, a publicat volumul de poezii *"Cu acul pe săpun"*, a întocmit acea formidabilă antologie *"Poezii din închisori"*. Se pregătea să scrie o carte împreună cu Dumitru Bacu. Întâi a murit Bacu. Apoi Lali. Nu ştiu ce a fost scris, nu ştiu ce nu.

Ultima dată când l-am văzut a fost în vara lui 2000 la Câmpul Românesc din Hamilton. Arăta obosit, dar a ţinut o conferinţă foarte interesantă *"Amintiri despre Radu Gyr"*. A vorbit cu suflet, aşa cum vorbea întotdeauna, având un mare dar de a cuceri mulţimile. După câteva ore a trebuit să cheme salvarea. Înainte de a pleca la New York am dus-o pe mama la Câmpul Românesc să-l mai vadă odată, pentrucă *"nu ştii ce se întâmplă"*. Era ultima dată când l-a văzut şi când l-am văzut.

Cum să închei când încheiere nu există? La nouă luni dela moartea lui Lali, unul din copiii mei l-a visat într'o noapte. Se făcea că erau în metrou şi copilul meu l-a întrebat: *"Nu eşti mort?". "Mai am nişte treburi de rezolvat"*, i-a răspuns el şi apoi i-a dat un sfat. Visul m'a impresionat. Se spune că sufletele morţilor se roagă pentru noi şi ne urmăresc de undeva, de sus, până la eterna întâlnire.

Cum să închei? *"Mulţumesc, Lali, pentru tot ce ai făcut şi continui să faci! Să ne vedem cu bine!"*

CRONICI

Literare-Artistice-Culturale

din exil şi din ţară

O EXCEPTIONALĂ CARTE DESPRE GULAGUL ROMÂNESC: RECENZIE DE AL. MIHALCEA

"TORTURA PE ÎNŢELESUL TUTUROR"

Editura Cartier, Chişinău, 2001

Volumul fostului deţinut politic Florin Constantin Pavlovici prezintă experienţa concentraţională (1959-1964) a autorului pe firul unei călătorii pe care nu ezit s'o consider iniţiatică, începută în beciurile dela Uranus, unul dintre centrele de anchetă ale Securităţii în anii '60, continuată la Jilava, faimoasa puşcărie-mormânt dela marginea Bucureştiului, în Insula Mare a Brăilei, la Periprava, în Deltă, şi terminată la Gherla. Autorul face parte dintre sutele de mii de cetăţeni români, victime ale poliţiei politice comuniste, condamnaţi unii chiar la moarte sau MSV (muncă silnică pe viaţă), în temeiul criminalului articol 209 C.P., copiat din din *"doctrina juridică"* bolşevică, ilustrată, printre alţii de faimosul Vâşinski. Anii săi de puşcărie se înscriu în epoca *"Marelui Val Doi"* al teroarei comuniste din România, declanşat concomitent cu plecarea trupelor sovietice (1958), caracterizat printr'o veritablă isterie a arestărilor şi proceselor politice. Printr'o monstruoasă proliferare a Gulagului, totul, în scopul nemărturisit public, al lui Gheorghiu-Dej şi al CC al PMR, de a împiedica o revoltă de genul celei din 1956 dela Budapesta. Totul a fost terminat în vara lui 1956, după ce ţinta, anume anihilarea absoulut a tuturor formelor de opoziţie, fusese atinsă.

În sarcina fostului student, unul dintre cei mai cultivaţi şi mai inteligenţi pe care i-a avut Facultatea de ziaristică a universităţii bucureştene, nu s'a putut reţine nici un fel de act politic ostil la adresa statului *"democrat-popular"*, necum vreo dovadă materială a *"infracţiunilor de uneltire contra ordinii sociale"* prevăzute de articolul de sorginte stalinistă. Cum, însă, nimeni nu a scăpat necondamnat, gherele Securităţii l-au găsit pe Florin Pavlovici la capătul unei anchete în decursul căreia a fost crunt bătut, de elogierea simbolismului *"decadent, putred, reacţionar"*, de *"denigrarea realismului socialist"*, concretizată în criticile aduse insipidului şi mincinosului roman-fluviu *"Rădăcinile sunt amare"* al lui Zaharia Stancu.

Aşadar locul unui *"element ostil, descompus, cosmopolit, contrarevoluţionar"* nu putea fi decât după gratii. Rodul periplului prin puşcăriile *"de pe solul şi din subsolul patriei"*, cum spunea, cu humor amar, îndeosebi la Salcia, în cumplita iarnă 1959-1960, viitorul autor, este cartea pe care o prezentăm, ultima cronologie, din şirul de volume inspirate de universul concentraţionar. Şi, în opinia noastră, printre cele în care sâmburele memorialistic, miezul documentar exact îmbracă hainele literaturii de înaltă calitate.

Intuind adevărul, că destinul individual se subsumează unui destin colectiv cumplit, Pavlovici a evitat capcana nărării exclusive a *"cazului"* său, relatându-l firește, dar în permanentă conectare la drama generală şi în măsura în care pătanii personale contribuiau la structurarea tipologiei torţionarilor. Iată un exemplu: *Locotenentul-major Voicu era un bărbat tânăr, în jurul a treizeci de ani, cu semnul morţii şi al dezastrului pe chip. Nu cred că a trăit destul, cât să ajungă general. Culoarea verde-pământie a feţii, exploziile de violenţă, ura ce eamana din toată fiinţa lui nu anunţau o viaţă lungă. Nimeni nu m'a urît aşa de tare. Era o ură principială, partinică, marxist-leninistă, orientată activ împotriva unui duşman al poporului... O perioadă am crezut că am de-a face cu un dement. Altfel nu îmi puteam explica apetitul lui pentru violenţă, numai pentrucă îmi plăcea sau îmi displăcea o anumită carte, un anumit curent artistic, o anumită literatură. Apoi am înţeles că Voicu şi ceilalţi de teapa lui erau mult mai periculoşi decât nebunii: erau gunoaie organizate ca organ de represiune".*

Un loc aparte ocupă, în economoia cărţii, lunga şi dureroasa perioadă de muncă forţată, în condiţii mai rele decât ale sclavilor Antichităţii, trăită în lagărul de exterminare Salcia, unde foamea, frigul şi teroarea au făcut multe victime. Deţinuţilor li s'a impus, sub ameninţarea ciomegelor şi izolatorului, să facă fiecare *"trei două sute"*, adică să disloce, să care şi să aşeze pe dig zilnic 3.200 m.c. de pământ, chiar şi tare ca piatra iarna sau cleios primăvara şi toamna. Hrana fiind o *"ciorbă de murături"*, în urma cărei alimentaţii nu puţini au murit - scop urmărit, de altfel, cu tenacitate, de Drăghici, Nikolski, Dulberger şi ceilalţi criminali din fruntea partidului şi statului. În plină iarnă, murăturile au fost înlocuite cu ceapă stricată. Bucătăria primea acum din belşug un aliment nounouţ. Grămezi de ceapă nesortată erau aruncate în cazane şi fierbeau până se transformau într'o ciorbă tulbure şi subţire, care se distribuia brigăzilor. Enterocolita care a urmat a făcut ravagii. În câteva săptămâni, deţinuţii, pe care şi aşa îi lua vântul, au ajuns nişte umbre. Frigului, ploii, noroiului li s'a adăgat şi umilinţa unei diarii cumplite, care presa zi şi noapte şi trebuia rezolvată în văzul şi auzul tuturor. Cei ce au trecut prin iadul dela Salcia nu îl

Continuare în pag. 11

COSTIN FENEŞAN

CNEZI ŞI OBERCNEZI ÎN BANATUL IMPERIAL

1716 - 1778

Bucureşti, Editura Academiei Române, 1996, 255 p.

Solida monografie apărută sub auspiciile Fundaţiei *"Menachem H . Elias"* a forului ştiinţific suprem autohton, constituie finalul unei misiuni îndrăzneţe şi nobile asumate în timp de către autor cu privirc la defrişarea unui esenţial crâmpei din devenirea instituţiei menţionate în titlu, cu partea ei de nebănuită fascinaţie tocmai în habitatul rural local bănăţean.

Costin Feneşan recreionează,*"sine ira et studio"*, societatea de jos a epocii respective, cu suişurile şi coborîşurile surprinse documentar, în virtutea menţinerii fiinţării şi interpretării adecvate, în stricta literă a adevărului istoric. Suntem tentaţi a exprima gândul că, în mod sigur, denumirea uzitată în titlu poate şoca la prima vedere, dar aceasta acoperă tocmai realitatea ir criminată şi discutată temeinic, în epoca în care zona istorico-geografică a Banatului reprezenta un domeniu cert al *"Coroanei şi Cămării"* subordonat deci, nemijlocit autorităţii centrale dela Viena. În fond, este tocmai răstimpul în care elementele modernităţii se percep treptat în viaţa cotidiană locală, cristalizând facil un edificiu cu structuri aparte în peisajul general al perioadei în cauză. Iar bogatele şi nesecatele fonduri arhivistice, depistate şi cercetate cu sârguinţă, ani în şir de autor, revăzute final în virtutea unei generoase burse oferite, în lunile Noembrie-Decembrie 1992, de Fundaţia *"Ellias"* a Academiei Române, depun mărturii de netăgăduit într'un atare sens!

C. Feneşan dezvoltă în paginile volumului de faţă un subiect, oarecum *"tabu"*, neglijat ori ignorat (premeditat ori inconştient?) din varii motive (lingvistice sau poltografice?) de către istiografia noastră. Structura demersului realizat are în vedere cele nouă capitole, un cuvânt înainte, abrevierile necesare, unităţile monetare uzitate, nota tehnică introductivă, rezumatul în limba germană şi preliminariile despre autoritatea centrală şi locală în intervalul temporal menţionat. Opinia exprimată acum este lipsită de echivoc cu privire la continuitatea instituţională a cnezilor în istoria Banatului dintre Dunăre, Tisa, Mureş şi Carpaţi, în trei faze enunţate: a) sub regatul ungar, care găseşte şi acceptă realitatea, utilizând avantajele, laolaltă cu inerentele carenţe; b) sub Otomani, care preiau tacit şi o păstrează, fără excese; c) sub Austrieci, cei ce dezvoltă eficient *administraţia românească*, mult după anul 1779!

Chiar cu riscul de a fi acuzat lectorul de partizanat şi de cert subiectivism, opinăm că în persoana specialistului Costin Feneşan întâlnim, în mod fericit, simbioza dintre cercetătorul acrib şi versat (vezi ediţiile critice din anii 1982, 1983, 1984 etc.), dublat de cutezanţă şi dărzenia arhivistului de vocaţie, calităţi regăsite şi în modalitatea de gândire şi redactare a volumului de faţă. Care îmbină, legic şi logic, partea narativ-descriptivă-interpretativă - ce, de fapt, stoarce literalmente documentul de întregul conţinut - cu cea redată în final, anexele propriu-zise, - expuse după criteriile astăzi în uz - 76 în total, cu o ordonare cronologică, premerse fiind de un necesar rezumat. Şi fiindcă în literatura actuală de specilitate nu există, deocamdată, un studiu cuprinzător referitor la instituţia *"Banatului imperial"*, autorul procedează lucid la familiarizarea lectorului cu structura organizatorică a Monarhiei la nivel central, într'un excelent subcapitol preliminar.

Ideea - concluzie pentru intervalul cercetat (1716-1778), anume că menţinerea cnezilor săteşti din Banat, ca instituţie de rang inferior a administraţiei locale, indiferent de context şi de vicisitudini, fusese necesară şi binevenită, este argumentată treptat de autor în cuprinsul capitolelor cărţii. Astfel, din debut se motivează cauzele obiective şi subiective ale păstrării instituţiei respective de către administraţie imperială instaurată în Banatul Timişoarei, odată cu analiza modului în care fusese creată funcţia de obercnez (de cerc ori district), ce, de fapt dăinuise nu-mai până în 1776. C. Feneşan dezbate, în continuare, modalităţile diverse de obţinere ori de pierdere a calităţii respective (alegerea de comunitate, decesul, îmbolnăvirea, cumulul de vicii, etc.), paleta de avantaje materiale şi posibilitatea ascensiunii sociale, ca şi obligaţiile asumate (ori revenite): a) repartizarea şi strângerea dărilor, ca şi a impozitelor pentru armată; b) asigurarea şi distribuirea măinii de lucru la robotă şi la activităţile de interes public; c) regulile militare; d) prima instanţă de judecată; e) implicările în viaţa bisericească şi cea economică; f) îndatoririle poliţieneşti, de urmărire şi prindere, spre exemplu a lotrilor din zona de jurisdicţie etc. Autorul cercetează apoi, în mod documentat, impactul războiului austro-turc din 1736-1739 şi a răscoalei româneşti din 1738 în lumea obercnezilor şi a cnezilor sătesti: modul de influenţare, implicarea directă ori radiată, urmările vizibile sau de durată. Se reconstituie, firesc, într'un atare context, destinele unor reprezentanţi din fruntea satelor bănăţene, prototipuri ale reuşitei sociale în lumea rurală locală, fie aceasta românească, fie sârbească. C. Feneşan conclude că reforma sistemului administrativ austriac din 1751 a afectat şi instituţia cnezilor. Într'un capitol aparte se analizează tocmai *"summa"* de memorii, suplicii şi plângeri (de aprox. 100), apărute după acest moment, legislativ instituit, cu direct referire la cnezi şi obercnezi, dar şi la raporturile inerente dintre comunităţile săteşti şi diriguitorii aleşi ori desemnaţi ai acestora. Într'o conjunctură similară, autorul insistă asupra celor trei călătorii efectuate de către împăratul Iosif al II-lea în Banat (1768, 1779, 1773), prezentând paleta de imagin, înfăţişate celui din urmă în legătură cu lumea percepută a cnezilor şi obercnezilor (respectiv, 432 de suplicii adresate numai în cursul celei dintâi vizite.

Consideraţii interesante despre rolul şi aportul concret al cnezilor bănăţeni la dezvoltarea şi organizarea sistemului militar confiniar (Domaşnea 1770-1771), prefaţează finalul lucrării, ce include câteva idei argumentate în replică la anumite clişee utilizate şi aplicate faţă de *"elita"* denumită şi caracterizată într'o recentă exegeză istoriografică (1986). Rezervele exprimate de autor rămân motivate documentar şi admiţând necesare corecturi la fondul chestiunii principial dezbătute.

Concluzia terminală a recenzentului nu poate decât să releve, odată în plus, locul aparte ocupat în literatura de specialitate de o atare tratare de elevată ţinută ştiinţifică.

Dr. Stelian MÂNDRUŢ

FOREPSYCHE
INTEGRATED TECKNOWLEDGIES
"Navigating businesses into the future"
416 421-4747
forepsyche@rogers.com
MANAGEMENT SUPPORT SERVICES
- Custom Databases, Data Analysis & Reporting
- Productivity Improvement & Process Reengineering
- Behavioral Management & HR Support

"Fenomen" sau "Experiment"

Câţiva cititori, pentru care corectitudinea exprimării constituie o preocupare permanentă, ar vrea să ştie care dintre termenii din titlul articolului acestuia s'ar potrivi mai bine pentru exprimarea noţiunii *"ororile petrecute în penitenciarul politic Piteşti al anilor 1949-1953"*. Înainte de a formula un răspuns tranşant (care de fapt, nici nu poate fi rostit în acest chip, având în vedere complexitatea noţiunii), avem obligaţia să explicăm pe îndelete sensurile celor două vorbe.

Însă este necesar să arătăm, în prealabil, măcar în puţine fraze, ce anume a contribuit la faima penitenciarului piteştean de cea mai demonică temniţă comunistă.

Regimul comunist dejist hotărîse ca la închisoarea din Piteşti să-şi execute pedepsele tinerii de orice profesie, îndeosebi studenţii. Tartorii din Comitetul Central al P.M.R. (alias P.C.R.) şi din Ministerul Afacerilor Interne, în frunte cu Dej, Drăghici şi Nicolski, au ţinut morţiş ca toţi tinerii anticomunişti să treacă printr'un lung proces de reeducare şi să fie convertiţi la învăţătura comunistă, urmând să devină activişti de partid sau de stat. În realizarea acestei performanţe drăceşti, administraţia închisorii dotată cu cadre bestiale, sadice şi ucigaşe, s'a folosit de deţinuţi politici (recrutaţi dela penitenciarul din Suceava), care au acceptat rolul de torţionari, după ce li se promisese că vor fi eliberaţi înainte de termen şi că vor fi promovaţi în funcţii importante, în cadrul aparatului de partid şi de stat.

Fiind învestite cu puteri discreţionare, administraţia temniţei piteştene şi deţinuţii deveniţi călăi au recurs, zilnic, în cei patru ani de reeducare numai la metode violente, care constau în torturi fizice şi psihice dintre cele mai felurite şi imposibil de suportat, mergând până la ingerarea de excremente umane, spre a se obţine repudierea părinţilor, a lui Dumnezeu şi a tot ce-i bun şi sfânt în fiinţa umană. Se urmărea nu numai batjocorirea omului de către bestii umane, dar şi până unde puteau să reziste unele victime inocente, înainte de a-şi pierde minţile sau de a-şi da duhul.

Reeducarea aceasta demenţială, satanică, fără egal în ce priveşte cruzimea şi lipsa de scrupule în alt stat comunist, va fi aplicată şi în închisorile Aiud, Gherla, Târgşor şi în lagărele Canalului Morţii, fiind denumită îndeobşte, fie *"fenomen"*, fie *"experiment"*.

Cuvântul *"fenomen"* are ca etimon (=origine a vorbei actuale) grecescul *"phaenomenon"*, însă noi l-am preluat din limba franceză, în forma aceasta, prescurtată (în franceză se scrie *"phénomène"*, dar se pronunţă *"fenomen"*, fiind, aşadar cu câteva sunete mai scurt decât etimonul *"phaenomenon"*). Interesant ni se pare faptul că cineva din Televiziunea Română a optat pentru vocabula *"Fenomenon"* ca titlu al filmului american, care rulă pe micul ecran în seara zilei de Vineri, 18 Ianuarie 2002, respectându-se, astfel, scenariul original, scris în engleză.

Iată, acum, sensurile actuale ale cuvântului *"fenomen"*: *1. "Manifestare exterioară a esenţei unui lucru, unui proces etc., care este accesibilă, perceptibilă în mod nemijlocit. 2. Proces, transformare, evoluţie, efect etc. din natură şi din societate. Fapt"*. (Dicţionarul explicativ al limbii române, ediţia a II-a, 1998, pagina 373).

Vorba *"experiment"* este sinonimă cu *"experienţă"*. Aceasta provine tot din franceză *"expériénce"*, care la rându-i, o preluare din limba latină (*"experientia"*). În realitate, în franceză (limbă din care se trag cele mai multe dintre neologismele noastre) nu există cuvântul *"experiment"*. Acesta s'a format în limba română, ca derivat regresiv, din *"experimental"*, neologism care provine din francezul *"expérimental"*.

Să vedem, aşadar şi denotaţiile principale ale termenilor *"experiment"* şi *"experienţă"* (extrase tot din dicţionarul menţionat, pagina 358. ***"Experiment"***: *"...Procedeu de cercetare în ştiinţă, care constă în provocarea intenţionată a unor fenomene...; observaţie provocată, experienţă"*. ***"Experienţă"***: *"Verificare a cunoştinţelor pe cale practică, prin cercetarea fenomenelor din realitatea înconjurătoare. Experiment. A face o experienţă = A face o încercare"*.

Acum, abia, avem temei să afirmăm că termenul *"experiment"* ni se pare mai adecvat pentru exprimarea noţiunii *"monstruozitatea reeducării dela Piteşti şi din alte închisori comuniste"*. Însă, trebue să avem în vedere că nici un cuvânt din nici o limbă n'ar putea defini complet acele grozăvii înfiorătoare, înfăptuite de specimene ale blândului popor român.

Menţionăm, de asemenea, că vocabula, *"fenomenul"* din titlul *"Fenomenul Piteşti"* al cărţii lui Virgil Ierunca (editată de *"Humanitas"*, în 1990) nu ni se pare greşit, ci este mai puţin potrivit decât *"experiment"*.

Mihai S.DERDENA

Sărăcia şi sărăcirea emisiunilor spirituale la TVR 1

—— Mircea ANDRONIC ——

Desigur, s'ar putea să existe mulţi pe care să nu-i intereseze, din păcate, prea mult acest subiect, după cum ziceau unii imediat după Revoluţia din '89. Căci erau destui care spuneau că dacă Dictatorul ar fi dat ceva mai multă mâncare, nu mai era nevoie de atâta vărsare de sânge şi, chiar el, Ceauşescu ar fi putut rămâne foarte bine în viaţă şi chiar la conducerea României!

Da, iertaţi-mă asta-i valabil doar pentru animale... Căci acestora, din urmă, le este de ajuns troaca, coşul plin... Şi, desigur, era firesc atunci să se gândească aşa, cu reminiscenţele comuniste, darwini-sechele ale unei dictaturi de aproape o jumătate de veac.

Aşa-i, dar să nu uităm că'n timpul acela bisericile nu se goliseră, ci din contră, lumea căuta *"fruct opi"*, chiar şi dintr'un spirit de *"opoziţie"* discretă, nonconformistă cu oficialitatea comunistă, tiranică celei religioase.

Alţii, şi nu puţini, stăteau cu urechile lipite la *"Unde scurte"*, majoritatea la Europa Liberă, iar alţii urmăreau cu ardoare toate emisiunile religioase, indiferent de culoare, punând în funcţie filtrul confesionnal, atunci când era cazul. Din fericire, nu prea era nevoie, căci în 99,99%, era mărturisit ***Iisus Răstignit***, cel de care era, şi este, cea mai mare nevoie... Nu cred că se va supăra părintele Galeriu, de voi spune, deşi în aceste zile este greu încercat cu sănătatea, şi Dumnezeu să-l întărească. Sunt martor, pe timpul când îl vizitam acasă la Ploieşti, prin anii '75, aşteptându-l împreună cu alţi setoşi de Cuvânt. Venind obosit, transpirat, de pe câmpul pastoraţiei, de pe la oile pierdute din parohie, bolnave, sufletească şi trupeşte, în timp ce-şi schimba reverenda cu ţinuta de casă, nu se'ndura să piardă timpul deloc, ci imediat deschidea radioul să prindă acea emisiune substanţială şi consecventă, *"Duh şi Adevăr"* dela Paris a lui Sergiu Grossu, sau *"Monte Carlo"*, sau *"Vestea Bună"*, sau *"Lumea creştină"* (E.L.)... Şi abia apoi ne vorbea şi nouă, oaspeţilor *"flămânzi"*. Asta era setea şi astea erau sursele de alimentare sufletească de atunci... Şi ne mulţumeam şi cu atât...

A venit şi minunea, Vremea Libertăţii, incontestabilă... Şi ce fericite visuri ne făceam, sperând că de acum vom avea pusă în slujba Domnului şi mass-media, pe care o vedeam deja convertită... Cum ecranele TV erau pline de preoţi, de ierarhi, de pastori, de intelectuali credincioşi, precum un Ioan Alexandru, voce de tunet... Multe, frumoase, manifestări rituale, dar şi mai mult şi pertinent merit creştin... Şi eram bucuroşi că nu mai trebuia să ciulim urechile, dând volumul la minimum al radioului şi avem aproape zilnic măcar câte o jumătate de oră creştină... Mă refer la postul naţional TVR1... Dar, bucuria euforiei începutului n'a durat prea mult... Căci în legislaturile PDSR-iste, şi chiar în cea ţărănistă din păcate... emisiunile spirituale s'au tot rărit, şi mai ales s'au diluat, s'au spălăcit. Rămăsese doar emisiunea duminicală *"Lumină din Lumină"*, aceasta redusă, într'o vreme doar la o jumătate de oră, şi aceasta întreruptă de câteva ori de reclame pur lumeşti... (Ce-i drept nici televiziunile particulare n'au fost consecvente, lăsând totuşi ceva spaţiu pentru *"cele religioase"*, doar ca divertisment, căci de aici, se câştigă prea mult, acestea ne putând fi întrerupte, pentru reclame, picante, *"sexi"*).

Aşa că azi, după 12 ani de libertate, aflând recent (în tr. IV-2001), că singura emisiune spirituală *"Universul Credinţei"* de pe TV1, s'a prelungit la două ore, ne-a bucurat mult. Dar bucuria iarăşi n'a durat mult, căci calitatea ei intrinsecă a scăzut şi mai mult... Căci:

- Sunt interesante reportajele de procesiuni şi manifestări rituale, dar acestea nu hrănesc inima ci doar curiozitatea... Se ştie că Biserica nu contează prea mult pe transmiterea Sf. Liturghii la Radio sau la TV, căci asta e ca şi o participare la un spectacol oarecare... Participarea efectivă în Biserică, activă sau cel puţin contemplativă, asta contează... Aşa că acestea pot fi transmise doar ca ştiri, informaţii...
- Acelaşi lucru despre transmiterea de subiecte de cultură religioasă, de artă sacră, de istorie bisericească... Astea ar merge în alte emisiuni speciale de culturalizare... Dar Duminica dimineaţa, când omul se pregăteşte să se ducă la biserică, ar fi bine ca el să fie sensibilizat de un cuvânt puternic de zidire din scriptură sau din sfinţii părinţi. Căci în zilele săptămânii ce urmează el este faţă în faţă cu păcatul.
- Referindu-mă concret, la *"Universul Credinţei"* din 6 Ianuarie a.c., de Bobotează, desigur că pe mulţi ne-a delectăt un spectacol ca cel al aruncării crucilor în Marea Neagră, şi prinderea lor de către cei mai isteţi, mai temerari dintre înnotători, în costume de scafandri sau aproape goi... dar ce-i foloseşte aceasta credinciosului în lupta lui cu păcatul? Mă refer desigur, la cei ce se uită la singura emisiune religioasă ortodoxă, pe care-o aşteaptă drept-credincioşii, lungindu-li-se urechile, timp de-o săptămână întreagă! De ar fi fost cele câteva minute cuvintele de aur, calde, ale Părintelui D. Stăniloae, referitore la Sf. treime, la Taina, Frumuseţea şi Căldura ei, ca şi cele câteva firimituri de hrană curată din Sf. Părinţi, redate de cei moderatori, cu ce s'ar mai alege biet creştinul nostru *"flămând de neprihănire şi dreptate"*?... Trebue oare să vină un moderator neoprotestant să ne vorbească mai duhovniceşte de o mânăstire ca cea dela Comana, ctitoria lui Vlad Ţepeş ca să îa poziţie faţă de ctitorirea unui parc cu nume satanic *"Dracula Land"*, într'o ţară născută creştină? Cinste lui, care nu-i baricadat confesional!

Desigur nu contestăm şi poziţia B.O.R., cu acelaşi dezacord faţă de această gafă a foştilor şi noilor noştri *"culturnici"*... dar ar fi trebuit ca biserica să-şi fi spus mai cu abitir cuvântul în această problemă chiar pe postul naţional de TV, căci şi aşa ar fi avut destul timp chiar în cadrul *"Universului Credinţei"*, dacă ar fi redus din reportajele ceremonial-spectaculoase, sau de cultură religioasă, fără un mesaj puternic anticristic!

Unde se mai aud voci precum cele ale unui Ioan Alexandru, Preot D. Stăniloae, Preot Galeriu, Sergiu Grossu? Căci sunt şi astăzi preoţi, duhovnici şi ierarhi cu har, şi chiar mireni, care ar putea ca în cadrul acestei emisiuni să ţină un cuvânt puternic de zidire duhovnicească! Chiar şi numai de durată optimă, a unui *"sfert academic"* ... Primii nu mai sunt printre noi, dar când au fost, au fost... Ceilalţi neinvitaţi, iar ei nu's *"obrazници"*, nu dau buzna ca alţii...

Desigur, cuvintele lor au deranjat şi pot deranja pe Irozii vremurilor noastre, precum glasul lui Ioan Botezătorul sau al unui Ioan Gură de Aur de atunci... Şi de aceea asemenea glasuri incomode sau neavenite, nu's dorite, nu's poftite să fie mediatizate. Sunt chemaţi doar *"proorocii"* care vorbesc doar *"de bine"*, cuvinte dulcegi, siropoase, fără de mesaj, fără de ţintă...

- Şi încă ceva. Desigur, credem că'n ultima guvernare, mai *"pragmatică"*, dar şi mai puţin *"idealistă"* nu întâmplător s'a dat titlul unicei emisiuni spirituale de pe TVR1: *"Universul Credinţei"*, Dar acceptăm că în noţiunea de *"Univers"*, să intre toate credinţele creştine, căci populaţia noastră e prin definiţie, şi de *"drept"* creştină, din care 87% ortodoxă, nu prea înţelegem de ce să stăm alături de necreştini, chiar cu păgânii într'o asemenea emisiune? Pentru divertisment? Nici vorbă şi dânşii sunt oameni, şi trebue respectaţi, dar pot avea un alt spaţiu în cadrul grilei de programe TV! Noi creştinii vrem să ne hrănim sufleteşte în această emisiune, nu să ne delectăm, să ne satisfacem curiozitatea despre alte religii şi despre alte culturi... Este desigur doar o sugestie!
- Şi în sfârşit, încă ceva... Dacă în cadrul emisiunilor care privesc ortodoxia din ţara noastră, se fac referiri la manifestările Bisericii, desigur aşa cum sunt, mai mult sau mai puţin colorate, mai mult sau mai puţin pertinente, mai mult sau mai puţin

Continuare în pag. 15

TORTURA PE ÎNŢELESUL TUTUROR

Editura Cartier, Chişinău, 2001

Urmare din pag.10

pot uita până la moarte, aşa cum nu pot uita re-edcarea dela Piteşti sau Canalul morţii. Supravieţuitorii acelor grozăvii, cu nimic mai prejos,în ordinea ororii decât Vorkuta , sau altele din lagărul stalinist.

Şi cum, bineînţeles, nu se poate uita ura patologică, nici măcar secretă, întrucât era etalată oficial în rezoluţiile ceceului şi în cuvântările lui Gheorghiu-Dej, împotriva oricui care era bănuit că ar fi gândit altfel decât partidul. *"Ura de clasă"*. Ură de sistem, de fapt, resort al ofensivei condiţionate paranoic, împotriva unui întreg popor, inspirată din nebunia rece a Tătucului Stalin, care dusese la extinderea monstruoasă a Gulagului sovietic, era reflectată în harta universului concentraţionar românesc. S'ar putea, totuşi, ca unii să pună întrebarea: la ce bun să se scrie după patru decenii, despre fapte care aparţin trecutului?

În opinia noastră, cărţi de forţă ideatică a volumului *"Tortura pe înţelesul tuturor"*, în care reconstituirea unor grozăvii aparţinând epocii în care România a fost prada ciumei roşii este îmbrăcată în formele literaturii autentice, sunt mai necesare decât oricând, în primul rând tinerilor. Aceştia trebue să ştie că, respectând directivele secrete ale NKVD, PMR a dus o luptă acerbă pentru distrugerea elitelor intelectuale, în primul rând. Aşa se face că, printre colegii de puşcărie ai autorului, s'au numărat Sergiu Al George, Alexandru Paleologu, Alexandru Zub, Alexandru Ivasiuc, Ion Omescu, Robert Eisenbaum (alias Andrei Ciurunga). I.O. Sârbu şi câţi alţii, ca să nu mai vorbim de elita ofiţerilor Armatei Regale, de elita ţăranilor, aşa-zişi *"chiaburi"*, gospodarii de frunte ai satelor.

Într'o vreme în care stafia comunismului se redeşteaptă sub înfăţişări insidioase iar istoria puşcăriei politice a anilor postbelici, puşcării prin care au trecut, totuşi, circa două milioane de cetăţeni ai României, este în programele şcolare o pată albă, singura modalitate de a lupta împotriva ocultării unei perioade în care fiinţa poporului român a fost pusă la grea încercare, este încăpăţânarea de a nu uita, atât de stăruitor recomandată de Camus. Iar cartea lui Florin Pavlovici este o strălucită pildă de luptă împotriva uitării.

Al. MIHALCEA

România aparţine acelei Europe care a fost inaugurată de Geniul Roman.

Oscar Luigi Scalfaro,
Preşedintele Italiei între 1992 - 1999

AMINTINDU-NE DE "C A GENEZEI NOASTRE DA

-un mesaj pentru tineretul ro

ADVENTUS TRAIANI I

Spre glorioasa-mi obârşie,
cobor, adânc, din eu în eu,
de două mii de ani mă'mbie,
din fundul vremii chipul meu.
Nichifor Crainic, în poezia "Eu"

Împlinindu-se în primăvara trecută 1900 de ani de când Împăratul TRAIAN (trecând pe un pod de vase Dunărea în fruntea oştirii sale) a păşit pentru întâia oară pe pământul Daciei, informăm că acest moment - de însemnătate deosebită azi pentru legitimitatea dorinţei noastre de a participa la procesul noii integrări *"romane"*[1] a continentului european ca membri ai Uniunii Europene de azi - a fost anul trecut sărbătoreşte aniversat în România la Sarmizegetusa[2] şi Deva[3] (în cadrul festivităţilor anuale DIE TRAIANI consacrate cinstirii memoriei Întemeietorului Neamului nostru cu ocazia zilei sale de naştere) după cum urmează:

Fig. 1

I. Duminică, 16 Septembrie 2001

SARMIZEGETUSA

I.1. La biserica din localitate

Tedeum

S'a început astfel pentru a respecta atât tradiţia creştină privind tipicul cinstirii memoriei înaintaşilor cât şi cea veche romană de a *"preceda orice acţiune prin rugăciuni... deoarece oamenii n'ar putea începe nimic cu clarviziune... fără sprijinul, sfatul şi respectul faţă de zei"*. [4]

Sfinţirea pământului şi a apei provenite din forul fostului ostaş roman, Colonia Ulpia Traiana, şi destinate spre a fi depuse în ziua de naştere a Împăratului -, la temelia statuii acestuia din Deva, conform unui ceremonial special menit să evoce (*"euharistic"* - vezi cap.III.2 în continuarea acestui articol) jertfele umane reclamate de actul zămislirii noastre traianice.

Precizăm că atât Tedeumul cât şi sfinţirea pământului şi a apei au fost oficiate de aceiaşi trei ierarhi care înainte au celebrat Sfânta Liturghie duminicală - adică P.S. Timotei Seviciu, episcopul Aradului şi al Hunedoarei, împreună cu preoţii Ioan Rudeanu şi Nicolae Ştefoni.

Recital de cântări bisericeşti realizat cu multă simţire şi măiestrie profesională de cunoscutele soliste vocale Valeria Peter Predescu din Judeţul Bistriţa-Năsăud şi Valerica Ianoşi din Judeţul Mureş.

I.2. În amfiteatrul roman.

Deschidere oficială.

Au luat cuvântul Dr. Ioan Opriş, secretar de stat în Ministerul Culturii; P.S. Timotei Seviciu; Dr. Dorin Alicu, Muzeul de Istorie a Transilvaniei din Cluj; Petre Mărginian, subprefect al Judeţului Hunedoara; Virgil Zaiconi, primarul localităţii şi alţii. Cu această ocazie a fost prezentată - printre altele - şi ideea că (citâm) ***o cea mai potrivită cinstire postumă pe care i-am putea-o aduce noi Românii Întemeietorului Neamului nostru, ar fi ca în 2006***[5] - când se vor împlini 1900 de ani dela *"integrarea "*[6] Daciei în prima *"Uniune Europeană"* din istorie, adică în Pax Romana de altă dată, peste al cărei zenit numit SAECVLVM TRAIANI a *"prezidat"* chiar Împăratul TRAIAN - ***România să devină membră a Uniunii Europene.***

Demonstraţie militară romană

Aceasta a avut loc (Fig.1) sub regia a trei specialişti veniţi[7] în România cu tot materialul necesar echipării, exact ca pe columna noastră din Roma, a zece[8] soldaţi şi a unui călăreţ (Fig.2). De notat că între primii şi coreligionarii lor români - printre care s'a remarcat şi o foarte entuziastă tânără arheologă din Cluj - cooperarea întru aceeaşi cauză *"traianică"* a fost una cu adevărat de familie, demonstrând astfel încă odată cât de unificatoare poate fi azi zestrea vechii Rome până şi între persoane atât de diferite precum de exemplu s'au dovedit a fi fost călăreţul român participant la demonstraţie şi *"centurionul"* american Daniel Peterson - a cărui impresionantă *"diplomă militară romană"* ni-l prezintă astfel: *Military historian and museum curator Daniel Peterson has been active in the field of "living history" for many years; he is the organizer of one of the largest and most accurate Roman reconstruction groups* (adică, Legio XIIII Gemina Martia Victrix[9]), *and a member of the world's only authentically reconstructed Roman cavalry unit* (Ala Secunda Flavia[10] din Germania). *He has marched and ridden hundreds of miles across what was once the Roman Empire, reliving the day-to-day experience of Roman soldiers of nearly 2000 years ago. He and his comrades are much more than "re-enactors": authentically armoured and equipped, preparing and eating authentic rations, sleeping in authentically reconstructed leather tents, and carrying out rigorous marches, training and battle simulations, they are true "experimental archaeologists" who are gaining new insights into the greatest army in Western history.* (Daniel Peterson, *"The Roman Legions Recreated in Color Photographs"*, London, 1996).

Fig. 3

Spectacol folcloric.

Au participat ansamblurile de înaltă profesionalitate *"Silvana"* (Fig.3) din Deva şi *"Bucura"* din Haţeg, precum şi soliştii vocali Valeria Peter Predescu (Fig.4), Drăgan Munteanu, Valerica Ianoşi, Cosmina Muntean, Ciprian roman, Valentin Crainic, Alisa Toma şi alţii.

În continuarea manifestărilor acestei zile ar fi trebuit să urmeze, precum a stat scris chiar în programul şi afişul acestora, vizionarea filmului Gladiatorul iar apoi, ca final mult aşteptat şi dorit de tot publicul prezent, o serbare câmpenească. Două evenimente care din păcate şi fără de nici o explicaţie din partea organizatorilor locali, nu au avut însă loc. Încă o dovadă că *"tranziţia"* se face uneori la noi mai mult mergând spre *"înapoi"* decât spre înainte!

Note:

1) O pe cât de *"palpabilă"* pe atât de convingătoare mărturie în acest sens oferind-o recenta *"renaştere"* a fostului DINAR roman sub numele actual de EURO - care însă spre deosebire de strădunul sau imperial (răspândit sub TRAIAN din Golful Persic până la Atlantic, şi din Scoţia până'n Africa de Nord) posedă deocamdată o mult mai restrânsă arie de circulaţie.

2) adică *"urmaşa de azi"* a primei capitale romane a Daciei, Colonia Ulpia Traiana Augusta Dacica Sarmizegetusa, a cărei inscripţie de fondare: *"IMPERATOR CAESAR DIVI NERVAE FILIVS NERVA TRAIANVS AVGVSTVS GERMANICVS DACICVS PONTIFEX MAXIMVS TRIBVNICIA POSTESTATE (...) IMPERATOR VI CONSVL V PATER PATRIAE COLONIAM VLPIAM TRAIANAM AVGVSTAM DACICAM SARMIZEGETVSAM FECIT"* (reconstituită astfel de eminentul epigrafist clujan Ioan Piso) ne spune foarte clar că însuşi Împăratul TRAIAN a *"făcut"* (fecit) oraşul ce-i poartă numele.

3) localitatea care adăposteşte, începând din 13 Noembrie 1999, prima statuie a Împăratului TRAIAN pe pământ românesc.

4) cum aflăm dela Pliniu cel Tânăr la începutul panegiricului său dedicat, în Septembrie 100 d.C., Împăratului TRAIAN (Panegyricus Plinii Secundi dictus Traiano, 1.1.)

5) ori cel târziu în 2007 cu ocazia împlinirii atunci a 1900 de ani dela întoarcerea lui TRAIAN la Roma după întemeierea Daciei lui.

6) desăvârşită, aşa cum se ştie, între 101 şi 106 d.C., - deci după o *"perioadă traianică de tranziţie"* spre civilizaţia *"europeană"* de atunci, de numai cinci ani! Iar nu de 16 ori 17 ani cât s'ar putea să dureze, până în 2006 ori 2007, cea a prezentei (re)integrări (*"romane"*) a României în Europa de azi.

7) cu intenţiile următoare: *We will bring enough armour and equipment to dress 15 men. We would rely on volunteers recruited locally at Sarmizegetusa and Deva, possibly archaeological students or/and soldiers, who we could train prior to the events. Mr. Corneliu Stan, who has worked with us in previous displays throughout Europe, could assist us in organizing the volunteers, and any other local assistance as required.*

8) constând din: un arcaş (*"sagittarius"*), un gornaş (*"cornicen"*), un purtător de stindard (*"signifer"*) şi şapte soldaţi (*"legionarii"*) - la care dacă-i adăugăm şi pe cei trei *"ofiţeri"* străini însoţitori ai acestora având funcţiile de comandant de legiune (*"legatus legionis"*), comandant de centurie (*"centurio"*) şi vice al acestuia (*"optio"*), avem atunci şi grupul complet al celor 13 - cu cavalerul (vezi Fig.2) - 14 persoane participante la demonstraţia militară dela Sarmizegetusa.

9) *The group "Legio XIIII Gemina Martia Victrix" was organized in 1981 by the staff of a U.S. Army museum in Frankfurt. It is a non-profit educational organization, dedicated to practical research into the Roman Army through reconstruction and experiment, and as such has conducted displays all over Europe (The Roman Legions... pg.91).*

10) *"Ala Secunda Flavia", dedicated entirely to Roman cavalry, was founded by Dr. Marcus Junkelmann of Germany. Thus far the "Ala" has been riding along most of the Roman Lines in Western Europe, has conducted training camps in Italy, which culminated in a race in the Circus Maximus, and a parade and ceremony in the Forum of Rome (ibid. pg.96).*

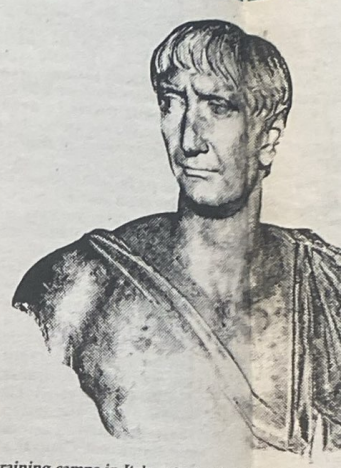

II. Luni, 17 Septembrie 2001

SARMIZEGETUSA

Simpozion ştiinţific.

Au fost susţinute primele nouă din următoarele treisprezece referate prevăzute în program:

1. Primul război dacic al lui TRAIAN 101-102 (Dr. Adriana Rusu Pescaru - Muzeul Civilizaţiei Dacice şi Romane, Deva).

2. Dacia şi războaiele daco-romane descrise într'un manuscris dela mijlocul secolului al XIX-lea (Dr. Ioachim Lazăr - Muzeul Civilizaţiei Dacice şi Romane, Deva).

3. The legionary equipment on Trajan's Column: Lorica segmentata (Daniel Peterson - "*Legio XIIII Gemina*" Roman Display Group, Germany).

4. Contribuţii la iconografia lui TRAIAN (Dr. Lucia Marinescu - Muzeul Naţional de Istorie a României, Bucureşti).

5. Personalitatea lui TRAIAN între individualitate şi mentalităţile sociale (Gina Boda - Muzeul Civilizaţiei Dacice şi Romane, Deva).

6. "*Descântec de'ntors*", o mărturie a latinităţii Românilor (Valeria Peter Predescu - Centrul Creaţiei Populare, Bistriţa Năsăud).

7. Fântâni publice în Colonia Ulpia Traiana Sarmizegetusa (Gica Băieştean - director al Muzeului arheologic din Sarmizegetusa).

8. Limba latină în lexicografia iluminismului (Maria Basarab - Muzeul Civilizaţiei Dacice şi Romane, Deva).

9. Saecularia Daciae Romanae [11], viitorul unui trecut (Corneliu Stan, M.Sc. - Salzburg).

10. Tropaeum Traiani (Prof. Dr. Alexandru Barnea - Universitatea Bucureşti).

11. Noi cercetări privind monumentele epocii lui TRAIAN în Italia (Dr. Coriolan Oprean - Institutul de Arheologie, Cluj).

12. Doi contemporani, Marcus Ulpius Traianus şi Plinius cel Tânăr (Dr. Vasile Moga - Muzeul Unirii, Alba Iulia).

13. TR
Dorin Ov
Judeţului

Note:
11) adică J
cărui suma

III. -

A av
lui Deva
în ziua
cepţia u
1. Th

jan's C
2. În
dernă
ficatoa

* C
lui să
v) din
tipar:
(i)
remar
cea m
mulu
atoru
din D
mare
neam
apro
încre
mere
creşt
Faim
Lisse
prăra
care
recer
faim
(i
sup
tabl
othe

E "ORA ZERO"
E DACO-ROMANE

eretul român-

NI IN DACIAM

13. TRAIAN şi destinul Daciei (Dan Dorin Ovidiu - Direcţia pentru Cultură a Judeţului Alba).

Note:

11) adică *Jubileul Daciei Romane*, proiectul cu a cărui sumară prezentare se încheie acest reportaj.

III. - Marţi, 18 Septembrie 2001

DEVA

III.1. Simpozion ştiinţific.

A avut loc în aula primăriei municipiului Deva şi a constat din aceleaşi referate ca şi în ziua precedentă la Sarmizegetusa, cu excepţia următoarelor două:

1. The Roman cavalry equipment on Tra-

jan's Column: The saddle (Daniel Peterson).

2. Împăratul TRAIAN în istoriografia modernă şi contemporană. Câteva mărturii edificatoare* (Corneliu Stan).

* Cât de edificatoare, oferim acum cititorului să decidă singur pe baza a numai cinci (i-v) dintre ele, ultimile (iv, v) abia ieşite de sub tipar:

(i) *"Fără îndoială, cea mai mare şi mai remarcabilă, cea mai nobilă, şi, am putea zice, cea mai sfântă personalitate din istoria neamului nostru este Împăratul TRAIAN, creatorul şi întemeietorul poporului românesc din Dacia... Se cuvine deci ca viaţa acestui mare împărat atât de strâns legată de istoria neamului nostru, să fie cunoscută cât mai de aproape şi sub toate aspectele... Suntem încredinţaţi că figura lui TRAIAN va creşte mereu în istoria omenirii întocmai cum creşte mergând (crescit eundo) imaginea Faimei descrisă de Virgiliu."* Gh. Popa-Lisseanu, Corespondenţa lui Pliniu cu Împăratul TRAIAN, 1927. (Cele patru exemple care urmează reprezintă tot atâtea împliniri recente a *"proorocirii"* lui Popa-Lisseanu că faima lui TRAIAN va creşte mereu în timp).

(ii) *"Trajan is the perfect prince of almost superhuman excellence... (he) was indubitably well liked in his own lifetime... no other emperor had excelled or even equalled him in popularity with the people... the eminence of Trajan rightly remains secure and supreme among virtuous emperors... To Trajan... belong the praise for bringing the developing principate to its zenith... he was assuredly Trajan, OPTIMUS PRINCEPS. Medieval legend [13] enshrined Trajan's memory with even greater affection... (and this) continued even, indeed, into the Age of Enlightenment [14] and the modern period. When Italian marble workers sought suitable subjects for a bas-relief in the Supreme Court of the United States, who better to exemplify the spirit of equal Justice before (the law)... than Trajan [15]?"* Julian Bennett, Trajan - Optimus Princeps, 1997.

(iii) *"... I am pleased to think that the same image which graces the highest institution of justice in the United States now stands guard over Deva and Hunedoara county... I congratulate you on this symbolic occasion honoring the legacy of a great man whose achievements were instrumental in laying the foundations of modern civilization... My spirit is with you all on this day, and I wish you continued success in all of your endeavors... On behalf of the American people, please accept my promise of continued partnership for progress and collaboration between our people."* Fragmente din scrisoarea fostului ambasador american la Bucureşti, James C. Rosapepe, către primarul Devei cu ocazia inaugurării, la 13 Noembrie 1999, în Piaţa Unirii din localitate, a primei statui a Împăratului TRAIAN din România.

(iv) *"Who was Trajan? Simply a great man of his time... his simplicity, geniality and moderation readily won the people. His courage showed a stoic impartiality between life and death. He was more than a Caesar. Each new emperor was hailed with the prayer "sis felicior Augusto, melior Traiano" (may you be happier than Augustus and greater than Trajan). No more fitting tribute could be paid to any man".* (R. Manning Ancell in *"Trajan, emperor of Rome"*, Military Heritage, Reston, Virginia, USA[16], Dec. 2001.

(v) *"TRAIAN a fost un Împărat al superlativelor... (de aceea) contemporanii [17] lui precum şi istoria de atunci înainte l-au numit mereu OPTIMUS PRINCEPS. Pietatea, moderaţia şi virtutea au fost numai trei din admirabilele trăsături de caracter, proprii acestui cu totul deosebit om de stat dela începututl secolului doi al erei noastre".*

Annette Nünnerich-Asmus in *"TRAJAN - ein Kaiser der Superlative"* (TRAIAN - un împărat al superlativelor), Mainz, Feb. 2002.

Iată deci tot atâtea categorice infirmări ale cinicei şi prea des citatei *"teze"* că puterea corupe.

Note:

12) OPTIMUS PRINCEPS însemnând principele desărârşit, apelativul OPTIMUS fiind în Roma antică propriu numai lui Dumnezeu însuşi, adică lui JUPITER OPTIMUS MAXIMUS. Motiv pentru care TRAIAN (recunoscut prin pietatea lui), spre a nu comite blasfemie, a refuzat timp de 14 ani să-l accepte, ca parte din numele său oficial, şi pe cel de OPTIMUS PRINCEPS.

13) adică aşa-zisa rugăciune a sfântului şi papei Grigore cel Mare pentru mântuirea sufletului foarte dreptului dar altfel *"păgânului"* Împărat TRAIAN. O legendă care, nu numai la vremea ei, ci şi mult timp după aceea, s'a bucurat de o asemenea acceptanţă şi popularitate în lumea creştină, încât ea a fost imortalizată la peste 700 ani mai târziu de Dante în capitolele Purgatoriul şi Paradisul a monumentalei sale opere Divina Comedie.

14) când iată ce portrete ale Împăratului TRAIAN ne-au lăsat cei doi iluştri reprezentanţi ai iluminismului francez, Montesquieu şi Voltaire: *"Nerva dopta TRAJAN, prince le plus accompli dont l'histoire ait jamais parlé. Ce fut un bonheur d'être né sous son règne: il n'y en eut point de si heureux ni de si glorieux pour le peuple romain. Grand homme d'Etat, grand capitaine; ayant un coeur bon, qui le portoit au bien; un esprit éclairé, qui lui montroit le meilleur; une âme noble, grande, belle; avec toutes les vertus, n'étant extrême sur aucune; enfin l'homme le plus propre à honorer la nature humaine, et représénter la divine".*

Considérations sur les causes de la grandeur des Romains et de leur décadence. 1734.

..."on a choisi Trajan, parmi les empereurs romains qui ont fait la gloire de Rome et le bonheur du monde. Tous les historiens rendent témoignage que ce prince avait les vertus militaires et sociales, et qu'il les couronnait par la justice: plus connu encore par ses bienfaits que par ses victoires, il était humain, accessible; son coeur était tendre, et cette tendresse était dans lui une vertu; elle répandait un charme inexprimable sur ces grandes qualités qui prennent souvent un caractère de dureté dans une âme qui n'est que juste... Jamais on ne fut plus grand et plus simple;... Son nom est encore cher à toute la terre; sa memoire même fait encore des heureux; elle inspire une noble et tendre èmulation aux coeurs qui sont nés dignes de l'imiter.

Trajan... ainsi que dans sa vie, ne court pas après la Gloire; il n'est occupé que de son devoir, et la Gloire vole au-devant de lui; elle le couronne, elle le place dans son temple; il en fait temple du bonheur public. Il ne rapporte rien à soil, il ne songe qu'à être bienfaiteur des hommes, et les éloges de l'empire entier viennent le chercher, parce qu'il ne cherchait que le bien de l'empire".

Le Temple de la Gloire. 1745.

15) apreciat pentru spiritul lui de dreptate atât de creştini cât şi de Evrei.

De creştini, pentrucă Împăratul *"i-a tratat cu o toleranţă bazată pe respectarea celei mai luminoase legalităţi"* (Nicolae Corneanu) - iar de Evrei, pentru faptul că TRAIAN i-a încurajat să-şi refacă Templul din Ierusalim. Drept care aceştia, în semn de recunoştinţă, i-au dedicat Împăratului ziua a 12-a din luna Adar (aprox. Martie) a calendarului lor, cinstind-o, sub numele de *"Zi a lui TRAIAN"*, ca pe o semi-sărbătoare religioasă (M. Grant, *The Jews in the Roman World*, page.237).

16) unde există - chiar datorită întemeietorilor Uniunii americane, începând cu însuşi George Washington - un omniprezent cult al Romei* antice şi al civilizaţiei ei, manifest spre exemplu şi prin aceea că SUA au: 51 *"coline capitoline"* (Capitol Hills) drept reşedinţe ale celor 50 de guverne unioniste plus al celui federal din Washington D.C.; un *"senat"* în fruntea căruia stau doi *"consuli"*: preşedintele şi vicepreşedintele; nenumărate stadioane cu numele de Colosseum, iar pe dolar trei citate din Virgiliu - dintre care unul, *"e pluribus unum"*, figurează pe (mai) toate sigilurile instituţiilor guvernamentale americane în frunte cu cel al preşedintelui Statelor Unite. O realitate deci care ar trebui valorificată ca atare în toate relaţiile dintre noi, *"Poporului lui TRAIAN"* şi *"Pax Americana"*, mai ales din perspectiva unei cât mai active participări româneşti la procesul integrării euro-atlantice (asupra căruia informează nota 22).

* pe care iată cum o mărturiseşte concetăţenilor lui şi lumii întregi istoricul american Grant Showerman, când, în lucrarea-i *"Rome and the Romans"* (New York 1996), scrie:

"Rome is the one city on earth in which all the life of the ancient world was gathered; out of it all the life of modern world arose. It is the one spot on the earth wither the pilgrim from Europe and the Americas may fare as to the center and the source of the culture in which he is bred... To study the language, literature and history of ancient Rome is to contribute... to our appreciation of the meaning of human life. Such is the importance of ancient Rome to modern times".

Cu gândul la cei ce ar vrea să afle cât mai *"pe viu"* cum trăieşte azi amintirea Romei antice în conştiinţa multor Americani şi Europeni, indicăm adresa: **http://www. novaroma.org.**

17) primul fiind Plinius cel Tânăr, care în panegiricu-i închinat lui TRAIAN se referă la împărat zicând: *"Nu poate fi considerat OPTIMUS decât cel ce este mai presus de toţi... (Căci) e mai puţin să fii Imperator, Caesar, Augustus, decât să fii mai bun ca toti Împăraţii, Cezarii şi Augustii, împreună".*

Fotografiile:

Fig.1. Amfiteatrul roman din Sarmizegetusa - 16 Septembrie 2001. Un centurion îşi instruieşte soldaţii *"reîntorşi"* la Ulpia Traiana...

Fig.2. spre a o *"recupera"*, după aproape două milenii de abandonare, pentru acea Europă căreia noi Românii îi aparţinem chiar prin naştere...

Fig.3. ale cărei începuturi de acum exact 1900 de ani le-am aniversat în amfiteatrul roman prin cele mai frumoase jocuri...

Fig.4 şi melodioase cântece tradiţionale româneşti, *"ascultate"*, după cum se vede, şi de TRAIAN - ba chiar şi DECEBAL, care *"învăţase repede"* latina...

Corneliu STAN

(România) ... din timpul Imperiului Roman aparţine continentului european.
Edmund Stoiber,
Primul Ministru al Bavariei

Toţi să ştie că în columna lui Traian sunt săpate originile actualului popor român care stăpâneşte peste fosta Dacie Traiană.
Achille Ratti, Papa Pius XI (1922 - 1939)

Fig. 2

Fig. 4

România aparţine acelei Europe care a fost inaugurată de Geniul Roman.
Oscar Luigi Scalfaro, Preşedintele Italiei între 1992 - 1999

AMINTINDU-NE DE "ORA ZERO" A GENEZEI NOASTRE DACO-ROMANE

-un mesaj pentru tineretul român-

(România) ... din timpul Imperiului Roman aparţine continentului european.
Edmund Stoiber, Primul Ministru al Bavariei

Spre glorioasa-mi obârşie,
cobor, adânc, din eu în eu,
de două mii de ani mă'mbie,
din fundul vremii chipul meu.
Nichifor Crainic, în poezia "Eu"

ADVENTUS TRAIANI IN DACIAM

Toţi să ştie că în columna lui
Traian sunt săpate originile
actualului popor român
care stăpâneşte peste fosta Dacie Traiană.
Achille Ratti, Papa Pius XI (1922 - 1939)

Împlinindu-se în primăvara trecută 1900 de ani de când Împăratul TRAIAN (trecând pe un pod de vase Dunărea în fruntea oştirii sale) a păşit pentru întâia oară pe pământul Daciei, informăm că acest moment - de însemnătate deosebită azi pentru legitimitatea dorinţei noastre de a participa la procesul noii integrări *"romane"*[1] a continentului european ca membri ai Uniunii Europene de azi - a fost anul trecut sărbătoreşte aniversat în România la Sarmizegetusa[2] şi Deva[3] (în cadrul festivităţilor anuale DIE TRAIANI consacrate cinstirii memoriei Întemeietorului Neamului nostru cu ocazia zilei sale de naştere) după cum urmează:

Fig. 1

I. Duminică, 16 Septembrie 2001

SARMIZEGETUSA

I.1. La biserica din localitate

Tedeum

S'a început astfel pentru a respecta atât tradiţia creştină privind tipicul cinstirii memoriei înaintaşilor cât şi cea veche romană de a *"preceda orice acţiune prin rugăciuni... deoarece oamenii n'ar putea începe nimic cu clarviziune... fără sprijinul, sfatul şi respectul faţă de zei"*.[4]

Sfinţirea pământului şi a apei provenite din forul fostului ostaş roman, Colonia Ulpia Traiana, şi destinate spre a fi depuse în ziua de naştere a Împăratului -, la temelia statuii acestuia din Deva, conform unui ceremonial special menit să evoce (*"euharistic"* - vezi cap.III.2 în continuarea acestui articol) jertfele umane reclamate de actul zămislirii noastre traianice.

Precizăm că atât Tedeumul cât şi sfinţirea pământului şi a apei au fost oficiate de aceiaşi trei ierarhi care înainte au celebrat Sfânta Liturghie duminicală - adică P.S. Timotei Seviciu, episcopul Aradului şi al Hunedoarei, împreună cu preoţii Ioan Rudeanu şi Nicolae Ştefoni.

Recital de cântări bisericeşti realizat cu multă simţire şi măiestrie profesională de cunoscutele soliste vocale Valeria Peter Predescu din Judeţul Bistriţa-Năsăud şi Valerica Ianoşi din Judeţul Mureş.

I.2. În amfiteatrul roman.

Deschidere oficială.

Au luat cuvântul Dr. Ioan Opriş, secretar de stat în Ministerul Culturii; P.S. Timotei Seviciu; Dr. Dorin Alicu, Muzeul de Istorie a Transilvaniei din Cluj; Petre Mărginian, subprefect al Judeţului Hunedoara; Virgil Zaiconi, primarul localităţii şi alţii. Cu această ocazie a fost prezentată - printre altele - şi ideea că (cităm) ***o cea mai potrivită cinstire postumă pe care i-am putea-o aduce noi Românii Întemeietorului Neamului nostru, ar fi ca în 2006***[5] - când se vor împlini 1900 de ani dela *"integrarea"*[6] Daciei în prima *"Uniune Europeană"* din istorie, adică în Pax Romana de altă dată, peste al cărei zenit numit SAECVLVM TRAIANI a *"prezidat"* chiar Împăratul TRAIAN - ***România să devină membră a Uniunii Europene.***

Demonstraţie militară romană

Aceasta a avut loc (Fig.1) sub regia a trei specialişti veniţi[7] în România cu tot materialul necesar echipării, exact ca pe columna noastră din Roma, a zece[8] soldaţi şi a unui călăreţ (Fig.2). De notat că între primii şi coreligionarii lor români - printre care s'a remarcat şi o foarte entuziastă tânără arheologă din Cluj - cooperarea întru aceeaşi cauză *"traianică"* a fost una cu adevărat de familie, demonstrând astfel încă odată cât de unificatoare poate fi azi zestrea vechii Rome până şi între persoane atât de diferite precum de exemplu s'au dovedit a fi fost călăreţul român participant la demonstraţie şi *"centurionul"* american Daniel Peterson - a cărui impresionantă *"diplomă militară romană"* ni-l prezintă astfel: *Military historian and museum curator Daniel Peterson has been active in the field of "living history" for many years; he is the organizer of one of the largest and most accurate Roman reconstruction groups* (adică, Legio XIIII Gemina Martia Victrix[9]), *and a member of the world's only authentically reconstructed Roman cavalry unit* (Ala Secunda Flavia[10] din Germania). *He has marched and ridden hundreds of miles across what was once the Roman Empire, reliving the day-to-day experience of Roman soldiers of nearly 2000 years ago. He and his comrades are much more than "re-enactors": authentically armoured and equipped, preparing and eating authentic rations, sleeping in authentically reconstructed leather tents, and carrying out rigorous marches, training and battle simulations, they are true "experimental archaeologists" who are gaining new insights into the greatest army in Western history.* (Daniel Peterson, *"The Roman Legions Recreated in Color Photographs"*, London, 1996).

Spectacol folcloric.

Au participat ansamblurile de înaltă profesionalitate *"Silvana"* (Fig.3) din Deva şi *"Bucura"* din Haţeg, precum şi soliştii vocali Valeria Peter Predescu (Fig.4), Drăgan Munteanu, Valerica Ianoşi, Cosmina Muntean, Ciprian roman, Valentin Crainic, Alisa Toma şi alţii.

În continuarea manifestărilor acestei zile ar fi trebuit să urmeze, precum a stat scris chiar în programul şi afişul acestora, vizionarea filmului Gladiatorul iar apoi, ca final mult aşteptat şi dorit de tot publicul prezent, o serbare câmpenească. Două evenimente care din păcate şi fără de nici o explicaţie din partea organizatorilor locali, nu au avut însă loc. Încă o dovadă că *"tranziţia"* se face uneori la noi mai mult mergând spre *"înapoi"* decât spre înainte!

Fig. 3

Note:

1) O pe cât de *"palpabilă"* pe atât de convingătoare mărturie în acest sens oferind-o recenta *"renaştere"* a fostului DINAR roman sub numele actual de EURO - care însă spre deosebire de străbunul sau imperial (răspândit sub TRAIAN din Golful Persic până la Atlantic, şi din Scoţia până'n Africa de Nord) posedă deocamdată o mult mai restrânsă arie de circulaţie.

2) adică *"urmaşa de azi"* a primei capitale romane a Daciei, Colonia Ulpia Traiana Augusta Dacica Sarmizegetusa, a cărei inscripţie de fondare: *"IMPERATOR CAESAR DIVI NERVAE FILIVS NERVA TRAIANVS AVGVSTVS GERMANICVS DACICVS PONTIFEX MAXIMVS TRIBVNICIA POSTESTATE (...) IMPERATOR VI CONSVL V PATER PATRIAE COLONIAM VLPIAM TRAIANAM AVGVSTAM DACICAM SARMIZEGETVSAM FECIT"* (reconstituită astfel de eminentul epigrafist clujan Ioan Piso) ne spune foarte clar că însuşi Împăratul TRAIAN a *"făcut"* (fecit) oraşul ce-i poartă numele.

3) localitatea care adăposteşte, începând din 13 Noembrie 1999, prima statuie a Împăratului TRAIAN pe pământ românesc.

4) cum aflăm dela Pliniu cel Tânăr la începutul panegiricului său dedicat, în Septembrie 100 d.C., Împăratului TRAIAN (Panegyricus Plinii Secundi dictus Traiano, 1.1.)

5) ori cel târziu în 2007 cu ocazia împlinirii atunci a 1900 de ani dela întoarcerea lui TRAIAN la Roma după întemeierea Daciei lui.

6) desăvârşită, aşa cum se ştie, între 101 şi 106 d.C., - deci după o *"perioadă traianică de tranziţie"* spre civilizaţia *"europeană"* de atunci, de numai cinci ani! Iar nu de 16 ori 17 ani cât s'ar putea să dureze, până în 2006 ori 2007, cea a prezentei (re)integrări (*"romane"*) a României în Europa de azi.

7) cu intenţiile următoare: *We will bring enough armour and equipment to dress 15 men. We would rely on volunteers recruited locally at Sarmizegetusa and Deva, possibly archaeological students or/and soldiers, who we could train prior to the events. Mr. Corneliu Stan, who has worked with us in previous displays throughout Europe, could assist us in organizing the volunteers, and any other local assistance as required.*

8) constând din: un arcaş (*"sagittarius"*), un gornaş (*"cornicen"*), un purtător de stindard (*"signifer"*) şi şapte soldaţi (*"legionarii"*) - la care dacă-i adăugăm şi pe cei trei *"ofiţeri"* străini însoţitori ai acestora având funcţiile de comandant de legiune (*"legatus legionis"*), comandant de centurie (*"centurio"*) şi vice al acestuia (*"optio"*), avem atunci şi grupul complet al celor 13 - cu cavalerul (vezi Fig.2) - 14 persoane participante la demonstraţia militară dela Sarmizegetusa.

9) *The group "Legio XIIII Gemina Martia Victrix" was organized in 1981 by the staff of a U.S. Army museum in Frankfurt. It is a non-profit educational organization, dedicated to practical research into the Roman Army through reconstruction and experiment, and as such has conducted displays all over Europe (The Roman Legions... pg.91).*

10) *"Ala Secunda Flavia", dedicated entirely to Roman cavalry, was founded by Dr. Marcus Junkelmann of Germany. Thus far the "Ala" has been riding along most of the Roman Lines in Western Europe, has conducted training camps in Italy, which culminated in a race in the Circus Maximus, and a parade and ceremony in the Forum of Rome (ibid. pg.96).*

II. Luni, 17 Septembrie 2001

SARMIZEGETUSA

Simpozion ştiinţific.

Au fost susţinute primele nouă din următoarele treisprezece referate prevăzute în program:

1. Primul război dacic al lui TRAIAN 101-102 (Dr. Adriana Rusu Pescaru - Muzeul Civilizaţiei Dacice şi Romane, Deva).
2. Dacia şi războaiele daco-romane descrise într'un manuscris dela mijlocul secolului al XIX-lea (Dr. Ioachim Lazăr - Muzeul Civilizaţiei Dacice şi Romane, Deva).

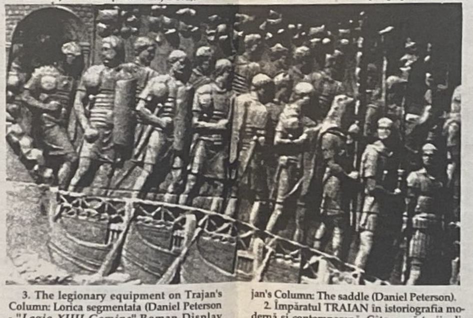

3. The legionary equipment on Trajan's Column: Lorica segmentata (Daniel Peterson - *"Legio XIIII Gemina"* Roman Display Group, Germany).
4. Contribuţii la iconografia lui TRAIAN (Dr. Lucia Marinescu - Muzeul Naţional de Istorie a României, Bucureşti).
5. Personalitatea lui TRAIAN între individualitate şi mentalităţile sociale (Gina Boda - Muzeul Civilizaţiei Dacice şi Romane, Deva).
6. *"Descântec de'ntors"*, o mărturie a latinităţii Românilor (Valeria Peter Predescu - Centrul Creaţiei Populare, Bistriţa Năsăud).
7. Fântâni publice în Colonia Ulpia Traiana Sarmizegetusa (Gica Băieştean - director al Muzeului arheologic din Sarmizegetusa).
8. Limba latină în lexicografia iluminismului (Maria Basarab - Muzeul Civilizaţiei Dacice şi Romane, Deva).
9. Saecularia Daciae Romanae[11], viitorul unui trecut (Corneliu Stan, M.Sc. - Salzburg).
10. Tropaeum Traiani (Prof. Dr. Alexandru Barnea - Universitatea Bucureşti).
11. Noi cercetări privind monumentele epocii lui TRAIAN în Italia (Dr. Coriolan Oprean - Institutul de Arheologie, Cluj).
12. Doi contemporani, Marcus Ulpius Traianus şi Plinius cel Tânăr (Dr. Vasile Moga - Muzeul Unirii, Alba Iulia).
13. TRAIAN şi destinul Daciei (Dan Dorin Ovidiu - Direcţia pentru Cultură a Judeţului Alba).

Note:

11) adică ***Jubileul Daciei Romane,*** proiectul cu a cărui sumară prezentare se încheie acest reportaj.

III. - Marţi, 18 Septembrie 2001

DEVA

III.1. Simpozion ştiinţific.

A avut loc în aula primăriei municipiului Deva şi a constat din aceleaşi referate ca şi în ziua precedentă la Sarmizegetusa, cu excepţia următoarelor două:

1. The Roman cavalry equipment on Trajan's Column: The saddle (Daniel Peterson).
2. Împăratul TRAIAN în istoriografia modernă şi contemporană. Câteva mărturii edificatoare* (Corneliu Stan).

* Cât de edificatoare, oferim acum cititorului să decidă singur pe baza a numai cinci (i-v) dintre ele, ultimile (iv, v) abia ieşite de sub tipar:

(i) *"Fără îndoială, cea mai mare şi mai remarcabilă, cea mai nobilă, şi, am putea zice, cea mai sfântă personalitate din istoria neamului nostru este Împăratul TRAIAN, creatorul şi întemeietorul poporului românesc din Dacia... Se cuvine deci ca viaţa acestui mare împărat atât de strâns legată de istoria neamului nostru, să fie cunoscută cât mai de aproape şi sub toate aspectele...* ***Suntem încredinţaţi că figura lui TRAIAN va creşte mereu în istoria omenirii*** *întocmai cum creşte mergând (crescit eundo) imaginea Faimei descrisă de Virgiliu."* Gh. Popa-Lisseanu, Corespondenţa lui Pliniu cu Împăratul TRAIAN, 1927. (Cele patru exemple care urmează reprezintă tot atâtea împliniri recente a *"proorocirii"* lui Popa-Lisseanu că faima lui TRAIAN va creşte mereu în timp).

(ii) *"Trajan is the perfect prince of almost superhuman excellence... (he) was indubitably well liked in his own lifetime... no other emperor had excelled or even equalled him in popularity with the people... the eminence of Trajan rightly remains secure and supreme among virtuous emperors... To Trajan... belong the praise for bringing the developing principate to its zenith... he was assuredly Trajan, OPTIMUS PRINCEPS. Medieval legend*[13] *enshrined Trajan's memory with even greater affection... (and this) continued even, indeed, into the Age of Enlightenment*[14] *and the modern period. When Italian marble workers sought suitable subjects for a bas-relief in the Supreme Court of the United States, who better to exemplify the spirit of equal Justice before (the law)... than Trajan*[15]*?"* Julian Bennett, Trajan - Optimus Princeps, 1997.

(iii) *"... I am pleased to think that the same image which graces the highest institution of justice in the United States now stands guard over Deva and Hunedoara county... I congratulate you on this symbolic occasion honoring the legacy of a great man whose achievements were instrumental in laying the foundations of modern civilization... My spirit is with you all on this day, and I wish you continued success in all of your endeavors... On behalf of the American people, please accept my promise of continued partnership for progress and collaboration between our people."* Fragmente din scrisoarea fostului ambasador american la Bucureşti, James C. Rosapepe, către primarul Devei cu ocazia inaugurării, la 13 Noembrie 1999, în Piaţa Unirii din localitate, a primei statui a Împăratului TRAIAN din România.

(iv) *"Who was Trajan? Simply a great man of his time... his simplicity, geniality and moderation readily won the people. His courage showed a stoic impartiality between life and death. He was more than a Caesar. Each new emperor was hailed with the prayer "sis felicior Augusto, melior Traiano" (may you be happier than Augustus and greater than Trajan). No more fitting tribute could be paid to any man".* (R. Manning Ancell in *"Trajan, emperor of Rome"*, Military Heritage, Reston, Virginia, USA[16], Dec. 2001.

(v) *"TRAIAN a fost un Împărat al superlativelor... (de aceea) contemporanii*[17] *lui precum şi istoria de atunci înainte l-au numit mereu OPTIMUS PRINCEPS. Pietatea, moderaţia şi virtutea au fost numai trei din admirabilele trăsături de caracter, proprii acestui cu totul deosebit om de stat dela începututl secolului doi al erei noastre".*

Annette Nünnerich-Asmus in *"TRAJAN - ein Kaiser der Superlative"* (TRAIAN - un împărat al superlativelor), Mainz, Feb. 2002.

Iată deci tot atâtea categorice infirmări ale cinicei şi prea des citatei *"teze"* că puterea corupe.

Note:

12) OPTIMUS PRINCEPS însemnând principele desărârşit, apelativul OPTIMUS fiind în Roma antică propriu numai lui Dumnezeu însuşi, adică lui JUPITER OPTIMUS MAXIMUS. Motiv pentru care TRAIAN (recunoscut prin pietatea lui), spre a nu comite blasfemie, a refuzat timp de 14 ani să-l accepte, ca parte din numele său oficial, şi pe cel de OPTIMUS PRINCEPS.

13) adică aşa-zisa rugăciune a sfântului şi papei Grigore cel Mare pentru mântuirea sufletului foarte dreptului dar altfel *"păgânului"* Împărat TRAIAN. O legendă care, nu numai la vremea ei, ci şi mult timp după aceea, s'a bucurat de o asemenea acceptanţă şi popularitate în lumea creştină, încât ea a fost imortalizată la peste 700 ani mai târziu de Dante în capitolele Purgatoriul şi Paradisul a monumentalei sale opere Divina Comedie.

14) când iată ce portrete ale Împăratului TRAIAN ne-au lăsat cei doi iluştri reprezentanţi ai iluminismului francez, Montesquieu şi Voltaire: *"Nerva dopta TRAJAN, prince le plus accompli dont l'histoire ait jamais parlé. Ce fut un bonheur d'être né sous son règne: il n'y en eut point de si heureux ni de si glorieux pour le peuple romain. Grand homme d'Etat, grand capitaine; ayant un coeur bon, qui le portoit au bien; un esprit éclairé, qui lui montroit le meilleur; une âme noble, grande, belle; avec toutes les vertus, n'étant extrême sur aucune; enfin l'homme le plus propre à honorer la nature humaine, et représénter la divine".*

Considérations sur les causes de la grandeur des Romains et de leur décadence. 1734.

..."on a choisi Trajan, parmi les empereurs romains qui ont fait la gloire de Rome et le bonheur du monde. Tous les historiens rendent témoignage que ce prince avait les vertus militaires et sociales, et qu'il les couronnait par la justice: plus connu encore par ses bienfaits que par ses victoires, il était humain, accessible; son coeur était tendre, et cette tendresse était dans lui une vertu; elle répandait un charme inexprimable sur ces grandes qualités qui prennent souvent un caractère de dureté dans une âme qui n'est que juste... Jamais on ne fut plus grand et plus simple;... Son nom est encore cher à toute la terre; sa memoire même fait encore des heureux; elle inspire une noble et tendre èmulation aux coeurs qui sont nés dignes de l'imiter.

Trajan... ainsi que dans sa vie, ne court pas après la Gloire; il n'est occupé que de son devoir, et la Gloire vole au-devant de lui; elle le couronne, elle le place dans son temple; il en fait temple du bonheur public. Il ne rapporte rien à soil, il ne songe qu'à être bienfaiteur des hommes, et les éloges de l'empire entier viennent le chercher, parce qu'il ne cherchait que le bien de l'empire".

Le Temple de la Gloire. 1745.

Fig. 2

15) apreciat pentru spiritul lui de dreptate atât de creştini cât şi de Evrei.

De creştini, pentrucă Împăratul *"i-a tratat cu o toleranţă bazată pe respectarea celei mai luminoase legalităţi"* (Nicolae Corneanu) - iar de Evrei, pentru faptul că TRAIAN i-a încurajat să-şi refacă Templul din Ierusalim. Drept care aceştia, în semn de recunoştinţă, i-au dedicat Împăratului ziua a 12-a din luna Adar (aprox. Martie) a calendarului lor, cinstind-o, sub numele de *"Zi a lui TRAIAN"*, ca pe o semi-sărbătoare religioasă (M. Grant, *The Jews in the Roman World*, page.237).

16)unde există - chiar datorită întemeietorilor Uniunii americane, începând cu însuşi George Washington - un omniprezent cult al Romei* antice şi al civilizaţiei ei, manifest spre exemplu şi prin aceea că SUA au: 51 *"coline capitoline"* (Capitol Hills) drept reşedinţe ale celor 50 de guverne unioniste plus al celui federal din Washington D.C.; un *"senat"* în fruntea căruia stau doi *"consuli"*: preşedintele şi vicepreşedintele; nenumărate stadioane cu numele de Colosseum, iar pe dolar trei citate din Virgiliu - dintre care unul, *"e pluribus unum"*, figurează pe (mai) toate sigiliile instituţiilor guvernamentale americane în frunte cu cel al preşedintelui Statelor Unite. O realitate deci care ar trebui valorificată ca atare în toate relaţiile dintre noi, *"Poporului lui TRAIAN"* şi *"Pax Americana"*, mai ales din perspectiva unei cât mai active participări româneşti la procesul integrării euro-atlantice (asupra căruia informează nota 22).

* pe care iată cum o mărturiseşte concetăţenilor lui şi lumii întregi istoricul american Grant Showerman, când, în lucrarea-i *"Rome and the Romans"* (New York 1996), scrie:

"Rome is the one city on earth in which all the life of the ancient world was gathered; out of it all the life of modern world arose. It is the one spot on the earth wither the pilgrim from Europe and the Americas may fare as to the center and the source of the culture in which he is bred... To study the language, literature and history of ancient Rome is to contribute... to our appreciation of the meaning of human life. Such is the importance of ancient Rome to modern times".

Cu gândul la cei ce ar vrea să afle cât mai *"pe viu"* cum trăieşte azi amintirea Romei antice în conştiinţa multor Americani şi Europeni, indicăm adresa: http://www. novaroma.org.

17) primul fiind Plinius cel Tânăr, care în panegiricu-i închinat lui TRAIAN se referă la împărat zicând: *"Nu poate fi considerat OPTIMUS decât cel ce este mai presus de toţi... (Căci) e mai puţin să fii Imperator, Caesar, Augustus, decât să fii mai bun ca toţi Împăraţii, Cezarii şi Auguştii, împreună".*

Fotografiile:

Fig.1. Amfiteatrul roman din Sarmizegetusa - 16 Septembrie 2001. Un centurion îşi instruieşte soldaţii *"reîntorşi"* la Ulpia Traiana...

Fig.2. spre a o *"recupera"*, după aproape două milenii de abandonare, pentru acea Europă căreia noi Românii îi aparţinem chiar prin naştere...

Fig.3. ale cărei începuturi de acum exact 1900 de ani le-am aniversat în amfiteatrul roman prin cele mai frumoase jocuri...

Fig.4 şi melodioase cântece tradiţionale româneşti, *"ascultate"*, după cum se vede, şi de TRAIAN - ba chiar şi DECEBAL, care *"învăţase repede"* latina...

Corneliu STAN

Fig. 4

Sfârşit de Noembrie 2001

Salut adresat
Primului Simposion Internaţional despre
"Fenomenul Piteşti"
-Reeducare prin tortură-

Regretând din tot sufletul că deşi mă aflu la Bucureşti încă din ziua de 11 Noembrie, n'am putut să mă deplasez la Piteşti, din cauza unor inevitabile slăbiciuni trupeşti, cauzate de câteva intervenţii chirurgicale, ultima având loc nu de mult, pe la sfârşitul lunii Octombrie. Totuşi îmi permit să vă transmit, pe această cale, salutul meu de admiraţie pentru realizarea acestui prim simpozion internaţional despre ***"Fenomenul Piteşti - Reeducare prin tortură"***, deoarece ceea ce s'a întâmplat acolo, la Piteşti, întrece cu mult tot ce-a scris Alexandru Soljeniţân, îndeosebi în *"Arhipelagul Gulagului"*, în legătură cu *"răul universal care este comunismul"*, sau ce-am putut citi în cărţile unor personalităţi din lumea liberă ca filosoful francez Gabriel Marcel în lucrarea sa *"Les hommes contre l'humain"*, Dries Van Coillie în *"J'ai subi le lavage du cerveau"*, misionarul american Clifford în *"Faţă de duşmanii mei"*, Pierre Darcourt în *"Requiem pour l'Eglise de Chine"*, ziaristul englez Anthony Grey în *"Ostatic la Peking"* etc.

Cel dintâi care s'a aplecat asupra cazului Piteşti, fără să fi trecut prin această oribilă închisoare, a fost un fost deţinut politic român originar din Macedonia, Dumitru Bacu, decedat în anul 1997, care în cartea sa ***"Piteşti - Centru de reeducare pentru studenţi"***, apărută la Madrid în 1958, denunţă sistemul de degradare a fiinţei umane şi metodele criminale folosite la Piteşti. Celebra ***"cură de demascare"*** a întrecut orice limită a spălării creierului, depăşind cu mult pe călăii chinezi în practicarea strivirii morale a tinerilor deţinuţi.

"Fenomenul Piteşti" este opera Satanei. Să nu se neglijeze acest adevăr. În cartea Apocalipsei, cap.2, vers.10 scrie de altfel: *"Iată că diavolul are să arunce în temniţă pe unii din voi, ca să vă încerce"*. Iar mai departe, la capitolul 12, revelaţia este şi mai cutremurătoare, şi mai completă, când ne vorbeşte despre războiul care s'a făcut în cer, între *"Mihail şi îngerii lui"* care s'au luptat cu Balaurul. *"Şi Balaurul cel Mare, şarpele cel vechi, numit Diavolul şi Satana, acela care înşeală întreaga lume, a fost aruncat pe pământ; şi împreună cu el au fost aruncaţi şi îngerii lui. (...) Când s'a văzut Balaurul aruncat pe pământ, a început să urmărească pe Femeia (adică pe Maica Domnului) care născuse copilul de parte bărbătească. Şi Balaurul, mâniat pe Femeie, **s'a dus să facă război cu rămăşiţa seminţei ei**, care păzesc poruncile lui Dumnezeu şi ţin mărturia lui Iisus Hristos"*.

Iertaţi-mi lungimea acestei explicaţii. Acesta este adevărul. Ceea ce s'a petrecut la Piteşti este opera Satanei, care a lucrat şi continuă să lucreze şi astăzi în România, prin ***"îngerii"*** lui, foştii adepţi ai comunismului, şi prin toţi aceia care au colaborat cu Comitetul Central şi i-au slujit ***atunci,*** fără să protesteze, fără nici un pic de ruşine uitând de cuvintele Mântuitorului, rostite pe Muntele Ispitirii: *"Domnului, Dumnezeului tău să te închini şi **numai Lui** să-I slujeşti"*. Nerespectând îndemnul Apostolului Pavel, adresat Bisericii din Filipi: *"Căci cu privire la Hristos, vouă vi s'a dat harul nu numai să credeţi în El, ci să şi pătimiţi pentru El"*.

Dragi prieteni, onorată asistenţă,

Ţinând cont că dela cea mai fragedă tinereţe *"m'am luptat lupta cea bună a credinţei"*, recomandată de sfântul apostol din Tars, având de suferit de pe urma acestei trăiri creştine, luptă pe care am continuat s'o duc şi pe pământul ospitalier al Franţei timp de aproape 30 de ani, îmi voi încheia salutul cu câteva cuvinte reproduse din cartea mea ***"Chipul omului din lăuntru"***: *"Dacă privim la România de astăzi, postdecembristă, la România intelectualilor, a universitarilor, a academicienilor, a scriitorilor, şi-a ziariştilor, dar mai cu seamă la România oamenilor politici şi-a ierarhilor cu pretenţie de fidelitate ortodoxă, remarcăm, cu o justificată strângere de inimă, **absenţa lui Dumnezeu** din preocupările majore ale responsabililor ţării, ale celor ce ne guvernează, de parcă n'ar exista sau ar fi un Dumnezeu mort; de parcă li-e ruşine să-I pronunţe Numele. Ne batem cu pumnii în piept că suntem pe cale să zidim o societate nouă, o Românie cu adevărat democratică, mai generoasă, mai cinstită, cu structuri politice mai echitabile, dar nu luăm în consideraţie exigenţele Cuvântului sfânt: <Dacă nu zideşte Domnul o casă, degeaba lucrează cei ce o zidesc>"* (**Psalmul 126.1**).

Iar dacă citatele biblice nu vă satisfac, considerându-le, poate, depăşite, să vă spun ce-i scria prin 1986 Petrache Ţuţea lui Emil Cioran: *"Eu mă mişc între Dumnezeu şi Neamul din care fac parte. În afară de aceşti termeni, nu văd nimic semnificativ între cer şi pământ"*.

Sergiu GROSSU

MIHAI ST. TUTUNGIU
(1915 - 2001)

S'a născut în Macedonia, din părinţi aromâni, la un an dela începerea Primului Război Mondial. Pe când avea 15 ani, familia Stere Tutungiu se stabileşte în România, odată cu exodul de Aromâni, locuind, întâi, într'un sat din Cadrilater, apoi, la cedarea, fără luptă, a acestui teritoriu, într'un cătun din judeţul Tulcea. În cele din urmă, Mihai St. Tutungiu se statorniceşte în Bucureşti, unde, în prima zi de vară a anului 2001, încheia această viaţă, fiind înhumat în Duminica Pogorîrii Sfântului Duh (03 Iunie), la cimitirul Capra.

Timp de 13 ani a stat închis, îndeosebi în temniţa dela Aiud, fiindcă uneltise împotriva ordinii sociale de tip satanic. Fusese condamnat la 18 ani de muncă silnică şi la confiscarea totală a averii.

La înmormântarea lui am rostit cuvântarea de adio, pe care o reproducem în extenso în cele ce urmează:

Întristată asistenţă,

Îi mulţumesc lui Dumnezeu că mă aflu şi eu printre cei ce îl petrec pe ultimul drum pământean pe marele caracter creştin şi naţionalist Mihail St. Tutungiu şi că pot să vorbesc despre acest foarte curajos luptător anticomunist din prima linie, adevărat erou şi martir.

A fost martir şi erou Mihai Tutungiu pentrucă şi-a petrecut tinereţea în puşcăriile comuniste, ca luptător pentru Sfânta Cruce, pentru Ţară, opunându-se politicii demonice a regimului comunist de ateizare a neamului românesc, şi fiindcă fu prigonit şi după ce ieşi din închisoare, în toţi anii până în Decembrie 1989.

Comuniştii, născocitori ai diabolicei lupte de clasă, care însemna învrăjbirea dirijată a oamenilor, nu s'au mulţumit cu întemniţarea, cu torturarea (a fost atât de bestial bătut la tălpi încât acestea îl vor durea până la moarte) şi, în falsa libertate, cu hăituirea lui Mihai, ci au mers mai departe cu bestialitatea, tratându-i ca pe duşmani de clasă, atât pe soţie, cât şi pe cei doi fii ai lor, Elena şi Stere. Iar calvarul copiilor, martiri încă din pruncie şi al nevestei nu poate fi descris întrucât nici nu există cuvinte îndeajuns de potrivite. Să răpeşti prin aberante cote obligatorii de produse agroalimentare până şi pâinea dela gurile unor fiinţe inocente, aflate la început de viaţă, şi să le negi acestora chiar şi dreptul elementar de a învăţa carte, iată cele mai monstruoase forme ale barbarului modus vivendi *"Homo homini lupus" (omul este lup pentru om)*, pe care numai bolşevicii, discipolii cei mai zeloşi ai lui Satan, le-au putut imagina şi înfăptui.

Însă soţia lui Mihai, bătându-se ca o leoaică pentru creşterea copiilor săi, nu numai că a rezistat eroic puzderiei de năprasnice lovituri primite din partea unui regim hain şi inuman, cum nu mai cunoscuse omenirea creştină în istoria-i bimilenară, dar a şi ştiut să-i îngrijească şi să-i educe pe Lenuţa şi pe Stelică în chip desăvârşit şi să-şi aştepte bărbatul din prea lunga lui cruciadă anticomunistă, în demnitate şi în neprihănire, ca o veritabilă Penelopă. Faptul în sine de a nu divorţa, rămânând devotată unui bandit - aşa era calificat orice luptător anticomunist - constituia un act de cel mai mare curaj şi, totodată, pretext ca acea soţie să fie cât mai persecutată de regimul crunt de opresor.

Pentrucă s'a comportat, încă din adolescenţă (când intra în Frăţia de Cruce), ca un om ales, ca patriot şi creştin statornic, netemător de patimi şi de moarte, Mihai fu binecuvântat cu soţie nobilă (tot de obârşie macedoromână), care şi-a urmat bărbatul în toate circumstanţele, dintre care cele mai multe erau din cale-afară de grele, adevărate obstacole ce păreau insurmontabile. Iar celor doi soţi excepţionali le dărui Părintele Etern doi fii admirabili, dintre care unul va deveni profesor eminent, făcând onoare învăţământului românesc.

Acum, Mihai, mutându-se din viaţa terestră şi regăsind-o pe viteaza-i nevastă Chiraţa (1919-1999), păşeşte cu ea în legiunea de îngeri a Sfântului Arhanghel Mihail, al cărui nume s'a învrednicit să-l poarte. Nu există nici o îndoială că cei doi soţi exemplari, care în această viaţă au fost prea prigoniţi pentru dreptate, ca soldaţi de elită ai Mântuitorului nostru Iisus Hristos, la Adevărata Judecată vor trece la dreapta Judecătorului Suprem, în rândul oilor, şi vor trăi veşnic în împărăţia Cerurilor.

Camarazii, care au fost prezenţi, în 24 Iunie 1997, la pelerinajul dela Tâncăbeşti şi Ţigăneşti, prilejuit de a 70-a aniversare a celei mai pure mişcări de resurecţie creştină şi naţională, au rămas uimiţi auzindu-l pe octogenarul Mihai Tutungiu, absolvent doar al şcolii primare, recitând, fără greşeală şi fără ezitare, poezia *"Morminte dragi"* de Radu Gyr, la mormântul lui Radu Mironovici, unul dintre întemeietorii Legiunii Arhanghelul Mihail. Nu vom uita niciodată siguranţa şi hotărârea cu care rosti fiecare vers din poemul citat, creat de poetul ce furnizase prizonierilor de conştiinţă cel mai straşnic nutriment spiritual, un miraculos panaceu întru supravieţuirea noastră.

Camaradul Mihai Tutungiu a trăit cum ne-au învăţat Mântuitorul şi Căpitanul, adică în duh şi adevăr, în cinste şi în smerenie, ca făcător numai de bine şi ca neînfricat luptător pentru dreptate, pentru apărarea tuturor valorilor creştine şi a celor naţionale, jertfindu-şi tinereţea, chiar cea mai mare parte a vieţii pământene, în lupta nespus de grea şi de îndelungată, ca ostaş pilduitor al lui Iisus Hristos şi al lui Corneliu Codreanu, pentru biruinţa binelui, a ideilor purificatoare şi mântuitoare ale creştinismului.

La fel ca fiecăruia dintre noi cei ce-am fost deţinuţi anticomunişti, şi lui Mihai Tutungiu i-a fost dat să audă, adesea, întrebarea zeflemitoare, perfidă şi drăcească: *"Ce-ai realizat, ridicându-te împotriva regimului comunist? Că doar nu tu puteai să schimbi cursul istoriei!"* Iată răspunsul cuvenit, pe care nu doar o dată şi Mihai l-a rostit:

Românii deţin, şi-aşa, înspăimântătorul record de a fi fost cel mai comunist popor din lume, dând cel mai ridicat procent de membri ai sataniculului partid comunist. Tot ei, numai ei, au ca modus vivendi, amoralul dicton *"Fă-te frate cu dracul până treci puntea!"* Or, de s'ar fi înfrăţit cu Satan tot Neamul Românesc, Dumnezeu ar fi nimicit România, aşa cum distrusese, odinioară, Sodoma, Gomora şi alte cetăţi, ale căror locuitori prea îşi băteau joc de Părintele Etern şi de trupurile lor.

Creştini ca Mihai Tutungiu, având curajul de a-i înfrunta pe slujitorii conaţionali ai lui Satan, numeroşi ca frunzele şi ca firele de iarbă, au dobândit meritul de a-L fi înduplecat pe Dumnezeu ca să-i cruţe pe Români de pedeapsa nimicirii în lungul timp cuprins între anii 1944 şi 1989, când se ajunsese până acolo încât multe locaşuri sfinte au fost transformate în grajduri ori în magazii sau au fost dărâmte de păgâni cu guri strâmbe, ucenici ai lui Antihrist.

Odihneşte-te, de-a pururi, în Rai, cu adorata-ţi soţie, preaiubit confrate de idei şi de patimi, Mihai Tutungiu! Vegheaţi amândoi asupra noastră, a Neamului Românesc, împreună cu marii mucenici creştini şi români Corneliu Codreanu, Ion I. Moţa, Vasile Marin, Sterie Ciumetti, Grigore Pihu, Victor Dragomirescu, Nicoleta Nicolescu, Lenuţa Bogdan, Constanţa Grecu, Titi Gâţă, Valeriu Gafencu şi alţii, mii şi mii de martiri legionari! Aşa să vă ajute Treimea Sfântă, Preacurata Maică a Domnului şi Sfântul Arhanghel Mihail!

M. Stere DERDENA

CITIŢI LUNAR
"CUVÂNTUL ROMÂNESC"

FARA ARMÂNEASCĂ

SCULPTURA LA AROMÂNI

Vasile TEGA

Sculptura în lemn are o bogată tradiție la Aromâni, constituind un sector de bază al artei lor populare. Ea apare ca o artă profesională ai cărei principali reprezentanți sunt iscusiții merșețșugari din regiunea Pindului, a Olimpului și a Moscopolei.

Tradiția secular㠠a celebrilor sculptori aiminceni este perpetuată și în zilele noastre. Mihail Gurguli, pe care-l vedem la lucru, este unul dintre aceștia. În dreapta, o bijuterie ieșită din mâinile lui.

Epoca de înflorire a acestei arte începe în secolul al XVII-lea și se prelungește în cursul următoarelor două secole.

Sculptorii în lemn, *tăllietorii* cum erau numiți în mod curent, depășesc în această perioadă limitele tradiției. Operele lor, deși izvorîte din sufletul colectiv pe care continuă să-l exprime, provin totuși dintr'un impuls interior, pe care artistul popular simte nevoia să-l exteriorizeze.

" Ca sculptori în lemn, considerați ca atare, precum și ca iconografi, se recunoaște întâietatea locuitorilor din anumite comune din Pind. În egală măsură, cunoscuți erau și sculptorii în lemn din Crușova, sat aflat la 30 km de Monastir, precum și cei din Moscopole în Macedonia occidentală, precum și cei din Clinovo". (1)

Pentru cineva cât de cât familiarizat cu geografia balcanică, nu-i va fi greu de constatat că toate localitățile menționate mai sus sunt centre curat aromânești.

Acest citat, extras dintr'o lucrare a lui **Anghelichi Hagimihali** asupra sculpturii în lemn în Grecia, confirmă faptul că marea majoritate a sculpturilor în lemn, cu ale căror opere se laudă atât Grecii cât și celelalte popoare balcanice sunt, în majoritatea lor, de origine aromână.

De altfel, Hagimihali nu este singurul care în mod direct sau indirect recunoaște acest fapt.

"Arta pretinsă bizantină este arta ieșită din cereieri aromânești - scria acum aproape un veac, un oarecare **Pinten,** pornind dela constatarea că, *"pentru elementul domnitor în Peninsulă, era <onor și falâ> de a nu se pricepe la nici o meserie".* (2)

Fără a admite în întregime premisele și concluziile la care ajunge acest scriitor ne vom duce și la lucrările și aprecierile altor cercetători și specialiști, care ajung aproape la aceleași concluzii.

Astfel, cercetătorul grec **Dimitri Stamelu** spune că *"drept cei mai buni sculptori în lemn erau cei din Aminciu (Meţovo), Samarina, Capesova și Crușova. Vestiți și mult căutați, ei se aflau în toată Grecia, la Constantinopol și în toată Peninsula Balcanică, până în Bosnia, unde au sculptat și aurit cele mai frumoase iconostase, piese de mobilă bisericească, precum și numeroase alte obiecte destinate pentru decorarea interiorului caselor".*

"Întregul spațiu balcanic" - spune în continuare **Stamelu** - *este plin de operele lor. Catapetesme, mobile bisericești, ornamentații în interiorul caselor, opere de artă care se găsesc în biserici și casele vechi din diferite țări balcanice, au ieșit, cu preponderență, din mâinile acestor artizani din Epir. Ei sunt aceia care au ridicat arta sculpturii în lemn pe culmi nemaipomenite".*

În aceeași ordine de idei, **Georghe Platari,** ocupându-se în mod special de *"tăllietorii"* din Aminciu, spune: *"Aproape toate bisericile din Nordul Epirului, din Serbia, Bulgaria și chiar din România au de arătat numeroase capodopere sculptate în lemn, opere ale tăillietorilor din Aminciu. Din <tifterile>* (în aromânește *"tiftere"* = registru) *pe care le țineau rezultă că ei aveau o minunată organizare profesională, în timp ce din cărțile pe care le duceau cu ei, putem ușor deduce că aceștia posedau o serioasă educație religioasă. Tăllietorii amniceni nu copiau în mod mecanic natura. Îndărătul unui grup vegetal, ori al unei reptile, al unui animal, al unei păsări sau al unui om, se ascunde sau se proiectează întotdeauna în opera lor un adevăr religios".*

Reprezentările în basorelief - continuă Platari - *executate cu o uimitoare plasticitate și îndrăzneală, capătă uneori o formă complet naturalistă, dezvăluind în unele cazuri chiar și părțile intime ale corpului omenesc. Aceasta pentrucă meșterul vrea să scoată mai bine în relief <carnea>, care ascunde și constituie izvorul păcatului și al morții, subjugând în mod tiranic sufletul omenesc, atașat astfel numai de cele pământești, adică de lucruri neînsemnate și zadarnice. Sculptorii în lemn se luptau cu trunchiurile arborilor și, de preferință, cu cele de nuc, ca să ne destăinuiască o lume interioară".*

Și Platari își termină articolul astfel: *"De neprețuit este mesajul subconștient care ne parvine din abisul anilor, când ne uităm la catapetesmele maeștrilor amniceni, unde - îndărătul uimitoarei lor naivități și simplități - întâlnim adevărați și autentici artiști, deplin conștienți de misiunea și de rolul lor. De aceea au și reușit să creeze opere de o inegalabilă valoare".* (4)

Sculptorii în lemn erau foarte mândri de artra lor și se considerau mult superiori tâmplarilor, pictorilor de icoane și chiar argintarilor. Pe aceștia din urmă îi tratau - ce-i drept în mod injust - ca *"prâmâteță"* (un fel de comercianți de mărunțișuri), pentru considerentul că se ocupau mai ales cu fabricarea unor bijuterii și a altor obiecte mărunte, destinate mai ales pentru uzul femeilor.

Tăllietorii nu duceau aproape niciodată lipsă de lucru, fiindcă pe vremuri pietatea era mare, iar creștinii nu încetau să construiască biserici.

De obicei, sculptorii în lemn manifestau o oarecare rezervă atunci când li se cerea să execute diverse lucrări relativ simple în casele unor oameni mai înstăriți.

După ei, acest gen de lucrări era bun pentru tâmplari sau zidari, care în mod curent executau și lucrări în lemn mai rudimentare.

Autenticii tăllietori, renumiți maeștri, con-

simțeau să execute numai tavanele bogat sculptate din casele *"arhundicheşti"* (case boierești), ori piese cu decorații foarte somptuoase sau orice alte lucrări a căror execuție prezenta o oarecare analogie, din punct de vedere tehnic, cu munca depusă pentru executarea unui iconostas.

Spre deosebire de membrii altor meserii care erau organizați în corporații profesionale, tăllietorii aveau asociațiile lor proprii, bine structurate din punct de vedere ierarhic, cunoscute sub numele de *isnâhi* (sing. isnafe). Fiecare isnafe se compunea de obcei din treizeci până la patruzeci de membri, ajungând uneori până la o sută, marea lor majoritate aparținând aceleiași familii, în sensul larg al cuvântului.

În vârful piramidei se găsea *arhimasturlu,* secundat de doi sau mai mulți *arhicâlfadzâ,* un fel de contramaiștri din zilele noastre; veneau apoi *câlfadzâli* (sing. câlfă = calfă) și în sfârșit *ciraților,* adică tinerii ucenici.

Din rândul acestora din urmă făceau parte întotdeauna și copiii arhimastrului, care - în felul acesta - pe lângă faptul că învățau meseria părinților lor, își însușeau în același timp și o cunoștință profesională, precum și respectul și mândria cuvenită artei lor.

Sculptura în lemn la Aromâni ar putea fi considerată mai degrabă ca o artă la domiciliu, independent de faptul că era practicată ca o meserie, nu numai pentrucă tăllietorul avea posibilitatea să execute sculpturile acasă la el, dar mai ales pentru considerentul că ea nu fusese niciodată o meserie pur manuală, exercitată de persoane urmărind exclusiv un profit material oarecare.

În primul rând ea a fost considerată din totdeauna ca o activitate artistică, ceea ce explică de altfel că tăllietorii nu au putut să se organizeze în cooperații ce urmăreau numai scopuri profesionale. Asemenea obiective nu existau sau mai bine zis nu ar fi putut exista pentru ei, dacă ținem seamă de condițiile în care acești artizani lucrau, consacrându-se cu conștiinciozitate și dragoste realizării unei opere fără a ști - de multe ori dinainte - ce venit le-ar fi putut aduce.

De fapt, ei erau considerați ca adevărați artiști; operele lor aveau o valoare deosebită, care nu putea fi tarifată. Echipa lor constituia un grup de lucru sub conducerea unui maestru, cum ar fi, spre exemplu, în zilele noastre atelierul unui sculptor.

În spatele simplicității și a naivității sale aparente, tăllietorul ascundea un suflet și o conștiință dezvoltată de artist, poseda o bogată lume interioară, fiind în același timp conștient de misiunea sa de creator.

(Urmare în numărul viitor)

RFERINȚE BIBLIOGRAFICE

1. **Anghelichi Hagimihai** *"La sculpture sur bois"* în L'hellénisme contémporain, 2-eme série. vol.4, nr.2, Mars-Avril 1950, pg.114.
2. **Anastasie Hâciu,** *Aromânii: comerț, industrie, arte, expansiune, civilizație.* Focșani, Tipografia Cartea Putnei, 1938, p.514.
3. **Dimitri Stamelu,** *Neoelinichi laichi tehni,* (Arta populară negrecească), Atena, Alkeos, 1975, pp.35-37.
4. **Gheorghe Platari.** *" I meţovitichi xilogliptichi"* (Sculptură în lemn amniceană) *Fisis che Zoi,* Iarna, 1973, p.22.

Sărăcia și sărăcirea emisiunilor spirituale la TVR 1

Urmare din pag. 11

merituoase, cu clerici și mireni în Biserică sau cu cele de monahism, sau alte asociații creștine din cadrul BOR, suntem complect contrariați de *"ochii închiși"* sau privirile piezișe ce's aruncate asupra credincioșilor ortodocși ce aparțin și mișcării Oastea Domnului, lucrare a Bisericii, inițiată în cadrul ei de către un preot ortodox, Iosif Trifa și cu binecuvântarea unui mitropolit din Ardeal, Nicole Bălan, la începutul sec XX.

Despre revoluția ei spirituală pe plan moral-creștin, nu dogmatic, dintre cele două războaie mondiale s'a scris destul în presa vremii... Iar despre tributul ei de jertfă, dat și în temnițele comuniste, s'a scris iar mult în anii de după Revoluție... Se știe că Oastea Domnului a fost prin numărul și calitatea credincioșilor condamnați, vârful de lance al rezistenței anticomuniste din BOR. Și atunci ne întrebăm cum se face că mass-media actuală, și mai ales televiziunea națională nu relatează mai nimic despre toate manifestările Oastei.

- Întruniri cu mîile de Rusalii anual la Sibiu, marșuri în coloane de mii de ostași cântând, cu prapur și icoane, cu zeci de preoți și chiar monahi în frunte; iar aceste marșuri, ale tineretului Oastei s'au ținut și se țin anual în cele mai mari orașe ale țării: București, Brașov, Cluj, Timișoara, Iași, Oradea, Galați ș.a.

- Adunări duminicale în sute de biserici din țară; și la multe din aceste adunări participă preoți și ierarhi din Sf. Sinod al BOR, dându-le binecuvântarea.

- Și la multe concerte religioase, sau de colinde se cântă și recită frecvent din repertoriul O.D., dar nici o vorbuliță despre autorii cântărilor dela pricesne sau de colinde, care au suferit temniță grea.

- Și ce să mai zicem de Editura O.D. care după revoluție a publicat aproape o sută de titluri de carte religioasă, sub îndrumarea directă a Pr. Prof. Dr. Vasile Mihoc și a profesor Gh. Precupescu? Iar Organul Central al Oastei Domnului, Iisus Biruitorul, care apare în condiții grafice deosebite, și cu binecuvântarea expresă a Sf. Sinod al BOR, este un săptămânal, este astfel cea mai răspândită publicație ortodoxă din prezent?

De altfel, la recentul târg de carte religioasă dela Sibiu, Editura O.D. a fost evidențiată special pentru calitatea și prolificitatea ei, în cadrul BOR...

Iată întrebări la care dacă s'ar răspunde cinstit, și s'ar și acționa binevoitor, și fără prejudecăți, ar putea face ca emisiunea *"Universul Credinței"* să capete un conținut atractiv dar și hrănitor, reconfortant, pentru bietul nostru creștin căzut în derută. Și asta, acum, într'o vreme când tendințele moderne de a desacraliza condiții discrete dar evidente pentru intrarea țării noastre în U.E., ne amenință cel mai mult. Căci ce-o folosi omului să câștige toată lumea, nu numai dreptul de a se plimba prin Europa, dacă el și-ar pierde sufletul?

Dumnezeu să ne ajute și să ne ferească de aceasta!

Mircea ANDRONIC

DIN TRECUTUL NOSTRU

CĂILE DE LUMINĂ, DE JERTFĂ ŞI DE BIRUINŢĂ ALE NEAMULUI

27 Martie 1918

O ANIVERSARE LA ORA ÎMPILĂRII ŞI A SPERANŢEI

Urmare din pagina 1

De aici înainte evenimentele se desfăşoară într'un ritm de nestăvilit; la 22 Noembrie 1917 are loc prima şedinţă a Sfatului Ţării, la 2 Decembrie 1917 Sfatul Ţării declara Basarabia - *"Republica Democratică Moldovenească"*, la 24 Ianuarie 1918 se votează *"Declaraţia despre Independenţa Republicii Democratice Moldoveneşti"*, actul care consemnează ruperea de Rusia şi în sfârşit, şedinţa festivă dela 27 Martie 1918 în care s'a votat unirea.

Un factor important care va contribui la realizarea unirii l-a constituit ajutorul dat de guvernul român, aflat în refugiu la Iaşi. Ne referim la consultările periodice pe care delegaţia fruntaşilor basarabeni le-a avut cu conducătorii României şi la trimiterea unor trupe în Basarabia la cererea autorităţilor basarabene care, lipsite de o organizare corespunzătoare, nu puteau face faţă acţiunilor de jaf, crime, violuri, incendii, etc. comise de bandele bolşevice constituite din forţele armatei ruseşti în dezagregare, venite de pe frontul român. Plecând spre Rusia, în traversarea teritoriului românesc, ele comiteau nelegiuirile menţionate.

În activitatea Sfatului Ţării sunt de reţinut două momente de însemnătate deosebită. Şedinţa de deschidere a lucrărilor dela 21 Noembrie 1917 şi şedinţa dela 27 Martie 1918, în care s'a înfăptuit actul unirii. Cuvântările rostite cu aceste prilejuri de fruntaşii basarabeni, prin conţinutul şi înflăcărarea lor, a avut darul să însufleţească atât pe deputaţii participanţi cât şi opinia publică în general. Ne referim, în special, la discursurile ţinute de Ion Pelivan, Pan. Halippa, Ion Buzdugan, Ion Inculeţ ş.a.

Vom cita din cuvântarea lui Ion Pelivan -, atât pentru vigoarea cu care a fost rostită, dar şi pentru a constata că după scurgerea a 84 ani, politica Moscovei şi a slugilor ei în rusificarea Basarabiei, a rămas neschimbată -, un scurt extras:

"Slugile ţarismului rusesc tindeau către izgonirea limbii noastre natale din şcoală, biserică, administraţie ca s'o nimicească cu totul...Turcul ne prăda dar nu-şi băga cizmele murdare în sufletul nostru".

Un rol deosebit l-a jucat Constantin Stere la şedinţa din 27 Martie 1918, atât prin cuvântul luat în şedinţă, cât şi prin discuţiile avute cu ceilalţi deputaţi, dat fiind că mulţi din deputaţii minorităţilor se opuneau unirii. Cu puterea lui de convingere şi cu argumentele solide pe care le aducea, el a reuşit să tempereze spiritele. Rezultatul votului este de natură să demonstreze caracterul democratric al dezbaterilor. Astfel, pentru unire au votat 86 deputaţi, s'au abţinut dela vot 36 deputaţi, împotrivă au votat 3 deputaţi.

Vestea unirii a fost primită cu mare bucurie, reprezentând împlinirea idealului naţional, a revenirii Basarabiei la România şi la Moldova istorică sub care coexistase peste cinci veacuri, ţinând seama şi de formele prestate care au precedat anul 1359.

Pentru Românii din dreapta Prutului şi pentru guvernul român refugiat în Moldova dintre Carpaţi şi Prut - într'o situaţie economică, politică şi militară critică, războiul nefiind terminat, planând continuu pericolul unor acţiuni militare - vestea unirii Basarabiei cu România a fost primită cu un entuziasm de nedescris - având ca rezultat ridicarea moralului şi recăpătarea încrederii în evenimentele ce vor urma. Apoi unirea Basarabiei a constituit un factor stimulator pentru Românii din celelalte provincii româneşti subjugate - unirea acestora înlănţuindu-se ca într'o reacţie în lanţ, în cursul aceluiaşi an. Astfel, Bucovina se va uni la 28 Noembrie 1918, iar Ardealul la 1 Decembrie 1918.

Vorbind de unirea Basarabiei cu România, de acum 84 de ani nu se poate să nu ne punem două întrebări: 1. De ce după prăbuşirea URSS în 1991 nu s'au reeditat evenimentele dela 27 Martie 1918? 2. Care sunt, totuşi, perspectivele ?

Încercând să răspundem la prima întrebare, trebue să pornim dela învăţămintele unor lecţii istorice, anume că nefolosirea unor anumite momente istorice favorabile (în special pentru ţările mici), duce la pierderea cauzei. Dacă în anii 1917-1918... vidul puterii centrale a durat mai mulţi ani (URSS a fost înfiinţat în 1922), influenţa Rusiei a revenit acum la scurt timp după căderea URSS. În această perioadă mass media occidentală considera unirea R. Moldova cu România ca inevitabilă (*"Le Figaro"* din 22 şi 27 August 1991), *"Le Monde"* din 28 August 1991 etc., etc.). Se spune că în acest interval de timp - Boris Elţin nu ar fi exclus unirea R. Moldova cu România. Oricum, acesta se prefigurează a fi fost momentul istoric optim.

Dar condiţia esenţială a unirii presupune existenţa unei voinţe politice a celor două părţi, aşa cum a existat în 1917-1918. De data aceasta voinţa politică a lipsit - în special din partea conducerii României din acea perioadă. România, ca ţară Mamă şi cu mai multă experienţă politică, se cuvenea să îndrume şi să îndemne pe fraţii basarabeni, mai ales că atunci s'a aflat la conducerea Moldovei un guvern şi un parlament - poate cel mai proromânesc care a existat de atunci şi până astăzi.

În ce priveşte a doua întrebare, aici am distinge o apreciere pe termen scurt şi alta pe termen mediu sau lung.

În primul caz, trebue să luăm în consideraţie situaţia actuală dela Chişinău, caracterizată prin dominarea politică a puterii comuniste - sprijinită de Moscova - care urmăreşte cu multă perseverenţă rusificarea, subordonarea R. Moldova la Rusia şi instaurarea unui regim autoritar. Manifestaţiile de stradă care au avut loc la Chişinău cu începere dela 9 Ianuarie sunt un semn că basarabenii, în general, şi tineretul în mod special, nu mai sunt dispuşi să accepte măsurile de rusificare aberante ale comuniştilor. Mai devreme sau mai târziu, ele vor da rezultatele scontate.

De asemenea, se constată o conştientizare a tuturor categoriilor sociale, urmare atât a abuzurilor comuniste, care nasc o anumită clasă socială mai puţin cultivată - otrăvită de propaganda antiromânească şi a existenţei moldovenismului, dusă de ocupanţii ruşi de peste un secol şi jumătate - a început să se vindece, recâştigând conştiinţa de neam. Ultimele sondaje arată o evidentă tendinţă atât în această direcţie, cât şi dorinţa de a merge spre Europa.

La această revigorare a spiritului naţional în Basarabia a contribuit, în anul ce s'a încheiat, poziţia clară luată de conducătorii din România faţă de planurile de rusificare pe care puterea comunistă dela Chişinău urmăreşte să le aplice. Această atitudine fireasca a patriei Mamă era demult timp aşteptată în Basarabia.

În ce priveşte pe termen mediu sau lung, ea nu poate fi, din punct de vedere naţional, decât cea firească. Un teritoriu istoric românesc pe care trăieşte o populaţie românească în proporţie de 70% (referire la populaţia românească din dreapta Nistrului), nu poate să aparţină decât spaţiului statal românesc. Pentru împlinirea acestui destin naţional nu se cere decât existenţa unor condiţii de libertate şi democraţie, considerând că voinţa politică a României va continua să fie fermă şi solidară - cunoscându-se că în aceeaşi direcţie se îndreaptă tot mai mult speranţa Românilor basarabeni.

Eugen HOLBAN

"Guvernul moldovean incită la anti-românism"

Ziarul elveţian *"Neue Zürcher Zeitung"* a publicat un articol în care tratează situaţia politică dela Chişinău şi ultimele hotăriri ale Administraţiei Tarlev şi ale comuniştilor, material în care explică mişcările de stradă din Basarabia: *"Mulţi moldoveni, şi în special generaţiile tinere, se tem că sub comunişti vor fi aruncaţi din nou în braţele Moscovei. Nu mirã, aşadar, cã revendicările din ultimul timp devin tot mai pronunţat politice şi cã se solicitã dizolvarea Parlamentului dominat de comunişti şi organizarea de alegeri anticipate". "Decizia schimbării manualelor de istorie se îndreaptă împotriva naţiunii şi lezează drepturile majorităţii populaţiei"*, afirmă Iurie Roşca, citat de publicaţia elveţiană. Şi Asociaţia Istoricilor din Republica Moldova a deplâns ceea ce a numit *"genocidul cultural săvârşit impotriva moldovenilor de limba română"*, cerând oprirea campaniei murdare impotriva limbii şi istoriei româneşti, precizează ziarul european. Într'adevăr, semnalele unui antiromânism instigat de Guvern sunt cât se poate de clare, fiindcă, la finele lunii Ianuarie, Premierul Tarlev a interzis utilizarea în şcoli a expresiei *"Limbă şi literatură română"* şi asta în pofida faptului că *"limba moldovenească"*, după cum este numită oficial, este *"identică cu limba română"*, este concluzia articolului apărut în *"Neue Zürcher Zeitung"*.

18 FEBRUARIE 2002

Piaţa Marii Adunări Naţionale - Chişinău

Basarabia, cap de pod pentru Rusia

"Noua linie din politică externă a Rusiei" a fost tema centrală a interviului acordat de unul dintre cei mai cunoscuţi politologi ruşi, Serghei Markov, director al Institutului de Studii Politice dela Moscova, relatează agenţia Flux. Moscova s'ar concentra, potrivit lui Markov, intervievat de Radio România Internaţional, asupra *"renunţării "* la moştenirea sovietică în favoarea apropierii de SUA şi de Europa, precum şi pe integrarea în procesele globalizării(...) în condiţiile apărării intereselor naţionale ale Rusiei. În opinia lui Markov, Moscova sprijină autorităţile dela Chişinău, deoarece *"Rusia este interesată în primul rând de reglementarea politică a situaţiei din Republica Moldova, unul din elementele acestei reglementări constituindu-l alianţa dintre Chişinău şi Moscova"*.

În acest context trebue privită şi tentativa de oficializare a limbii ruse ca a doua limbă de stat în Basarabia: *"Acest lucru ar include Moldova în arealul informaţional al Rusiei, crând un spaţiu pentru oamenii de afaceri ruşi"*. Aceştia, afirmă politologul, doresc *"să ocupe un cap de pod în Moldova, calificată drept o cale de acces spre spaţiul economic al Uniunii Europene. Poziţiile Rusiei în Republica Moldova sunt atât de puternice, încât ea poate să rezolve singură toate problemele, dar numai dacă va reuşi să se înţeleagă cu politicienii moldoveni"*, este de părere Markov, amintind că *"nu România este cea care livrează gaze naturale şi nu România cumpără principalele produse moldoveneşti"*. Referitor la politica promovată de Ucraina în zonă, Markov consideră că autorităţile dela Kiev sunt avantajate de separatismul promovat de Tiraspol.

BASARABIA ROMÂNEASCĂ

Participanţii la manifestaţiile dela Chişinău au revenit în Piaţa Marii Adunări Naţionale

18 Februarie 2002

Participanţii la manifestaţiile anticomuniste din Chişinău au revenit în Piaţa Marii Adunări Naţionale, după ce au trecut în marş de protest pe bulevardele Ştefan cel Mare şi Constantin Negruzzi, informează BASA-press.

Ei s'au oprit pentru câteva minute în faţa Academiei de Ştiinţe din Moldova, unde au cerut demisia preşedintelui ASM, Andrei Andrieş, pentrucă a susţinut excluderea din programul de învăţământ a cursului de Istorie a Românilor.

După ce au revenit în piaţa centrală a capitalei, tinerii au cerut demisia imediată a Guvernului Tarlev, după care s'au îndreptat spre Preşedinţie şi Parlament, unde iarăşi au cerut dizolvarea Legislativului şi demisia Preşedintelui Vladimir Voronin.

Traficul de pe artera principală a Chişinăului este parţial blocat, dar protestele au un caracter paşnic. Până acum nu au fost înregistrate nici un fel de ciocniri între poliţie şi manifestanţi.

Liderul Partidului Popular Creştin Democrat (PPCD), Iurie Roşca, a declarat că protestele vor continua până când autorităţile comuniste vor accepta revendicările înaintate de protestatari. Manifestanţii cer demisia Guvernului şi a şefului statului, dizolvarea Parlamentului şi convocarea alegerilor parlamentare anticipate.

Acţiunile de protest organizate în ultima lună de deputaţii PPCD au luat amploare după ce Executivul a exclus din programul de învăţământ cursul de Istorie a Românilor.

Ministrul român de Externe, Mircea Geoană, a declarat, că a urmărit cu *"preocupare şi îngrijorare"* evoluţia evenimentelor din Republica Moldova, care au ridicat semne de întrebare privind democraţia în această ţară.

Mircea Geoană consideră îngrijorătoare decizia autorităţilor moldovene de a înlocui Istoria Românilor cu *"anti-istoria"* Românilor, interesul fundamental al României în acest sens fiind păstrarea cadrului democratic la Chişinău, cu respectarea dreptului la liberă exprimare şi asociere.

Îngrijorarea faţă de evenimentele din Republica Moldova este resimţită şi la nivelul altor capitale şi instituţii europene, a subliniat Geoană. El a adăugat că interesul României este evoluţia comună a celor două state către un destin european şi de a contracara încercarea de a periclita stabilitatea democratică a Republicii Moldova.

"Singura soluţie realistă este viziunea comună de a vedea cele două ţări în UE. Acesta este destinul european comun: două state independente membre ale UE, care, din motive istorice, au o relaţie privilegiată", a precizat şeful diplomaţiei române.

Geoană a mai afirmat că România are obligaţia morală, politică şi istorică de a investi în Republica Moldova cu care are o relaţie specială, chiar dacă uneori *"repertoriul ideologic şi demagogic"* al autorităţilor dela Chişinău au forţat autorităţile române să adopte o poziţie fermă.

Urmare a manifestaţiilor maraton, comuniştii dela Chişinău au început să dea primele semne de flexibilitate. Liderul grupării parlamentare a comuniştilor, Victor Stepaniuc, nu exclude posibilitatea desfăşurării unui referendum în cadrul căruia întreaga populaţie ar fi invitată să se pronunţe asupra oportunităţii studierii limbii ruse şi a obiectului *"Istoria Moldovei"* în loc de *"Istoria Românilor"*.

Stepaniuc a declarat, într'un interviu acordat BASA-press, că protestele din Piaţa Marii Adunări Naţionale constituie un element al campaniei premergătoare alegerilor locale din 7 Aprilie, lăsând să se înţeleagă că limba rusă şi *"Istoria Moldovei"* este doar un pretext folosit de opoziţie. În opinia sa, birocraţia locală şi partidele de centru şi de dreapta încearcă să destabilizeze situaţia în preajma alegerilor locale, intuind că *"o să piardă aceste alegeri"*. Fruntaşul comuniştilor a regretat atragerea studenţilor şi a copiilor în confruntări politice şi a insistat asupra faptului că tinerii care au atins vârsta majoratului au posibilitatea să-şi exprime votul la alegeri astfel promovându-şi opţiunile.

"Problema istoriei, problema limbii ruse fac parte din programul electoral al partidului de guvernământ, program sprijinit în alegerile parlamentare din anul trecut, prin urmare nu vom renunţa la aceste angajamente", a spus Stepaniuc.

"Revendicările ultimative ale protestatarilor au fost respinse irevocabil pentrucă nu se încadrează în normele legislative şi constituţionale de înaintare a revendicărilor privind dizolvarea Parlamentului, demiterea Preşedintelui şi a Guvernului", a declarat liderul grupului parlamentar majoritar.

Fracţiunea parlamentară de opoziţie a Partidului Popular Creştin Democrat a înaintat în numele zecilor de mii de protestatari care se adună în centrul Chişinăului revendicarea de a se dizolva Legislativul şi a se anunţa alegeri parlamentare anticipate.

Refuzul majorităţii parlamentare de a da curs acestor revendicări nu a descurajat opoziţia parlamentară, ci dimpotrivă, liderii PPCD au declarat că protestele vor continua până ce puterea va fi forţată să cedeze.

19 Februarie 2002

Manifestantii au încercuit, în semn de protest, clădirea parlamentului. În jurul orei 13.30 participanţii la acţiunile de protest împotriva rusificării Republicii Moldova au înconjurat clădirea Parlamentului, cerând demisia în bloc a conducerii comuniste.

După ce au protestat în Piaţa Marii Adunări Naţionale, cei peste 50 de mii de manifestanţi au organizat un marş pe bulevardul Ştefan cel Mare şi Sfânt în direcţia Universităţii Pedagogice *"Ion Creangă"*. Întorcându-se spre centrul oraşului, manifestanţii s'au oprit în preajma clădirii Parlamentului, unde au scandat: *"Jos comuniştii!"*. Demonstranţii au decis să încercuiască clădirea Parlamentului. Totodată, poliţiştii a încercat să opună rezistenţă avalanşei de oameni, însă nu le-a reuşit. Manifestanţii au spart cordonul, format din câteva zeci de poliţişti şi au încercuit clădirea Parlamentului. Lozincile tinerilor au rămas aceleaşi: *"Afară"*, *"Demisia!"*, *"Jos cu ei, jos cu ei, 71 de purcei!"*.

ARDEREA "CÂRPEI ROŞII"

Proteste la Chisinau

DECLARAŢIA

Partidului Popular Creştin Democrat cu privire la situaţia politică actuală

Partidul Popular Creştin Democrat constată că Republica Moldova se află într'o criză politică fără precedent. La un an dela preluarea puterii, Partidul Comuniştilor a distrus temelia Statului de drept, principalele instituţii democratice şi a atentat la drepturile şi libertăţile cetăţeneşti.

Are loc instaurarea metodică a unui regim totalitar. Dogmatismul ideologic, obsesia duşmanului intern şi extern şi autoizolarea pe plan internaţional, ca elemente definitorii ale acestui regim, au provocat o multitudine de conflicte deosebit de grave. Actuala putere comunistă se află în relaţii de neîncredere sau de ostilitate cu ţările vecine România şi Ucraina, cu principalele instituţii politice europene şi organismele financiar-creditare internaţionale. Intoleranţa şi exclusivismul politic al comuniştilor au învrăjbit societatea, punând în pericol pacea socială, relaţiile interetnice şi interconfesionale.

Criza economică şi financiară care a adus ţara în pragul falimentului este un rezultat direct al incompetenţei şi al incapacităţii Partidului Comuniştilor de a exercita actul guvernării în interesul întregii societăţi. Regimul Voronin a amplificat protecţionismul şi corupţia, a încurajat folosirea banilor publici în scopuri personale, a extins influenţa clanurilor mafiote şi de familie în sânul instituţiilor de stat.

Intensificarea procesului de rusificare şi de asimilare forţată atât a majorităţii româneşti, cât şi a minorităţilor ucraineană, găgăuză şi bulgară reprezintă un element-cheie în politica de păstrare a vechilor sfere de influenţă şi control imperial.

Atacurile repetate împotriva pluralismului politic, tentativele de suprimare a Opoziţiei democratice şi valul de represiuni politice arată că regimului-marionetă dela Chişinău i s'a îndicat să renunţe la orice aparenţă democratică în numele menţinerii dominaţiei străine. Ca şi orice putere totalitară, regimul Voronin caută să-şi justifice abuzurile cu pretexte de ordin juridic. Interzicerea activităţii Partidului Popular Creştin Democrat la 18 Ianuarie 2002 reprezintă un exemplu concludent de acoperire a atacurilor împotriva democraţiei pluraliste cu speculaţii juridice. Acest fapt a trezit o reacţie promptă şi univocă a democraţiilor avansate şi a principalelor organisme europene, care au cerut restabilirea în drepturi a PPCD. Puterea comunistă s'a văzut nevoită să cedeze pentru moment în faţa presiunilor din afară şi a protestelor din interior, anulându-şi decizia de eliminare a PPCD din viaţa politică.

O lovitură grea a fost aplicată actualului regim autonomiei publice locale prin impunerea modelului sovietic de organizare administrativ-teritorială şi de dirijare a comunităţilor locale. Astfel, sunt în curs de lichidare cele 10 judeţe care dispun de organe alese în mod democratic, acestea urmând să fie înlocuite cu entităţi administrative puse sub controlul total al autorităţilor centrale. PPCD condamnă întreruperea nejustificată a mandatului aleşilor locali şi consideră că Partidul Comuniştilor a încălcat flagrant prevederile Constituţiei şi ale Cartei Europene a Autonomiei Locale. În acest sens, deputaţii creştin-democraţi au sesizat atât Curtea Constituţională a Republicii Moldova, cât şi Consiliul Europei.

Ţinând cont de situaţia critică în care se află democraţia şi Statul de drept în Republica Moldova, urmărind depăşirea haosului economic şi social, considerând vital necesară readucerea ţării pe coordonatele integrării europene, Partidul Popular Creştin Democrat declară:

1. Deblocarea actualei crize politice poate fi realizată doar prin DEMISIA tuturor reprezentanţilor Partidului Comuniştilor în organele centrale de stat şi prin convocarea neîntârziată a alegerilor parlamentare anticipate.
2. În condiţiile în care şi-au anunţat deja participarea în actuala campanie electorală locală trei grupări oligarhice - Partidul Comuniştilor, blocul Urechean şi alianţa Diacov-Braghiş - care provin din nomenclatura sovietică, servesc interesele vechii metropole şi râvnesc folosirea puterii în scopuri străine societăţii, singura cale realistă de afirmare a opţiunii democratice şi de consolidare a electoratului de orientare anticomunistă, democratică şi europeană este participarea PPCD la alegerile din 7 Aprilie 2002. PPCD înţelege angajarea în această campanie electorală ca pe un exerciţiu necesar în pregătirea viitoarelor alegeri parlamentare.
3. Cadrul legislativ defectuos care stabileşte modul de formare, structura şi competenţele puterii locale nu poate fi un motiv suficient pentru autoeliminarea PPCD din această confruntare politică. În calitatea sa de partid parlamentar, PPCD va pleda în continuare, prin toate mijloacele democratice, atât în organismele internaţionale, cât şi în Curtea Constituţională pentru restabilirea autonomiei locale şi a sistemului de organizare administrativ-teritorială în acord cu angajamentele internaţionale ale Republicii Moldova şi Carta Europeană a Autonomiei Locale.
4. Protestele paşnice iniţiate acum o lună de Grupul parlamentar al PPCD contra revanşei comuniste şi a rusificării sunt o expresie firească a dreptului la libera exprimare a opiniilor unui partid ales în mod democratic, a dreptului la reuniune publică şi la exercitarea rolului de Opoziţie politică într'o democraţie funcţională.

Partidul Popular Creştin Democrat face apel către toţi concetăţenii cărora le sunt scumpe idealurile de libertate şi democraţie să fie solidari în lupta împotriva dictaturii comuniste.

Aşa să ne ajute Dumnezeu!

Chişinău, 10 Februarie, 2002

UN ISTORIC ROMÂN ANCORAT ÎN LUMEA CONTEMPORANĂ

- XXI -

Pro.Univ.Dr. Nicolae CIACHIR

Urmare din nr. trecut

Cei trei se îndrăgostiseră de dânsa, felul ei demn de a rezista tentaţiilor, când foametea lua proporţii pe teritoriul României; fiecare din cei trei erau dispuşi să-i ceară mâna. Fata i-a refuzat politicos, le-a spus că are un prieten la care ţine foarte mult, urmând să se mărite curând. De fapt, ofiţerii nu mai prezentau o partidă bună de mariaj, erau din vechea Armată, luptaseră şi în Est şi oricând puteau fi trecuţi în rezervă, căci generalul Valter Roman veghea.

Refăcut, am plecat la Bucureşti, să realizez următorul obiectiv, intrarea la facultate. Pentru a intra la Istorie, s'a dat o singură teză şi a fost o singură comisie, ca să fie aceeaşi apreciere pentru toţi candidaţii. După teză, candidatul pleca şi nu conta dacă rezultatul se dădea după 3 sau 14 zile. Era o comisie de mare prestigiu: George Brătianu şi C. C. Giurescu (ultimul plecase în Turcia, în vara anului 1944, cu întreaga familie, cu aprobarea mareşalului şi s'a întors aflând că Guţă Tătărescu era vicepreşedinte al guvernului şi ministru de Externe).

Am primit fiecare candidat un caiet şi a fost un singur subiect: *"Dezvoltarea Principatelor Române în contextul european (1829-1856)"*. Un subiect foarte frumos, unde se îmbie istoria românească cu cea universală. Am scris tot caietul şi pe coperta interioară. Tema mi-a plăcut şi o ştiam foarte bine. Examenul s'a desfăşurat în clădirea dela Edgar Quinet, în amfiteatrul Onciul, dela etajul trei. În mijlocul tezei mi s'a făcut rău, îmi ieşiseră nişte bube în gură şi am rugat să mi se permită să ies puţin afară, întovărăşit de unii din supraveghetori. Nu mi s'a permis, dar să mă duc la un geam, unde am scos capul câteva minute şi m'a bătut o ploaie rece de toamnă. Am cunoscut nişte studenţi şi m'au luat cu ei ca să câştig un ban, la descărcat vagoane în Obor. La munca de noapte, care se plătea şi prost, nu prea se înghesuiau hamalii de meserie. Ca student, în anii 1947-1948, am fost de mai multe ori noaptea la descărcat vagoane, până când guvernul a interzis să fie folosiţi studenţii. Explicaţia: un post de radio străin a comunicat că în România comunistă studenţii o duc atât de prost, încât fac pe hamalii noaptea, descărcând vagoane.

În fine, la începutul lunii Noembrie 1946 s'au afişat în holul de marmură al facultăţii de Litere şi Filosofie, rezultatele examenului. Lista cu cei prezenţi, fie căzuti fie reuşiti, era lungă şi afişată destul de înalt. M'am uitat de jos în sus şi nu m'am văzut de loc şi am început să plâng. Moş Nichifor portarul, mi-a dat un scaun şi am urcat să văd întreaga listă. Luasem media nouă, suma celor doi examinatori, fiind clasificat primul dintre reuşiţi. Aceasta, însemna bursă categoria I-a, adică masă şi casă gratis. Bineînţeles, eram în culmea fericirii, aveam bani pentru o bere, dar am preferat să dau o telegramă la părinţi, care erau în comuna Romanu din judeţul Brăila şi să-i anunţ că am reuşit.

Telegramele veneau prin primărie, unde notar era un domn Mănăilă, care avea două fete de vârsta mea, cea mare a dat atunci admiterea la facultate, dar la Cluj, unde unchiul ei era profesor universitar. Notarul îi înmânează telegrama tatălui meu şi zice în zeflemea: *"Părinte, ai un fiu extraordinar, ploua dela el cu telegrame, terminat a 7-a, terminat a 8-a, luat bacalaureatul, reuşit la facultate. Cere-i documente, poate a abandonat liceul şi te fraiereşte cu tot felul de aiureli. Dacă cu adevărat este student, dau eu o masă de pomină"*. Notarul Mănăilă era supărat că fiica sa, care era o elevă bună, n'a reuşit la Cluj şi se întorsese acasă, rezultatul dându-se acolo mai devreme. Mama ei şi cu dânsa aveau de făcut un drum la Bucureşti, pentru a face cumpărături pentru o nuntă. Aflând de telegrama mea, au dat pe la Litere şi nu m'au găsit pe listă. Înainte de-a pleca trenul au mai dat o raită pe la facultate, căci nu citiseră toată lista. De data aceasta m'au găsit undeva pe sus şi i-au spus tatălui. Devenisem, din derbedeu - dacă eram serios ramâneam la Brăila - un pretendent acceptabil şi posibil al uneia din fete.

Venind acasă pe câteva zile şi dând pe la primărie, notarul m'a luat de gât, m'a pupat, m'a felicitat, m'a dus la el acasă, care era vizavi de primărie şi m'a servit cu ţuică, măsline, sardele. Seara, împreună cu părinţii mei eram invitaţi la masa promisă, care cu adevărat a fost foarte bună. A intrat pateşonul în funcţiune şi tânărul Ciachir, înfierbântat de câteva şprituri, dansa la sentiment tangouri cu cele două surori. Cea mică îmi plăcea mai mult, dar părinţii o împingeau pe cea mare în faţă.

Am petrecut circa o săptămână idilică în cadrul familiei respective, finalizându-se pornirile erotice cu noua moaşă care sosise la noi în sat; închiriase o cameră chiar alături de casa unde stăteau părinţii mei şi ea avea un patefon, dar dansam nocturn, mai intim, dânsa în combinezon, iar eu fără maieu.

Înainte de-a veni la Romanu, în dimineaţa

zilei de 8 Noembrie 1946, mă aflam în centru, în faţa Universităţii, vizavi de statui. Era ziua regelui şi un an dela manifestaţiile care au avut loc în faţa palatului regal, soldate cu morţi, răniţi şi arestări. Acum câţiva ani, ziarul *"România Liberă"* a publicat listele celor arestaţi, pe categorii, elevi, studenţi etc. Printre ei figurează la elevi şi unul Ciachir Nicolae.

Unii mi-au dat telefoane atunci, să mă felicite pentru curajul meu şi pentru modestia că n'am spus la nimeni. Alţii m'au înjurat, că am ascuns acest lucru şi apoi am făcut carieră universitară sub comunişti. Ţin să declar şi pe această cale, că n'am fost eu acela, un alt Nicolae Ciachir, elev la liceul Cantemir-Vodă a fost arestat. Ulterior, a devenit student la matematică, când iar a fost arestat. Apoi, la fără frecvenţă a făcut engleza (numai un an a funcţionat această formă de învăţământ în cadrul Universităţii Bucureşti), unde l-am cunoscut, căci am predat nişte ore privind istoria Angliei. Apoi omul s'a stabilit în Germania, iar ulterior în Statele Unite, unde se află şi acum. Am întâlnit câteva articole de-ale dânsului în *"Cuvântul Românesc"* din Hamilton. De altfel, când am ajuns prima dată în Canada, unde am dormit prima noapte la Dl. Oleg Petrovici, am dat pentru prima oară de ziarul amintit, unde un articol era iscălit: Prof. Nicolae Ciachir.

Revin la dimineaţa zilei de 8 Noembrie 1946. Sovieticii, ca să preîntâmpine o nouă manifestare proregală şi să ajute guvernul Groza, au organizat o mişcare de trupe. Peste 100 de camioane deschise, cu soldaţi aşezaţi pe banchetele maşinilor şi toţi cu un pistol automat (Balalaica cu 36 de cartuşe), cântând cântece patriotice ruseşti, au traversat centrul, adică între liceul Mihai Viteazu şi sediul Operei de astăzi. La circa 10 maşini, era tractat şi un tun mic. Această deplasare în forţă, s'a făcut circa două ore, aceleaşi maşini trecând de multe ori prin faţa mea, unde stăteam în Piaţa Universităţii.

Am considerat că este necesar să relatez cum a evoluat instaurarea comunismului la noi în ţară şi imposibilitatea forţelor democratice reale de a-l stăvili. Dar nu cred nici o iotă că regele a abdicat la sfârşitul anului 1947, pentrucă îi era frică de Groza şi Gheorghiu-Dej, vor împuşca 1.000 de studenţi arestaţi cu ocazia evenimentelor dela 8 Noembrie 1945. L-am auzit destul de recent pe fostul suveran declarând acest lucru într'un interviu. Le trec la categoria gogoşi regale.

În aceste memorii, emit părerea mea şi nimeni nu mă poate obliga să n'am păreri personale. După cum cred, că dacă în locul lui Gheorghiu-Dej, Groza şi a patriarhului Justinian, s'ar fi aflat alţi Români toleraţi şi acceptaţi de Sovietici, lucrurile ar fi mers şi mai greu pentru poporul nostru.

Ultimele documente descoperite în arhivele secrete sovietice, scot în evidenţă faptul că Guţă Tătărescu, primul sfetnic al regelui Carol al II-lea, era mult mai slugarnic decât Petru Groza. Apoi de-abia acum s'a aflat că Dej era luat în secret noaptea de maiorul sovietic Skoda, cu care zbura în secret la Moscova, pentru a primi ordine cum să conducă ţara. De asemenea, de raportul secret adresat Kremlinului în vara anului 1947, de către Emil Bodnăraş, că Dej cochetează cu Anglo-Americanii şi sfidează pe Ruşii din Comisia Aliată de Control.

Academicianul iugoslav Vasa Ciubrilovici, participant la atentatul dela Sarajevo din 1914 împotriva lui Franţ Ferdinand, un mare prieten al poporului român îmi relatase în 1963, că orice eveniment istoric, orice personalitate trebue privită din toate unghiurile de vedere, până să dăm un verdict. Îmi dădea exemplul mareşalului (muşirului) Omer paşa, creştin intrat în serviciul Imperiului Otoman şi comandantul şef al trupelor trucesti din Sud-Estul Europei în timpul războiului Crimeii.

Va urma.

RAPSODIA BASARABIEI

Pe vremea ceea, cum aş putea să spui?
Sfântul era o toamnă de gutui.
Prin frunze ne jucam şi seara focuri...
Sfântul trăia cam prin aceleaşi locuri
cu veverita anilor mei tineri -
o casă lângă-a Sfintei Vineri
săpată'n ceară şi din lemnul teafăr
ce-i înflorea pe prispă un luceafăr.
Sfântul venea la noi, printre stejari,
În bundă înflorată şi iţari.
Ştia să cânte, să şuiere
avea chimirul plin de fluiere,
în buzunare turtă dulce şi bomboană...
Nu semăna cu călăreţul din icoană.
Era bătrân ca un demult şi blând era precum un tei!
Era în vremea cu Ai-Mei...
Pe mine mă lua pe un genunchi, aşa:
- Hai, sus Mitrel! Hai, dea cal, deal
...În capul mesei ne-era Sfântul
şi am plecat cutreierând pământul,
lăsând pe Sfânt în Basarabia-mi străbună
să-i apere pe-Ai-Mei de zgripţor şi furtună.

Pe deal era cireşul. Marele, până la nor.
Ne duceam primăvara şi corul albinelor
cântau cu Sfântul şi cu îngerii aleluie...
Avea chilie într'o floare. "Aceea el", "Aceea nu el"
"L-am văzut pe Sfânt!" îmi spuneam,
"La poarta albinei - freamătul de ram?"
Seara se trăgeau perdelele
şi pe masa Sfântului - stelele
le vedeam aprinse. Cum se rugau ramii!
Din vale, disperată, vocea mamii
urca prin pruni, prin meri dându-le floare...
Mă mai uitam la Sfânt şi răspundeam
Mă mai uitam la Sfânt şi răspundeam cărare.

Şi dor mi-a fost de Sfânt, de Moşu'
ce tata îl cinstea cu vinul roşu.
Ce dor mi-a fost de el la şcoala peste măr!
Mă rugam seara cu cele patru zări,
în sat la noi, peste munţi şi ocean
să mai trăiască încă-un veac, încă-un an.
- Mamă, spune-mi de tata! M'a chemat multi!
- Fiul meu, vorbeşte să te-asculti!
E'n vorba ta durerea de-a te naşte.
Orice cuvânt e-o bucurie de-a cunoaşte,
de-a aştepta, de-a crede... Ce mult ai fost plecat!
- Şi unde l-aţi înmormântat?
A mers şi Sfântu'n ziua cea de plângeri?
- Da, fiul meu, şi au venit şi îngeri
de departe cântând unison
pentru drum de axion.
Nu ne-a uitat şi lângă groapă
l-a luat din braţele mele trecându-l peste apă
de aleluie
şi am văzut un nor cum suie...
- Şi Sfântul mai trăieşte? Mai vine pe la noi?
- Au fost furtuni şi ploi
şi geamăt de pădure şi geamătul de cerbi.
Topoare-au doborît cireşul lui în ierbi.
Nu are-o casă-acum, dar mint, să am iertare
că alţi cireşi pe dealuri sunt în floare;
tai un copac, sămânţa lui e mică,
dar iarăşi îl ridică.
Doar un copac - câştigul de secure,
împrăştiind seminţele pădure
şi codri-adânci. Sămânţa, dragul meu,
scapă securii, prea mică-i de resteu.

Şi plec din nou. Mai este pagină -
Pălămidă şi patlagină!
De ce nu crin? Mai e şi el.
Din vale-aud: Mitrelule, Mitrel...
Şi scumpa mea mamă
trec pe la vamă
cu o icoană fără s'o declar.
E Sfântul tânăr îmbrăcat în har.
Din lacrimile tale - chipul lui
Sfântul Dumitru - floare de gutui!
Bătrân atunci şi cât de tânăr este
pe plaiurile inimii aceste
în care-aud în puls: Acasă, Basarabie!
Din morţi te-om smulge!
Loveşte, tu, Sfântul meu cu sabie!

Dumitru ICHIM

EURO ROM DELI
HAMILTON

62 Barton St.E. (colţ cu John St.N.)

Nou deschis în Hamilton, vă oferă Mezeluri Gen România, Prăjituri, Dulceţuri, Compoturi, Zacuscă, Apă Minerală din România

TEL: (905) 528-7421

Washington Post:

Arme româneşti pentru Bin Laden

Un traficant de arme, Viktor Bout, fost ofiţer sovietic, suspectat de a fi făcut mai multe livrări către Talibani şi reţeaua teroristă al-Qaeda a lui Osama bin Laden, îşi procura armamentul din Europa de Est, în principal din Bulgaria şi România, semnalează cotidianul american *"The Washington Post"*. Se bănuieşte că Rusul a vândut arme grupului Abu Sayyaf din Filipine, forţelor rebele din Africa şi, foarte probabil, a livrat armament în Afganistan, mai recent decât au crezut oficialii americani şi europeni. Se pare că serviciile secrete americane deţin acum informaţii valoroase privind o serie de transporturi de arme către reţeaua al-Qaeda chiar cu o lună înainte de atentatele de pe 11 Septembrie 2001 din SUA.

Ministrul britanic pentru afaceri europene, Peter Hain, a declarat: *"Bout a furnizat arme, fără cea mai mică umbră de îndoială, reţelei al-Qaeda şi Talibanilor"*. Un raport prezentat Consiliului de Securitate al ONU anul trecut cuprinde detalii despre transporturile de arme din Estul Europei ale lui Bout, acesta fiind descris ca un maestru al încălcării embargourilor. Oficialii belgieni cred că, în prezent, Bout se ascunde în Rusia. Potrivit cotidianului american *"The Washington Post"*, care afirmă că deţine aceste informaţii dela anchetatori americani şi europeni din cadrul investigaţiei antiteroriste, Bout este suspectat că ar fi făcut mai multe livrări către Talibani şi reţeaua teroristă al-Qaeda, având ca principale surse de armament România şi Bulgaria.

Articolul amintit nu specifică numele nici unei companii româneşti producătoare de armament care să fi desfăşurat afaceri cu fostul ofiţer sovietic, rezumându-se să nominalizeze România şi Bulgaria ca principale surse de proveniență a armamentului traficat. Informaţiile despre Viktor Bout au fost obţinute de anchetatorii americani şi europeni care desfăşoară o operaţiune de o amploare fără precedent pentru combaterea traficului ilegal cu arme şi care l-au interogat pe un asociat al lui Bout, Sanjivan Ruprah, arestat la începutul acestei luni în Belgia.

Dezvăluirile lui Ruprah, care a dat amănunte despre *"afacerile"* fostului ofiţer sovietic, vin să confirme bănuielile pe care serviciile secrete internaţionale le au de mult timp în privinţa lui. Bout, aflat de multă vreme pe lista persoanelor suspectate că ar fi furnizat arme fostului regim taliban, în pofida embargoului impus Afganistanului, este considerat cel mai important ofertant pe piaţa neagră a armelor, deoarece deţine o flotă de avioane de transport prin intermediul căreia poate face livrări de sisteme sofisticate de arme foarte repede şi în orice colţ al lumii.

Bout şi Ruprah au fost trecuţi, anul trecut, pe o listă *"neagră"* a ONU, cu persoane ale căror călătorii internaţionale au fost interzise, din cauza legăturilor pe care le aveau cu rebelii din Sierra Leone. Pe lângă Ruprah, au fost arestaţi alţi doi indivizi, ale căror naţionalităţi nu au fost dezvăluite.

Potrivit lui *"The Washington Post"*, Bout are 35 de ani, s'a născut în Tadjikistan şi vorbeşte fluent şase limbi străine. Rapoarte elaborate independent de grupuri de anchetatori însărcinaţi cu monitorizarea embargourilor impuse de ONU arată că sute de tone de arme au fost furnizate rebelilor UNITA din Angola, guvernului din Liberia al Preşedintelui Charles Taylor şi câtorva fracţiuni implicate în războiul civil din Congo. Unul dintre rapoartele ONU arată că armele trimise în Liberia, în trei transe, în vara anului 2000, proveneau din Bulgaria.

PENTRU VÂNZĂRI
ŞI CUMPĂRĂRI DE CASE
Apelaţi la:

COLDWELL BANKER

ELITE REALTY

ULTIMATE SERVICE

George & Dorothy Donison
Sales Representatives

775 Upper Wentworth Street
Hamilton, Ontario, L9A 4V7

Tel: (905) 388-1110
Fax: (905) 388-1736
Email: donison @ coldwellbanker.ca

Numărul 300

Îi felicit călduros pe Domnul George Bălaşu, pe Doamna Mihaela Moisin, pe colaboratori, pe întregul colectiv redacţional, cu prilejul apariţiei numărului 300 al *"Cuvântului Românesc"*, ziar ce se impune ca publicaţia cea mai prestigioasă din diaspora română.

Doresc din tot sufletul ca mensualul *"Cuvântul Românesc"* să devină şi cea mai longevivă publicaţie din toată istoria presei româneşti!

În Ţară se spune că periodicul *"Cuvântul Românesc"* este publicaţie legionară, pentru simplul motiv că printre multele articole publicate apar şi articole semnate de autori legionari, care nu sunt acceptate în ziare şi în reviste ce se consideră democrate. Aceasta-i cea mai clară dovadă că ziarul *"Cuvântul Românesc"* este mai tolerant, mai democrat şi mai creştin decât toate publicaţiile din diaspora şi din Ţară.

Să trăieşti, ziarule *"Cuvântul Românesc"*, cel puţin 300 de ani şi să rămâi de-a pururi cel mai bun, ca acum! Aşa să-ţi ajute Preasfânta Treime!

Mihai Stere DERDENA

MANOR TRAVEL TOO
A DIVISION OF MANOR TRAVEL LTD

BILETE DE AVION / TREN / CROAZIERE
VACANŢE "TOTUL INCLUS"
ÎNCHIRIERI AUTO / HOTEL
CARGO NON STOP / CONTAINER / AUTO
PACHETE TIP SAU LA ALEGERE

1-866-GOMANOR (466-2667)
416-486-3355

3355 YOUNGE STREET (at LAWRENCE)
TORONTO, ON. M4N 2M6

Niki Chelu-General Maager
info@travelmanor.com
www.travelmanor.com

COMMON SENSE Automotive Inc.
General Repairs to
All Makes & Models
John Moran
1555 King Street. East
Hamilton, Ontario
L8K1T3
Tel:(905)545-1331
Fax: (905) 545-6837
Toll Free:1-866-863-5714

NORTHERN ONTARIO
Welding School Inc
Bill Mandris
president
122 Saunders Road, Unit 10, Barrie, Ontario L4M 6E7
Tel: (705) 726-6888 Fax: (705) 726-1885 Toll Free: 1-800-858-4566

PROTEST

(21 Ianuarie 2002)

Uniunea Veteranilor de Război din România se alătură, din tot sufletul, manifestaţiilor-maraton anti-ruseşti care au loc la Chişinău şi în multe alte localităţi basarabene, strigând un categoric şi românesc **NU, RUSIFICĂRII FORŢATE**, hotărîtă de autorităţile comuniste ale provinciei noastre dintre Prut şi Nistru. Prin pana publicistului Sergiu GROSSU, originar din Basarabia, Uniunea denunţă complotul obligativităţii studierii limbii ruse în şcoli:

"Noi cunoaştem strâşnicia măsurilor de rusificare folosite de către duşmanii poporului român şi ai lui Dumnezeu în ţinutul răsăritean al Moldovei, atât în perioada 1812-1918 (când era interzis - sublinia Mihail Eminescu, într'un articol din ziarul <Timpul> - a cânta în ziua de Paşti <Christos a înviat> în româneşte), cât şi mai târziu, după integrarea Basarabiei la URSS, devenind astfel Republica Socialistă Sovietică a Moldovei. Ca proaspătă republică sovietică, Basarabia a fost supusă, întocmai Ţărilor Baltice şi Ucrainei, la o necruţătoare acţiune de deznaţionalizare, pe lângă care procedeele ţariste pălesc. S'a trecut la rusificarea sălbatică aproape a tuturor numelor de oraşe, de sate şi de judeţe, la rusificarea învăţământului, a culturii, a obiceiurilor, a civilizaţiei, a limbii autohtone, în vederea ştergerii oricărei urme de latinitate.

*Prin inflexibilitatea politică a guvernanţilor comunişti dela Chişinău se încearcă a se impune - fără a se ţine cont refuzul Românilor de peste Prut - **studierea obligatorie a limbii ruse în şcoli.** În ce scop? Pentru a distruge, pur şi simplu, ca şi atunci când devenise republică sovietică, sufletul latin al poporului basarabean; pentru a asasina, definitiv şi integral, limba română a rugăciunii, a închinării şi a proslăvirii lui Dumnezeu, cântată dumnezeieşte de poetul-preot Alexe Mateevici:*

Limba noastră-i limbă sfântă,
Limba vechilor cazanii,
Care-o plâng şi care-o cântă
Pe la vatra lor, ţăranii...

Ca şi Românii basarabeni, Uniunea Veteranilor din România nu este de acord cu decizia autorităţilor comuniste dela Chişinău - decizie <arbitrară şi antipopulară> - şi o condamnă, socotind-o mişelnică şi perversă. Fiindcă oficializând studierea limbii ruse în şcoli, Preşedintele comunist Vladimir Voronin nu urmăreşte altceva decât estomparea importanţei limbii române sau, mai degrabă, dispariţia ei de-a lungul anilor de orânduire comunistă, ştiindu-se că această incomodă limbă română reprezintă chezăşia perenităţii etnice pe pământul românesc la Basarabiei."

V'AŢI PLĂTIT ABONAMENTUL LA "CUVÂNTUL ROMÂNESC"?

VITRINA CU CĂRŢI

POEZII DIN ÎNCHISORI Culegere de Zahu PANĂ	$ 20
DIN ŢARA LUI CAIN de Dumitru PHILIP	$ 20
ÎNAINTE ŞI DUPĂ DICTATUL DELA VIENA de Aurel S. MARINESCU	$ 20
O CONTRIBUŢIE LA ISTORIA EXILULUI ROMÂNESC de Aurel S. MARINESCU	$ 20
MĂ APLEC PESTE ANI de Aurel S. MARINESCU	$ 20
ARMATA ROŞIE ÎN ROMÂNIA de Aurel S. MARINESCU	$ 20
PITEŞTI, de Dumitru BACU	$ 20
DIN LUPTELE TINERETULUI ROMÂN (1919-1939) culegere de texte	$ 15
NĂZUINŢI ŞI DEZNĂDEJDI de Petru GHEORGHEONI	$ 10
ISTORIA POLITICĂ A EUROPEI, DELA NAPOLEON LA STALIN de Adrian GRIGOROPOL	$ 20
CĂLĂU ŞI DIPLOMAT, VIŞINSKI de Nicolae CIACHIR	$ 15
ISTORIA RELAŢIILOR INTERNAŢIONALE dela Pacea Vestfalică (1648) până în contempornietate (1947) de Nicolae CIACHIR	$ 20
SÂNGELE TEMNIŢEI şi POEME de Radu GYR	$ 15
804 ZILE ŞI NOPŢI ÎN LANŢURILE MORŢII de V.BLĂNARU-FLAMURĂ	$ 25
ÎNTOARCEREA DIN INFERN VOL II (CRIMĂ ÎMPOTRIVA DEMNITĂŢII OMULUI) de Ion CÂRJĂ	$ 20
POEZII ALESE şi ŞOIMII PESTE PRĂPASTIE de Nichifor CRAINIC	$ 10
AMINTIRI DIN ÎNCHISOARE de Nicolae DIMA	$ 10
EXIL-OAMENI şi IDEI de S CONSTANTINESCU	$ 10
FÂNTÂNA LUMINII, poezii de Dumitru ICHIM	$ 10
CU ACUL PE SĂPUN, poezii de Zahu PANĂ	$ 15
LA PORŢILE DISPERĂRII de Floria BAŢU-ICHIM	$ 10

CĂRŢI ÎN LIMBA ENGLEZĂ

CAPTIVE ROMANIA, A DECADE OF SOVIET RULE by Alx. CREŢIANU	$ 20
A HISTORY OF THE ROMANIANS from Roman times to the completion of unity. by R.W. SETON-WATSON	$ 30
JOURNEY TO FREEDOM by Nicholas DIMA	$ 20
THE ANTI-HUMANS (Piteşti) by D. BACU	$ 20
RED HORIZONS by Ion Mihai PACEPA	$ 20
PRISONER OF RED JUSTICE an account of ten years captivity in comunist Romania by Leonard KIRSCHEN	$ 20

LA FIECARE COMANDĂ SE ADAUGĂ COSTUL EXPEDIŢIEI

Puteţi procura cărţile de mai sus dela
Dl. Tudor Murgoci
39 Niagara Rd. Kitchener, Ont. N2B 1T1

ŞTIRI DIN ŢARĂ

transmise de Andrei BĂDIN

EXPLOZIA PREŢURILOR

Preţurile mărfurilor alimentare şi nealimentare au crescut în Ianuarie în urma tarifelor la servicii, care au contribuit în general la creşterea indicelui preţurilor.

Din grupa alimentelor, cartofii s'au scumpit cel mai mult (17,2%), urmaţi îndeaproape de uleiul comestibil (13,1%), ouă (6,8%) şi fructe proaspete (5,9%).

Teama Guvernului în privinţa reducerii drastice a încasărilor la utilităţile publice (în special din partea populaţiei) este justificată dacă luăm în consideraţie că tarifele la gaze naturale s'au majorat cu 8,4 procente, cele pentru energia termică au crescut cu 4,6%, iar energia electrică cu 3,6%. Şi lucrurile nu se vor opri aici, dat fiind faptul că Fondul Monetar Internaţional se lasă greu convins de necesitatea invocată de partea română privind ţinerea preţurilor în frâu pentru ca populaţia să poată suporta respectivele majorări.

În grupa serviciilor, scumpiri importante au fost înregistrate la apă, canal, salubritate (3,7%), abonamente auto (2,4%), precum şi la transportul urban (2,3%). Menţionăm că previziunea de inflaţie a *Jurnalului Naţional* pentru luna Ianuarie a fost de 2% - 2,2%.

Cu numai 0,1 procente mai mare decât în luna Decembrie 2001, inflaţia din prima lună a acestui an (2,3%) face totuşi o excepţie faţă de ultimii şase ani, în sensul că se situează la cel mai scăzut procent. Firesc, atâta vreme cât în 2002, Guvernul şi-a propus atingerea celui mai redus obiectiv de din perioada post-decembristă: 22%.

Aşa cum era de aşteptat, tarifele la utilităţi (energie electrică, termică, gaze naturale) şi preţurile la alimente au pus umărul la creşterea inflaţiei, lucru care se va face resimtit şi în următoarele două-trei luni. Nu trebue uitat însă că în primele două luni ale anului consumul populaţiei se reduce simţitor, ceea ce atenuează într'o anumită măsură scumpirile.

RATA CREŞTERII ECONOMICE

Rata de creştere economică a României ar putea cobori, în acest an, dela 4,9%, nivelul estimat pentru finele anului 2001, la trei procente, pentru ca în, 2003 să ajungă la 4%, preconizează institutul austriac de studii economice WIIW în cel mai recent raport al său privind economiile europene aflate în tranziţie.

În ceea ce priveşte rata anuală a inflaţiei, institutul vienez prognozează în cazul României un nivel de 28% la sfârşitul anului 2002, respectiv de 20% în anul următor, în condiţiile în care rata estimată de WIIW pentru anul trecut se situează la 34,5%.

Deficitul de cont curent al României este estimat la şase procente din PIB, la finele anului 2001, nivel care, potrivit WIIW, s'ar putea menţine şi la sfârşitul anului în curs, pentru ca în partea finală a anului 2003 să ajungă la 5,9%.

Toate aceste cifre sunt relativ pesimiste în comparaţie cu previziunile autorităţilor dela Bucureşti, în baza cărora rata de creştere economică a României ar urma să se ridice la aproximativ 4,5% în acest an, respectiv la 5,2% în anul 2003. Referitor la inflaţie, previziunile guvernamentale au în vedere o rată de 22% în anul în curs, urmată de un nivel de 15% în anul următor, în vreme ce deficitul de cont curent ar trebui să ajungă la 5,5% în acest an şi la 5,2% în 2003.

UN MILION DE DOLARI PENTRU SECURITATEA DEPUTAŢILOR

Camera Deputaţilor va achiziţiona, în scurt timp, aparatură performantă care va fi destinată întăririi sistemului de securitate al Casei Poporului, pentru care sunt estimate cheltuieli de 30 miliarde de lei (aproape un milion de dolari). În ciuda faptului că aceşti bani provin din fonduri publice, conducerea Camerei refuză să ofere *"detalii tehnice"* despre această aparatură ultraperformantă de supraveghere.

SE SCHIMBĂ ŞI CONSILIUL DE ADMINISTRAŢIE AL TVR

După ce a pus mâna pe Radioul Public, PSD se pregăteşte să facă acelaşi lucru şi la Televiziune. Vicepreşedintele Comisiei de Cultură a Senatului, senatorul Grigore Zanc, a anunţat că parlamentarii PSD vor susţine în plenul Parlamentului raportul negativ al Comisiilor de Cultură ale celor două Camere în privinţa activităţii Societăţii Române de Televiziune (SRTV) pe anul 2000. Raportul de activitate al SRTV pe anul 2000 a primit aviz negativ din partea membrilor celor două comisii, un vot favorabil în plen asupra raportului comisiilor însemnând implicit demiterea actualului Consiliu de Administraţie al televiziunii publice.

MUNCITORII ROMÂNI DIN STRĂINĂTATE ADUC MAI MULTĂ VALUTĂ DECÂT INVESTITORII

Săptămânalul Capital constată că 300 mil. USD au intrat în ţară dela forţa de muncă din străinatate. Volumul sumelor trimise rudelor de acasă de Românii care muncesc în străinătate începe să se apropie de valoarea medie anuală a investiţiilor străine din ultimii zece ani. Bărbat, 18-40 de ani, muncitor, elev, student sau şomer, originar fie din zonele dezvoltate (Bucureşti, Banat, Ardeal), fie din cele mai sărace (Moldova). Este portretul-robot al emigrantului român. Potrivit raportului Organizaţiei Internaţionale pentru Migraţie din anul 2000, România era menţionată ca fiind una din principalele surse europene de migraţie. Statisticile relevă că în perioada 1990-2000, din România au plecat legal aproximativ 800 de mii de persoane. Despre numărul celor care *"au intinso"* la negru nimeni nu ştie nimic. Se estimează că ar fi vreo câteva sute de mii.

PSD, ÎN SCĂDERE MASIVĂ

PSD a pierdut 10 procente în cursul primului an de guvernare, relevă datele centralizate de CSOP în perioada Februarie 2001 - Ianuarie 2002. Potrivit sondajului realizat, numai 48,1% dintre Români au afirmat, în Ianuarie 2002, că ar vota cu PSD, faţă de 58% - procent menţionat la începutul anului trecut.

Totuşi, în statisticile CSOP, PSD conduce detaşat competiţia cu celelalte partide politice. Îl secondează PRM (15,4%), PD (10,4%), PNL (9,9%) şi UDMR (7,3%). Cu excepţia Uniunii, toate formaţiunile menţionate au crescut, uşor, în Ianuarie 2002, judecând după intenţia de vot.

E. CONSTANTINESCU CREDE CĂ ARE TELEFONUL ASCULTAT

Procurorul general al României nu a răspuns clar unei cereri a fostul preşedinte al României, Emil Constantinescu, care a vrut să afle, oficial, dacă are telefoanele ascultate, afirmă fostul consilier prezidenţial Zoe Petre. Emil Constantinescu i-a trimis lui Tănase Joiţa, luna trecută, o listă de persoane, solicitând să i se spună dacă le sunt ascultate convorbirile telefonice. Lista îi cuprinde pe membrii familiei lui Emil Constantinescu şi mai mulţi colaboratori. Zoe Petre a precizat că pe listă nu a fost inclus numele fostului şef de cabinet al lui Emil Constantinescu, Mugur Ciuvică, aflat sub anchetă în cazul Armagedon II. Din răspunsul lui Joiţa, fostul consilier prezidenţial Zoe Petre înţelege că Parchetul *"nu a negat că telefoanele ne sunt ascultate, aşa că ne întrebăm cum lezăm noi siguranţa naţională"*.

Zoe Petre a sesizat pentru prima oară că telefonul îi e ascultat în cursul acestei ierni, când o persoană cu care vorbea i-a spus că aparatul său de detectare a situaţiilor în care conversaţia este interceptată indică acest lucru de fiecare dată când vorbea cu fostul consilier prezidenţial.

PSD ŞI PREMIERUL NĂSTASE SCAD ÎN SONDAJE

Potrivit sondajului realizat de Centrul de Sociologie Urbană şi Regie, în perioada 26-31 Ianuarie 2002, pentru Societatea Academică din România - SAR, simpatia pentru partidul de guvernământ a intrat pe o pantă descrescătoare. Astfel, faţă de ultimul sondaj naţional din Noembrie 2001 (Barometrul de Opinie Publică), liderul PSD a pierdut 5 procente de încredere, dar dezastrul este la alegerile pentru Cotroceni: dela cota de 46% a căzut la 37%. Năvalnicul Băsescu şi-a dus cota prezidenţială la 21%, anunţându-se drept un contracandidat redutabil pentru Năstase. Aproape toate ziarele au spus că principala cauză a scăderii în sondaje a premierului a fost reacţia pripită la Armagedon.

5.000 DE ELEVI ROMÂNI EVALUAŢI LA NIVEL INTERNAŢIONAL

Potrivit ziarului *Adevărul,* 5.000 de elevi din România, cu vârste între 15-16 ani, au participat la un program de evaluare internaţională (PISA), pe data de 7 Februarie 2002. Elevii au provenit din toate judeţele ţării şi studiază la licee, şcoli profesionale sau de ucenici din mediul urban sau rural, a declarat Adrian Stoica, directorul Serviciului Naţional de Examinare şi Evaluare (SNEE). Probele de evaluare au fost concepute de specialişti din Statele Unite ale Americii, Olanda şi Australia şi au constat dintr'un test de 2 ore, corelat cu un chestionar de 30 de minute.

PRESA BRITANICĂ ŞI CUMPĂRAREA SIDEX DE LAKSHMI MITTAL

Ziarele britanice scriu că Premierul Marii Britanii Tony Blair a trimis o scrisoare Primului ministru Adrian Năstase în favoarea cumpărării de către compania LNM Holdings, aparţinând omului de afaceri Lakshmi Mittal, a combinatului dela Galaţi. În scrisoare, Tony Blair sugerează că vânzarea SIDEX-ului către o companie britanică va avea darul să îmbunătăţească şansele României de a intra în Uniunea Europeană.

Potrivit presei britanice, Lakshmi Mittal ar fi făcut o serie de donaţii Partidului Laburist, de guvernământ, din care una de 125.000 de lire sterline, făcută pe 26 Iunie anul trecut. După cum scrie ziarul *The Sunday Telegraph*, scrisoarea trimisă de Tony Blair este datată 23 Iulie.

Potrivit agenţiei de presă AP, o purtătoare de cuvânt a *Downing Street* a admis că această scrisoare a fost trimisă, dar a adăugat că tranzacţia era deja încheiată la acel moment.

TAXIURILE VOR FI VOPSITE ÎN GALBEN

Deputaţii au votat în timp record, proiectul de lege care reglementează transportul în regim de taxi. Şoferii de taxi vor fi obligaţi, prin lege, să nu fumeze sau să asculte muzică, fără acordul clientului. Taximetrele vor avea o singură culoare, galbenă şi vor fi dotate cu aparate de taxat cu memorie electronică fiscală, capabile să emită, la finalul cursei, şi bonuri pentru clienţi.

NEGOCIERILE CU FMI AU INTRAT ÎN IMPAS

Discuţiile purtate de autorităţile române cu reprezentanţii Fondului Monetar Internaţional (FMI) referitoare la scrisoarea suplimentară de intenţie la acordul *stand-by*, propusă de partea română, au intrat în impas ca urmare a faptului că participanţii nu au putut conveni asupra nici unuia dintre punctele aflate în discuţie, au declarat surse guvernamentale, citate de *Monitorul.*

SALARIILE PROFESORILOR S'AU MĂRIT CU MAXIMUM 6.00 DOLARI USA

Guvernul a aprobat majorarea salarială de 5% pe care o promisese profesorilor. Astfel un profesor cu studii superioare, cu gradul didactic I şi cu maximum de vechime va primi în plus aproximativ 200.000 de lei pe lună, iar un debutant nu va avea la salariu mai mult de 100.000 de lei, scrie *Jurnalul Naţional.*

MOSCOVA INTERVINE DUR ÎN CRIZA DIN REP. MOLDOVA

Guvernul rus a criticat recentele manifestaţii organizate la Chişinău de opoziţia moldoveană pro-română şi a lansat un avertisment dur împotriva membrilor acesteia, care protestează aproape zilnic faţă de introducerea limbii ruse obligatorii şi a istoriei Moldovei în loc de Istoria Românilor în şcoli, transmit agenţiile internaţionale de presă.

"Organizatorii unor astfel de adunări şi forţele exterioare care îi susţin trebue să îşi dea seama că pot crea un nou conflict în Sud-Estul Europei. Nu putem permite ca situaţia să evolueze în acest sens", se afirmă într'un comunicat al Ministerului de Externe dela Moscova. În document se adaugă că demonstraţiile organizate de Partidul Popular Creştin Democrat (PPCD) împotriva rusificării Republicii Moldova au fost însoţite, în unele cazuri, de acţiuni antiruseşti orientate împotriva Ambasadei Ruseii la Chişinău, fapt care nu contribuie la buna înţelegere între cetăţeni în societatea moldovenească multinaţională.

UN AZILANT ROMÂN ŞI UNUL MOLDOVEAN VÂNAŢI DE POLIŢIA BRITANICĂ

Poliţia britanică vânează cu elicoptere şi câini special dresaţi un grup de nouă persoane, între care un Român şi un moldovean, care au evadat fără urmă dintr'un centru de detenţie pentru azilanţi, unde sunt *"cazaţi"* imigranţii ce urmează să fie expulzaţi din ţară, relatează BBC.

O PORŢIUNE DIN DRUMUL EUROPEAN CARE FACE LEGĂTURA ÎNTRE MOLDOVA ŞI TRANSILVANIA S'A SURPAT

Drumul european 576, care leagă Transilvania de Moldova, s'a surpat pe o porţiune de 130 de metri, în apropierea Pasului Tihuţa, din cauza tăierilor abuzive de pădure, au informat surse din cadrul Drumurilor Naţionale, sucursala Bistriţa, transmite *Mediafax.* Şoseaua a cedat la câtiva kilometri de Hotelul Castel Dracula. Circulaţia se desfăşoară pe un singur sens, iar reparaţiile vor dura circa două săptămâni.

IMAGINEA ROMÂNIEI

Eforturile autorităţilor dela Bucureşti în vederea integrării României în Uniunea Europeană ar trebui dublate de o campanie de îmbunătăţire a imaginii ţării în lume, în condiţiile în care opinia publică din Occident are în general o impresie negativă despre acest popor. Aceasta este concluzia ce se poate desprinde din consideraţiile pe marginea acestui subiect făcute de redactorii a şase publicaţii franceze importante, care au destăinuit pentru prima dată publicului român, prin intermediul ziarului Ev. Zilei, motivele pentru care Francezul are o opinie dacă nu negativă, cel puţin dezolantă despre România şi locuitorii ei.

STAŢIUNILE BALNEARE DIN ROMÂNIA

Staţiunile balneare din România se află într'o situaţie dificilă, ca urmare a degradării unităţilor de cazare şi a bazelor de tratament, dar şi a preocupării insuficiente a conducerilor societăţilor pentru promovarea pe piaţa internă şi cea externă, iar din aceste motive staţiunile sunt goale în cea mai mare parte din an, relevă un control efectuat recent în 18 staţiuni balneare, de echipe ale Direcţiei Generale de Autorizare şi Control (DGAC) din Ministerul Turismului.

Ministrul Turismului, Dan Matei Agathon, a cerut Organizaţiei Patronale a Turismului Balnear din România să realizeze, în termen de 30 de zile, o strategie de dezvoltare a turismului balnear. Decizia a fost luată în cadrul şedinţei Consiliului Consultativ al Turismului care a avut loc la sfârşitul lui Februarie, în staţiunea Călimăneşti - Căciulata

ŞTIRI... ŞTIRI... ŞTIRI...

ROMÂNII CARE ŞI-AU PIERDUT CETĂŢENIA ÎNAINTE DE 1989

Senatorii din Comisia Juridică intenţionează să propună Guvernului suspendarea definitivă a unui articol din legea cetăţeniei, astfel încât persoanele cu domiciliul în străinătate, care şi-au pierdut cetăţenia română înainte de 1989, să nu şi-o mai poată redobândi pe baza unor facilităţi, ci în urma deciziei comisiei de specialitate a Ministerului Justiţiei.

Senatorii susţin că multe persoane se folosesc de dreptul de a-şi redobândi cetăţenia pentru a scăpa de anumite taxe vamale.

LEGĂTURILE LUI FULGA CU BRENER ŞI CU VÂNTU

Consilierul prezidenţial Ioan Talpeş a explicat că actualul director al SIE, Gheorghe Fulga, l-a cunoscut pe omul de afaceri Paul Brener în 1995-1996, când Brener i-a cerut lui Fulga să îl ajute să organizeze, în SUA, o întâlnire între Preşedintele Iliescu şi reprezentanţii unei companii americane. Totodată, Talpeş a precizat că Gheorghe Fulga *"l-a cunoscut pe Sorin Ovidiu Vântu, dar nu a avut afaceri cu el şi nu i-a dat informaţii care să-i faciliteze acţiunile specifice"*, a precizat Talpeş.

61 LA SUTĂ DIN POPULAŢIE CREDE CĂ STATUL VREA SĂ PUNĂ BOTNIŢĂ PRESEI

Există încercări din partea statului de a reduce la tăcere presa critică, cred 61% dintre subiecţii unui sondaj de opinie comandat de TVR şi realizat în perioada 22-27 Februarie de IRSOP, pe tema *"Opinia Românilor despre presă şi Putere în România"*. Doar 28% dintre păreri au fost că presa incomodă nu este supusă la presiuni, iar 11% nu s'au pronunţat. Pe de altă parte, o covârşitoare majoritate (86%) apreciază că statul are obligaţia să sprijine presa, iar 12% cred că aceasta nu are nevoie de susţinerea statului. În privinţa acuzaţiilor de corupţie care s'au făcut auzite în ultima vreme, 73% dintre cei intervievaţi consideră că există corupţie în presă, faţă de doar 19 procente, care cred că presa nu este coruptă.

Astfel, 68% dintre subiecţi cred că ziariştii incomozi au motive să se teamă pentru viaţa lor, în timp ce numai 28% spun că ziariştii nu trebue să aibă astfel de temeri. Subiecţii sondajului consideră, în majoritate, că diferitele grupuri şi persoane care ameninţă presa nu vor putea să o intimideze (58%), iar 36% spun că există această posibilitate. Doar 29% dintre subiecţi susţin ideea că ziariştii care dau informaţii incorecte despre o persoană trebue să fie pedepsiţi penal, în timp ce 68% apreciază că soluţia ar fi ca presa să fie obligată să retragă şi să corecteze informaţiile incorecte, aşa încât presa să beneficieze de un tratament similar cu cel practicat la nivel european, unde sancţiunile au fost demult trecute din penal în civil.

Trei sferturi dintre cei intervievaţi sprijină ideea ca presa să dezvăluie lucrurile grave, chiar cu riscul ca imaginea României în străinătate să aibă de suferit. Numai 22% ţin mai mult la imaginea României decât la libertatea presei. 78% consideră că presa este o putere, iar 58% simt că ea este în serviciul cetăţenilor şi doar 36% cred că îşi urmăreşte propriile interese. Pe ansamblu, aproape trei sferturi dintre subiecţii sondajului au exprimat o părere în general bună despre presă, 27% au avut o părere *"nu prea bună"* şi doar 1% nu au putut da un răspuns.

200.000 DE DOLARI PENTRU EXCURSIA LUI ILIESCU ÎN ASIA

Pentru 11 zile Iliescu a fost într'un voiaj *"diplomatic"* prin Emiratele Arabe Unite, Japonia, Vietnam, Filipine şi Singapore. Nu singur, ci însoţit de 41 de consilieri, secretari de stat, miniştri, şefi de protocol şi SPP, referenţi. Alţi 46 de afacerişti s'au urcat în aeronava prezidenţială pentru a povesti străinilor despre succesele tranziţiei româneşti, suita prezidenţială fiind formată, deci, din 87 de persoane. Cum numărul celor care au plecat cu Iliescu în Asia era mult prea mare, Administraţia Prezidenţială a închiriat dela Tarom o cursă *"Charter"*, contravaloarea acestui contract ridicându-se la aproximativ 100.000 de dolari. Singurii care şi-au plătit cheltuielile excursiei au fost reprezentanţii societăţilor comerciale. Pentru zecile de consilieri şi secretari, contravaloarea transportului, 2.500 dolari / persoană şi a cazării, între 188 şi 90 de dolari / zi, a fost achitată de Administraţia Prezidenţială.

FIUL LUI OLIVIU GHERMAN ASOCIAT CU UN AGENT STASI

Socrates Kokkalis, patronul firmei greceşti *"Intracom"*, a fost acţionat în justiţie sub acuzaţiile de *"spionaj în favoarea STASI, spălare de bani şi însuşire de bunuri date spre păstrare"*. Magnatul grec se află pe locul 421 în clasamentul celor mai bogaţi oameni din lume, iar firma sa, *"Intrarom"* este principalul furnizor de tehnică şi echipamente pentru OTE (compania care a preluat controlul Rom Telecom). Scandalul în care este implicat acum patronul *"Intracom"*, care atinge deocamdată doar Germania şi Rusia, s'ar putea propaga şi în România şi Armenia, unde *"Intracom"* s'a implicat în afaceri cu societăţile naţionale de telefonie, scrie Ev. Zilei. În *"Intrarom"* (filiala românească a *"Intracom"*), principal acţionar ca persoană fizică este fiul lui Oliviu Gherman, fost preşedinte al PDSR şi actual ambasador al României în Franţa.

ÎN TIMP CE S.O. VÂNTU ERA SUPRAVEGHEAT DE SRI, DIRECTORUL SERVICIULUI ÎI FĂCEA VIZITE AMICALE

Raportul Comisiei SRI în legătură cu scandalul SOV, dat publicităţii dezvăluie câteva fapte şocante, potrivit ziarului *Ev Zilei*. Aflăm pentru prima oară că în timp ce SOV facea obiectul unor acţiuni de urmărire informativă din partea SRI, directorul instituţiei, Radu Timofte, se întâlnea cu omul de afaceri chiar pe pontonul acestuia din Deltă. Toate acestea, în condiţiile în care Timofte ştia că existau aproape 150 de informări ale SRI legate de activitatea lui SOV şi trimise beneficiarilor legali - Banca Naţională, CNVM, Curtea de Conturi etc. Directorul SIE, Gheorghe Fulga, adjunctul şefului SRI, Mircea Gheordunescu, şi generalul Gioni Popescu s'au numărat şi ei printre oaspeţii de pe pontonul lui Vântu.

FUNDAŢIA SOACREI LUI GEOANĂ A PRIMIT O VILĂ LA STAT

Ministrul Educaţiei Ecaterina Andronescu a semnat un protocol de colaborare cu Fundaţia *"Tinerii României"*, al cărei preşedinte este Margareta Costea, soacra ministrului de Externe Mircea Geoană. Prin acest act, MEC a pus la dispoziţia fundaţiei o vilă din patrimoniul său. Acelaşi minister nu reuşeşte însă, de trei ani, să găsească un sediu pentru *Clubul copiilor nr.1*, unde îşi desfăşoară activitatea aproximativ 2.000 de copii. Anterior semnării protocolului, vila dată Fundaţiei *"Tinerii României"* fusese repartizată *Clubului copiilor*, care, de altfel, şi investise 300 de milioane de lei în reparaţia clădirii, scrie Ev. Zilei.

DEMITERI ÎN MApN DUPĂ CRIMELE COMISE DE DEZERTORI

Neregulile descoperite la întocmirea dosarelor de încorporare a dezertorilor Ion Vasile Măgureanu şi Mihai Bărăgan au dus la destituirea comandantului Centrului Militar Judeţean Olt şi la trecerea în rezervă a preşedintelui comisiei de încorporare Slatina, scrie *Libertatea*.

AMBASADORUL R. MOLDOVA DELA WASHINGTON REVOCAT

Executivul a adoptat decizia respectivă după ce Preşedintele Vladimir Voronin a recomandat Guvernului, în cadrul şedinţei Consiliului coordonator pentru combaterea corupţiei, să-i demită pe ministrul Economiei Andrei Cucu, ministrul adjunct al Economiei, Marian Lupu, şi pe ambasadorul Ceslav Ciobanu.

Cei trei sunt acuzaţi că ar fi promovat interesele uzinei metalurgice dela Răbniţa, una dintre cele mai importante unităţi economice din Transnistria.

PATRIARHUL ARE UN SALARIU DE 34 DE MILIOANE DE LEI

Salariile preoţilor şi ale personalului clerical cu funcţii de conducere în cadrul cultelor religioase vor creşte, dela 1 Martie, odată cu modificarea de către Guvern a sumei în raport de care se calculează aceste venituri. Drept urmare, salariile acordate clericilor cu funcţii de conducere vor varia între 34,1 milioane de lei (Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române) şi 4,5 milioane de lei (un stareţ sau o maică superioară). Restul preoţilor vor avea salarii cuprinse între 2,7 milioane de lei (preot, pastor sau imam, cu studii superioare) şi 1,47 milioane de lei (un debutant cu studii medii).

JUMĂTATE DIN PÂINEA DIN ROMÂNIA SE VINDE PE PIAŢA NEAGRĂ

Potrivit ziarului *Curentul*, nimeni dintre factorii de decizie, indiferent de guvernare, nu a luat în calcul evaziunea fiscală din activitatea de panificaţie, care a crescut dela an la an. *"În momentul de faţă apreciem că evaziunea fiscală în domeniul panificaţiei este de circa 50%"*, a declarat Aurel Popescu, preşedintele asociaţiei patronale a întreprinderilor din morărit-panificaţie *"Rompan"*.

MILITARI ŞI CIVILI TRIMIŞI ÎN JUDECATĂ DUPĂ SCANDALUL B.I.R.

Procurorii militari au trimis în judecată 21 de persoane - militari şi civili - implicate în prejudicierea Băncii Internaţionale a Religiilor (BIR), instanţa Tribunalului Militar Teritorial Bucureşti urmând a se pronunţa asupra vinovăţiei acestora, au declarat surse judiciare. Potrivit surselor, în perioada 1995-1997, inculpaţii ar fi participat la falsificarea a peste 700 de contracte de împrumut ale unor persoane fizice - salariaţi ai Ministerului Apărării Naţionale sau ai altor unităţi militare şi instituţii civile - cauzând băncii un prejudiciu de 1.898.509.080 de lei.

MINISTRUL FINANŢELOR DIN R. MOLDOVA ŞI-A DAT DEMISIA

Ministrul Finanţelor dela Chişinău a anunţat că-şi dă demisia din funcţie. Mihai Manoli a spus că nu mai poate lucra *"în condiţii care nu depind de el"*. După ce a făcut declaraţia respectivă, ministrul Finanţelor le-a mulţumit colegilor săi din Executiv pentru colaborare şi a vrut să părăsească sala de şedinţe. În replică, Primul ministru Vasile Tarlev, i-a cerut lui Mihai Manoli să revină la locul lui, întrucât *"există legi"* şi nimeni nu poate acţiona arbitrar, iar cererea de demisie trebue să fie acceptată de Executiv. Anterior, Manoli s'a declarat nemulţumit de unele decizii ale Guvernului, în particular, de faptul că Executivul a adoptat hotărîri care nu au acoperire financiară. Ministrul Finanţelor a formulat rezerve şi faţă de faptul că Guvernul nu-şi onorează angajamentele asumate în Memorandumul semnat cu Fondul Monetar Internaţional.

DOI ROMÂNI EXPULZAŢI DIN CHINA

Doi români arestaţi la Pekin au fost expulzaţi de autorităţile chineze, împreună cu câteva zeci de alţi străini, după ce au luat parte la un protest împotriva acţiunilor represive luate de guvernul comunist dea Beijing împotriva sectei religioase Falun Gong, din care făceau parte.

TRENUL BUCUREŞTI-CHIŞINĂU FOLOSIT PENTRU TRAFIC

Un reportaj difuzat de *Euronews* arată cum trenul Chişinău-Bucureşti este folosit pentru traficul de persoane, arme, ţigări, droguri. Generalul Emil Talpă a declarat pentru Euronews că România doreşte să controleze cât mai bine această parte a frontierei. Pe de altă parte, UE trimite în România experţi care îi ajută pe cei români, se arată în reportaj.

DEZMĂŢ PARLAMENTAR PE BANI

Pentrucă au rămas ultimii la împărţirea maşinilor de lux dela Camera Deputaţilor, liderii grupurilor parlamentare vor primi, şi ei, în acest an, un *"automobil de oraş"*, în valoare de numai 40.000 (patruzeci de mii) de dolari bucata. Administraţia Camerei Deputaţilor a transmis Biroului Permanent al Camerei un memorandum intern - purtând ştampila *"Confidenţial"* - în care propune achiziţionarea a 6 automobile, în valoare totală de peste 8 miliarde de lei, urmând ca, printr'o licitaţie, să se decidă dacă cei 6 lideri de grup - Viorel Hrebenciuc, Augustin Bolcaş, Valeriu Stoica, Attila Kelemen, Alexandru Sassu şi Varujan Pambuccian - vor circula cu Mercedes, BMW sau Audi.

AURUL LUI MILOŞEVICI, ÎN ROMÂNIA?

Numele României apare din nou în presa internaţională, în legătură cu aurul furat de fostul preşedinte iugoslav, Slobodan Miloşevici, scrie Ev. Zilei, care preia un material despre finanţarea terorismului prin operaţiuni ilegale publicat de cotidianul italian *"La Gazzetta del Mezzogiorno"*. *"Numai în 1998 au dispărut 552 kg de aur, din care o parte au ajuns la banca centrală din Bucureşti. Banii obţinuţi din vânzarea aurului, după părerea experţilor, erau folosiţi pentru finanţarea organizaţiei "Feniks", constituită pe modelul organizaţiilor ierarhilor naziştii, având scopul de a garanta un viitor anturajului lui Miloşevici"*, scrie cotidianul italian.

S'A PRĂBUŞIT UN MIG 21 LANCER

Un avion MIG 21 Lancer al armatei române s'a prăbuşit într'un lac în apropiere de Călăraşi. Primele informaţii indică posibilitatea ca motorul să se fi oprit deasupra oraşului. Pilotul nu a mai reuşit să se catapulteze, întrucât în timpul manevrei de evitare a zonei populate, avionul a pierdut brusc din altitudine.

O dovadă a lipsei de reformă: Arieratele au ajuns la 100.000 miliarde de lei

Premierul Adrian Năstase a anunţat că nivelul arieratelor a ajuns, la sfârşitul anului trecut, la 100.000 miliarde de lei, în creştere cu 5.104 miliarde de lei faţă de anul 2000. Agenţii economici datorează 19.604 miliarde de lei la bugetul de stat, 23.073 miliarde de lei la bugetul asigurărilor sociale, peste 6.000 de miliarde la fondurile speciale şi nu mai puţin de 50,5 miliarde de lei către *"alţi creditori"*. Această cifră-record demonstrează încă o dată că reforma economică reprezintă o simplă vorba'n vânt, iar restructurarea întreprinderilor neperformante nu s'a întâmplat. Diminuarea blocajului financiar este una dintre cerinţele esenţiale şi permanente ale FMI şi ale Băncii Mondiale în cadrul acordurilor de împrumut convenite cu Guvernul României.

Nivelul uriaş al arieratelor arată însă că măsurile de reducere ale acestora, anunţate la începutul anului trecut, nu au fost puse în practică, Executivul arătându-se xtrem de milos faţă de societăţile de stat, care continuă să nu-şi plătească datoriile. Singura variantă la îndemâna Cabinetului Năstase este ştergerea datoriilor. O altă distribuţie a arieratelor, de această dată realizată pe instituţii, arată că Ministerul Industriilor şi Resurselor înregistrează arierate de 74.211 miliarde de lei (74,4% din total), APAPS - 17.020 miliarde (17,1%), Ministerul Lucrărilor Publice, Transporturilor şi Locuinţei - 7.914 miliarde (7,4%) şi alte ministere, 544 miliarde de lei (0,6%). Năstase a mai afirmat că 36 de agenţi economici din cei 86 monitorizaţi nu s'au încadrat în programele de reducere a arieratelor. Dintre aceştia, 19 se regăsesc în cadrul APAPS, 11 la MIR, trei agenţi economici la MLPTL şi trei în alte ministere. *"Am dispus o analiză urgentă şi exigentă privind modalităţile de reducere substanţială a blocajului financiar, inclusiv prin compensarea unor mari sume gestionate de instituţiile bugetare"*, a declarat Năstase.

din cele 3 colțuri ale lumii

RUBRICĂ de DAN PĂSTOREL

LUPTA ANTITERORISTĂ ÎN CONCEPȚIA "AXEI RĂULUI"

Statele Unite luptă împotriva terorismului cu o coaliție cam subțirică și fără încă un plan precis, fiindcă viitorii pași depind de o serie de necunoscute, iar reacțiile viitoare ale inamicului, ca și în cazul atacului din 11 Septembrie, plutesc în ceața neprevăzutului și a incertitudinii.

După trimiterea de formații militare în Filipine pentru a instrui militarii locali să lupte împotriva terorismului, administrația americană intenționează să trimită astfel de consilieri și în fosta republică sovietică Georgia, unde ea bănuiește că s'au retras unii luptători al Qaida. Trimiterea de consilieri americani a fost solicitată de președintele georgian Shevardnadze, încă de anul trecut, împotriva luptătorilor de gherilă ceceni pătrunși în defileul Pankisi din Nordul țării.

Prezența americană în Georgia a fost criticată de Ministrul de Externe rus Ivanov. *"Credem că prezența americană poate agrava situația din regiune, care e și așa dificilă"*, a spus el.

Etichetarea de către Președintele Bush a Iranului, Irakului și a Coreei de Nord ca *"axa răului"*, a provocat o reacție critică nu numai din partea celor astfel catalogați, dar chiar în rândul aliaților.

Bush și Kim Dae Jung

Trebue remarcat dela început că terminologia aplicată de Bush în fața Congresului la 29 Ianuarie este o încercare de a face o comparație cu axa Berlin-Roma-Tokio din cel de-al Doilea Război Mondial, deși numai termenul de *rău* poate avea o asemănare.

Cele trei țări nu au fost niciodată aliate. Suportul terorismului de către Irak s'a rezumat în general la grupuri care au atacat Iranul, Coreea de Nord nu a fost implicată în nici un terorism. Se consideră că Iranul a subvenționat formația Hezbollah, care a atacat trupele israeliene și localități de graniță ale Israelului, când acesta o ocupat Libanul.

Singurul lucru în care cei trei au cooperat au fost rachetele. Astfel, Iranul a finanțat Coreea de Nord pentru un program de rachete în schimbul obținerii de produse finite, iar Americanii susțin că și Irakul a cumpărat astfel de arme dela același producător prolific de acest gen de arme.

Teroriștii, practic nu pot să fie interesați de rachete, ci mai degrabă de arme puțin voluminoase care să poată fi introduse prin contrabandă în Statele Unite, cum ar fi arme biologice și minibombe atomice. Criticii lui Bush cred că el a asociat terorismul cu rachetele ca să poată obține dela Congres dolarii pentru finanțarea programului său de rachete-antirachetă.

Cele trei acuzate au răspuns tăios. Liderul religios al Iranului, Ayatollahul Ali Kamenei a spus că Statele Unite reprezintă *"răul"*. De ani de zile pentru acesta America reprezintă *"Marele Satan"*. Irakul a răspuns că *"astfel de amenințări nu ne sperie"*, iar Coreea că aceste declarații au fost *"foarte aproape de o declarație de război"*.

Manifestație anti-Bush

Critici au urmat și din partea unor țări europene aliate, care cred că Bush a mers prea departe cu *"axa răului"*. Părerea Europenilor este exprimată de declarațiile ministrului de Externe francez Hubert Védrine, care a spus că Statele Unite abordează politica externă *"unilateral, fără a se consulta cu nimeni. Suntem amenințați astăzi de un simplism care consistă în a reduce totul la războiul împotriva terorismului"*, a spus el, subliniind tendința Americanilor de a *"aborda problemele mondiale în mod unilateral, fără a se consulta cu alții, după propriul lor interpretare și după propriul lor interes"*. Liderii europeni nu sunt de acord că ar exista o *"axă a răului"*.

Noua viziune a administrației americane, care în prezent se spirjină pe utilizarea forței militare, contrastează

Kim Jong Il

cu cea a Europenilor. Ea consideră că America a fost atacată și nu are nevoie de o rezoluție a Națiunilor Unite într'o problemă de autoapărare.

Se consideră că administrația nu va implica NATO în viitoarele faze ale războiului, fiindcă pe lângă faptul că aceasta dispune de o dotare tehnică mai puțin avansată ca cea americana, ea poate obiecta la unele planuri ale Statelor Unite.

Până acum nu a existat o doctrină prezidențială asupra terorismului. Experții cred că sistemul de *"acțiune-reacțiune"* utilizat până nu de mult este ineficient. Astfel, în Aprilie 1986 au fost bombardate puncte militare în Libia în urma unei bombe care a explodat la o discotecă din Berlin, unde veneau militari americani.

În Iunie 1993 au fost bombardate cu rachete de croazieră clădirile serviciilor secrete din Bagdad, în urma descoperirii în Aprilie a unui complot de a asasina pe Președintele Bush tatăl, iar mai recent, în August 1998, au fost bombardate tot cu rachete de croazieră, tabere de antrenament terorist în Afganistan și o fabrică farmaceutică în Sudan, în urma unui atentat cu bombe al ambasadelor americane din Kenia și Tanzania.

După atacul din 11 Septembrie administrația americană a realizat că Statele Unite sunt vulnerabile și că timpul nu este în favoarea ei. Împotriva grupurilor teroriste care caută să procure arme de distrugere în masă și a statelor care le fabrică, Președintele Bush a hotărît să treacă la *acțiuni preventive*, riscul de a aștepta *"fiind catastrofal"*. El a spus că aceste acțiuni sunt justificate din cauza amenințării cu arme de distrugere în masă. *"Statele Unite nu vor permite regimurilor cele mai periculoase din lume ca să ne amenințe cu armele cele mai distructive din lume"*, a spus el. Președintele are greaua misiune de a convinge pe scepticii aliați europeni.

Bush și Koizumi

Un atac asupra Irakului este condamnat de țările europene, în frunte cu Rusia. De altfel, se crede că Americanii ar avea nevoie de 250.000 de oameni ca să înfrângă armata de 350.000 a lui Saddam Hussein.

În această atmosferă s'a desfășurat călătoria de șase zile a lui Bush în Asia de Sud-Est, în Japonia, Coreea de Sud și China, o vizită care fusese planificată pentru Octombrie anul trecut, dar a fost amânată în urma atacului din 11 Septembrie.

Vizita din Japonia a fost prima vizită a lui George W. Bush în această țară, aliata de nădejde a Statelor Unite din Asia-Pacific. El a spus că alianța dintre SUA și Japonia este *"piatra de temelie a păcii și prosperității"* în regiunea Asia-Pacific și că are toată încrederea că Primul ministru *Junichiro Koizumi* va reuși să reformeze economia Japoniei, care este în scădere. *"Este important ca a doua economie mondială să crească. Aceasta va ajuta regiunea și*

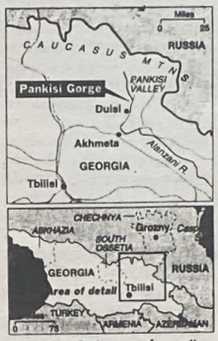

va ajuta întreaga lume", a spus președintele american, care a făcut una din amuzantele sale gafe. El a spus că a discutat cu Premierul Koizumi nevoia unei *"devaluări"*, în loc de o *"deflație"*, băgând groaza în oamenii de afaceri niponi și provocând pentru scurt timp o goană de a vinde yenul pe piața mondială... până la lămurirea a ce a dorit să spună.

Bush, care s'a adresat și Dietei (Parlamentul japonez) a mulțumit pentru suportul campaniei din Afganistan și ambii lideri au spus că e nevoie ca să coopereze pentru reconstruirea Afganistanului. El și-a expus din nou vederile în privința *"axei răului"*, dar că păstrează toate opțiunile de a merge la masa tratativelor cu aceste națiuni. Koizumi a declarat că va continua să sprijine Statele Unite în lupta contra terorismului. El și-a exprimat speranța că Statele Unite își vor revizui poziția față de tratatul dela Kyoto pentru protecția mediului înconjurător, pe care a refuzat să-l semneze considerând că ar necesita pentru USA o cheltuială enormă.

Dela Tokio, președintele american a poposit la Seul. Această vizită a fost făcută într'o atmosferă mai tensionată, datorită ostilității populației în urma catalogării Coreei de Nord, în grupul *"axei răului"*, poziție care amenință să năruiască încercările Coreii de Sud de a ameliora relațiile cu cei din Nord. În acest sens, de reamintit că în Iunie 2000, Președintele Sud coreean *Kim Dae Jung* s'a întâlnit la Pyongyang cu liderul comunist al Coreei de Nord *Kim Jong Il* și s'a întors cu speranțe de îmbunătățire a relațiilor cu vecinii din Nord, în urma acordului de a lega cele două țări cu o cale ferată și cu o autostradă.

De remarcat, că cele două țări sunt tehnic încă în stare de război, fiindcă nu au semnat un tratat de pace după războiul din 1950-1953.

Deși acum Bush s'a ferit să mai utilizeze termenul de *"axa răului"*, au existat manifestații anti-americane la Seul cu pancarte pe care era scris *"Bush este axa răului"* și *"maniac al războiului"*. Epitetele mediilor de informație din Pyongyang au fost mult mai dure, Bush fiind un *"ignorant politic și încarnare a răului"* și *"cel mai plin de ură și belicos președinte american"* care vrea să împiedice reconcilierea națiunii și unificarea ei.

După convorbirile cu Președintele Kim Dae Jung, Bush a declarat că Statele Unite nu au de gând *"să invadeze Coreea de Nord"*, dar că aceasta va trebui să demonstreze că nu are intenția să amenințe vecinul ei dela Sud, fiindcă SUA își va onora angajamentul de a apăra Coreea de Sud dacă este necesar. El a spus că Statele Unite rămân deschise pentru un dialog cu Pyongyang dar așteaptă un răspuns, și a vizitat zona demilitarizată între cele două state, unde de o parte și de alta sunt masate arme grele și peste un milion de soldați. Statele Unite au în Coreea o forță de 37.000 de oameni.

Președintele G.W. Bush și Președintele Jiang Zemin

Vizita în China a coincis cu împlinirea exact a 30 de ani dela istorica vizită a lui Richard Nixon.

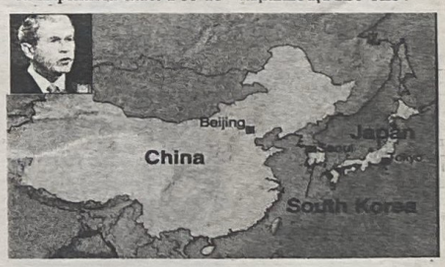

George W. Bush, când a venit la Casa Albă, a pledat pentru socotirea Chinei ca un *"competitor strategic"* criticând pe Clinton pentru catalogarea acesteia ca *"partener strategic"*.

Acum, făcând a doua vizită în China în decurs de patru luni și exprimându-se în fața gazdelor cu fraze calde, a reieșit că președintele american a făcut o întorsătură radicală în felul lui în gândire.

În vizita din toamnă dela Shangai, Bush s'a întreținut trei ore cu Președintele Jiang și a vorbit aproape în fiecare lună cu acesta la telefon. Tensiunea din primăvara trecută, în urma incidentului cu avionul american de recunoaștere, a fost încet uitată.

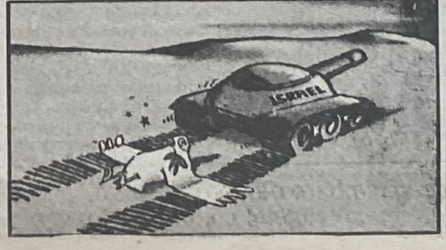

Se pare că această noua orientare se datorează faptului că administrația americană a apreciat foarte mult ajutorul dat de Beijing în campania antiteroristă făcută de Washington după 11 Septembrie.

China nu a depus un veto în Consiliul de Securitate pentru campania militară din Afganistan condusă de SUA, a furnizat informații și supraveghiat frontierele pentru blocarea unor eventuale treceri talibane și în plus China vrea să-și îmbunătățească relațiile cu Statele Unite de care are anevoie ca piață economică și aliat politic.

Bush a invitat pe Jiang și pe vice-președintele *Hu Jintao* (care se crede că va fi succesorul lui Jiang), să facă anul acesta o vizită în Statele Unite, deși în convorbirile dela Beijing China nu a făcut nici o concesie, ca de exemplu o promisiune scrisă că va reduce vinderea armelor către națiunile așa-zise *"rele"*.

Ocupată cu lupta împotriva terorismului, administrația americană a acordat foarte puțină atenție crizei israelo-palestiniene care durează de 18 luni și care a făcut 1.200 de victime, trei sferturi Palestinieni.

La sfârșitul lui Februarie tancurile și elicopterele israeliene au făcut un adevărat masacru în câmpurile de refugiați palestinieni dela Balata și Janin. Sharon a profitat de războiul antiterorist american pentru a se încadra și el automat în această luptă, dar pe plan local.

A făcut senzație planul de pace propus de Prințul de Coroană Abdullah al Arabiei Saudite.

Acest plan propune retragerea trupelor israeliene din toate teritoriile ocupate în 1967, în schimbul recunoașterii de către statele arabe a statului Israel cu care vor avea relații diplomatice normale. Planul va fi oficial anunțat pe 27 Martie la *summit*-ul Ligii Arabe dela Beirut. Acest plan a fost primit favorabil de Uniunea Europeană și de Kofi Annan, iar George Bush l-a felicitat telefonic pe prințul saudit. El a fost comentat favorabil și de unele ziare israeliene. Rămâne de văzut dacă va fi acceptat de Sharon.

Din ciclul "Conflictul civilizaţiilor"

TRANSILVNIA POSTCOMUNISTĂ

Alexandra TOMESCU

Sfârşitul *"Războiului Rece"*, vestit cu colapsul Uniunii Sovietice, a revitalizat şi restructurat un fenomen născut odată cu revoluţia industrială - integrarea globală. Conducătorii şi politicienii din Est şi Vest au ajustat percepţiile, atitudinile şi strategia internă, cu scopul de a se alinia la cerinţele integrării internaţionale. Europa de Est recunoştea necesitatea strângentă a schimbării şi alinierii, dar spre deosebire de Vest, care beneficia de o economice de piaţă, ea moştenea un sistem deficitar.

În timp ce Vestul era preocupat de minimalizarea efectelor negative ale integrării asupra suveranităţii statale, Estul era încă preocupat de (re)construirea statului.

Imperativul Europei de Est era crearea unui cadru instituţional capabil să conducă un sistem democratic bazat pe piaţa liberă, dar acesta s'a dovedit a fi dificil de realizat. Ţările din Europa de Est au fost delimitate la sfârşitul celui de-al Doilea Război Mondial nu după criterii de naţionalitate sau omogenitate etnică, ci în concordanţă cu considerente geografice, după care au fost expuse unei aspre dictaturi comuniste, care a dus la crize economice de mari amplitudini. În general, aceste crize economice amplifică conflictul etnic, care la rândul lui are un impact negativ asupra dezvoltării economice.

Pentru a înţelege mai bine mecanismul care face aceste condiţii aşa de strâns legate, putem analiza pe scurt situaţia României. În timp ce naţiunile vecine Est Europene au încercat unele reforme economice în partea a doua a anilor '80, economia României a rămas centralizată, urmând modelul stalinist care deja se dovedise ineficient.

Produsele necompetitive, în principal bunuri de consum şi alimente exportate la preţ scăzut au dus treptat la sărăcirea pieţii interne. Absenţa competiţiei, combinată cu lipsa bunurilor de consum, stabilirea artificială a preţurilor, ascunderea inflaţiei şi a şomajului, precum şi absenţa capitalului privat au constituit elementele crizei economice care s'a manifestat agresiv mai ales după căderea comunismului.

Decăderea economică a fost însoţită de o frustrare totală, precum şi de creşterea competiţiei pentru resursele deficitare; aceasta a dat naştere la conflicte de tip violent între diferite grupări etnice, care au considerat celelalte grupuri drept cauza dificultăţilor economice. Această stare de lucruri a putut fi observată în special în Transilvania, care deţine cea mai mare minoritate din România, aproape două milioane de Unguri. Pe 19 şi 20 Martie 1990 a avut loc un conflict violent între Români şi Maghiari, soldat cu cinci morţi şi 269 de răniţi. Conflictul, deşi se pare, manipulat, a fost legat de situaţia economică precară. Strategia aplicată în perioada ceauşistă, de a distrage atenţia dela condiţia economică dezastruoasă, prin alimentarea sentimentelor naţionaliste, a avut de asemenea o influenţă negativă. Desigur această reafirmare naţionalistă trebuia bine condusă, deoarece ideologia marxist-leninistă nu putea permite reala recunoaştere a problemei minorităţilor, ci numai cu scopul glorificării identităţii naţionale.

Situaţia din Transilvania a fost mai departe amplificată de faptul că economia din Ungaria în timpul anilor '80 a fost supusă unor reforme, care au îmbunătăţit parţial condiţiile de viaţă, astfel crescând nemulţumirile Maghiarilor care trăiau în Transilvania. Deoarece criza economică adâncă a exacerbat lupta pentru supravieţuire, conflictul din Martie 1990 poate fi înţeles ca o ciocnire etnică nezăgăzuită, dezvoltată în contexul condiţiilor economice dezastruoase create şi moştenite din timpul comunismului. Acest episod, dând naştere la sentimente naţionaliste, a fost folosit de diferitele partide cu scopul de a creşte popularitatea în faţa masei largi dezamăgite şi nemulţumite.

Alegerile din 1992 au fost câştigate de forţele de stânga, având ca aliat P.R.M.-ul, un grup extremist bazat pe un fals naţionalism, care se află şi în prezent reprezentant în parlament.

Partidele cu o orientare minoritară sunt deseori disociate de interesul comun al ţării, făcând formularea politică mai dificilă. Pentrucă dezvoltarea economică este influenţată de factorul politic, conflictul de interese de partid la nivelul decizional împiedică adoptarea coerentă a unui plan de dezvoltare economică. Climatul economic în care partidele politice din România operează este unul bazat pe competiţia de grup. Într'o situaţie ca aceasta, este puţin probabil ca printr'un compromis să se ajungă la programe economice, bine fundamentate şi viabile. Mai mult, unele partide incită violenţa între Români şi Maghiari, cum ar fi *"Vatra Românească"*, înfiinţată în Februarie 1990, socotită responsabilă pentru conflictele sângeroase din Transilvania în Martie 1990.

Evenimentele dela Târgu Mureş din Martie 1990 nu constituie un caz izolat în Europa de Est. Ele exemplifică relaţia dintre conflictul etnic şi dezvoltarea economică, subliniind rolul important pe care îl joacă factorul etnic în dinamica dezvoltării societăţii post-comuniste.

Dela un preşedinte despotic la unul decorativ

Propunerea Primului ministru Adrian Năstase a surprins, notează postul de radio german *"Deutsche Wellle"*, referindu-se la propunerea şefului guvernului ca preşedintele să fie ales de Parlament. În trecut, partidul din care face parte s'a pronunţat în favoarea unui preşedinte ales prin vot direct şi nu a părut să-şi fi schimbat punctul de vedere.

Ţărăniştii şi liberalii pledaseră în 1990 şi 1991, în Adunarea constituantă, pentru republica parlamentară, dar partidul majoritar de atunci, Frontul Salvării Naţionale a impus varianta unui preşedinte ales de popor. Soluţia aceasta a avut şi sprijin popular, deoarece după atâţia ani petrecuţi cu Ceauşescu, Românii doreau să-şi aleagă ei preşedinteleşi nu erau dispuşi să vadă riscurile la care se expun.

Exerciţiul politic din ultimii ani, după patru rânduri de alegeri prezidenţiale şi parlamentare, a provocat însă multe dezamăgiri. Preşedintele ales de popor a manifestat înclinaţii despotice. Trupe de şoc, alcătuite din minerii din Valea Jiului şi conduse de ofiţeri deghizaţi ai fostei Securităţi au recurs în multe rânduri la reprimarea mişcărilor de protest. Opoziţia politică a fost intimidată, liderii ei ameninţaţi şi sediile distruse. Preşedintele, susţinut de majoritatea populară care l-a votat, şi-a impus brutal punctele de vedere.

Mai târziu au apărut alte dezamăgiri, mai subtile. Preşedintele a primit puteri largi, dar nu destul de largi pentru a destitui pe primul ministru sau pentru a dizolva parlamentul. România a trecut printr'o criză politică gravă pe care preşedintele a fost nevoit să o rezolve forţând puţin litera Constituţiei. Din punct de vedere politic şi moral, preşedintele a fost absolvit de orice vină, dar defectele Constituţiei au devenit dintr'o dată foarte vizibile. România a fost ţara în care Constituţia şi-a manifestat mai curând defectele decât virtuţile. Preşedintele a susţinut trupe de şoc paramilitare împotriva unor cetăţeni paşnici, dar cu altă ocazie şi cu altă persoană în exerciţiu nu a putut dizolva un parlament nefuncţional. Prima dată preşedintele a părut prea puternic şi înclinat să abuzeze de prerogativele sale, iar a doua oară a părut prea slab.

Astăzi, mult mai multă lume decât în trecut, s'a convins de necesitatea unei reforme constituţionale. Chiar şi Preşedintele Ion Iliescu, aflat acum la al treilea mandat, discută cu mult calm despre schimbarea Constituţiei şi despre restrângerea atribuţiilor prezidenţiale. El nu mai poate candida pe viitor, ceea ii îngăduie să adopte o poziţie mai senină.

Primul ministru a surprins însă întrucât partidul său, care provine din structurile Frontului Salvării Naţionale, a părut să-şi păstreze simpatia faţă de un preşedinte ales de popor. Împrejurările politice s'au schimbat însă şi probabil că partidul a fost nevoit şi el să-şi reconsidere ideile. În trecut candidatura lui Ion Iliescu la preşedinţie aducea partidului un mare spor de popularitate, dar pe viitor partidul nu mai poate beneficia de ajutorul unui politician cu atâta succes. Adrian Năstase este prezentat de multe luni ca un posibil candidat la viitoarele alegeri prezidenţiale, dar popularitatea lui este mai curând conjuncturală, el neavând însuşirile lui Iliescu de om cu priză la masele populare. Aşadar păstrarea actualului sistem nu ar mai aduce partidului aceleaşi beneficii ca în trecut. În al doilea rând, Adrian Năstase, propunând sistemul republicii parlamentare, reuşeşte să-şi combată adversarii care l-au acuzat că vrea să devină un preşedinte tiranic. În orice caz, interesele de partid vor avea un rol hotărîtor în alegerea finală. De pildă PNL, care nu are un candidat credibil şi popular în alegerile prezidenţiale şi care, în plus, s'a pronunţat pentru o republică parlamentară încă din 1990, a salutat propunerea primului ministru şi a declarat că o va susţine. UDMR, grupare care se teme cel mai mult de derapajele majorităţilor populare, s'a pronunţat pentru un preşedinte ales de parlament. PRM în schimb, partid colectivist, cu o mai mult sau mai puţin disimulată nostalgie pentru Ceauşescu, se opune oricărei modificări a Constituţiei.

O atitudine mai greu de încadrat a manifestat Partidul Democrat. Traian Băsescu, care nu a negat că ar putea el însuşi candida la viitoarele alegeri prezidenţiale, a văzut în propunerea primului ministru o modalitate de a distribui toate demnităţile în cadrul aceluiaşi partid. Preşedintele, a sugerat Traian Băsescu, ar trebui să aibă altă culoare decât majoritatea politică, aşa cum s'a întâmplat la primăria Capitalei. Echilibrul puterilor ar fi astfel salvat. De altfel, astăzi, când PSD are un cvasi-monopol politic, mulţi oameni (aproape un sfert după ultimul sondaj de opinie) ar dori ca Traian Băsescu să devină în 2004 preşedintele ţării.

Adoptarea sistemului unei republici parlamentare ar schimba multe lucruri în România. În primul rând ar schimba regula jocului politic cu urmări importante. Demagogi periculoşi de genul lui C.V. Tudor ar fi scoşi din competiţie, iar partidele politice ar fi obligate să-şi asume mai multă responsabilitate. În schimb, riscurile şi pierderile sunt astăzi mai puţin vizibile.

Revista italiană "Panorama" despre România şi traficul ilegal cu arme

Serviciul Român de Informaţii (SRI) a dezmințit informaţiile publicate în ultima ediţie a săptămânalului italian *"Panorama"* privind existenţa unei legături între România şi comerţul ilegal cu arme, muniţie şi material radioactiv din Transnistria.

Săptămânalul italian *"Panorama"* susţine că România ar fi unul din centrele de finanţare a unor organizaţii teroriste, legate de comerţul ilegal de arme din Transnistria. Publicaţia italiană notează că, în prezent, România ar fi unul din centrele financiare ale lui bin Laden. *"Acum câţiva ani, Osama bin Laden a indicat că aici se află una din bazele sale"*, scrie *"Panorama"*.

Potrivit publicaţei italiene, Serviciul Român de Informaţii (SRI) ar fi susţinut că *"pe teritoriul ţării operează un anumit număr de societăţi fantomă, care – între 1999 şi 2001 – au transferat milioane de dolari unor organizaţii teroriste din Irak, Egipt, Liban şi Siria"*.

Spre exemplu, prin intermediul MISR Romanian Bank din Bucureşti şi apoi al unei bănci din Alexandria-Egipt, un Egiptean pe nume Rashid Osman a transferat 160 de milioane de dolari în contul unor reprezentanţi ai unui grup fundamentalist. Cu ajutorul aceleiaşi bănci, trei cetăţeni irakieni suspectaţi a fi agenţi secreţi ai lui Saddam Hussein – au transferat 6,3 milioane de dolari, iar un Libanez a trimis la Beirut, în acelaşi mod, trei milioane de dolari.

Oficial, a fost vorba de plăţi în avans făcute pentru mărfuri care urmau să fie trimise în România, dar care nu au ajuns niciodată acolo, iar Interpol suspectează că aceste tranzacţii au servit de fapt finanţării grupurilor teroriste, susţine *"Panorama"*.

Totodată, SRI precizează că, în ceea ce-l priveşte pe consulul irakian Muhammad Abdal-Razzaq, *"conform comunicatului făcut public de Ministerul Afacerilor Externe, acesta şi-a încetat activitatea şi a părăsit România"*.

Săptămânalul italian nota că, în cursul lunii Decembrie a anului trecut, autorităţile dela Bucureşti l-au expulzat pe consulul irakian Muhammad Abdal-Razzaq pentrucă ar fi fost implicat în *"activităţi incompatibile cu statutul său"*, susţin ziariştii italieni. *"Potrivit unor surse informate, ar fi fost vorba de acţiuni de sprijinire a unor grupuri teroriste apropiate de al-Qaida"*, notează săptămânalul *"Panorama"*.

În articolul menţionat, săptămânalul italian prezintă Transnistria drept *"o autoproclamată republică sovietică, care trăieşte din comerţ ilegal cu arme, droguri şi materiale reciclabile, un fel de Tortuga în inima Europei care aprovizionează toate mişcările teroriste şi despre care serviciile secrete occidentale cred că adă - posteşte centre de înarmare şi instruire a oamenilor lui Osama bin Laden"*. Chiar Interpolul ar fi denumit această zonă *"pulberăria Europei"*, scrie *"Panorama"*.

Cele mai multe organizaţii care îşi procură de aici arme, muniţie şi materiale nucleare sunt islamiste, cea mai importantă dintre ele fiind al-Qaida, susţine săptămânalul, citând surse din cadrul serviciilor secrete din Republica Moldova. Alţi clienţi ar fi organizaţiile Hezbollah, Hamas, Fraţii Musulmani, PKK, Al Fatah, precum şi grupările separatiste basce.

Ziaristul susţine că *"acest du-te vino"* al teroriştilor prin Transnistria a lăsat urme şi în ţările din jur: Moldova, România şi Ucraina. Astfel, în Aprilie 1999, într'un avion ucrainean care a făcut o escală la Chişinău au fost descoperite 5.000 de arme nedeclarate, destinate unor grupări teroriste din fosta Iugoslavie (zonă în care au fost descoperiţi recent şi membri al-Qaida). Tot în 1999, a fost arestat, în Republica Moldova, numărul doi din PKK. În articol este amintită şi extrădarea consulului onorific al Libanului la Chişinău, Mahmoud Hamoud, în Octombrie 2001, acuzat de apartenenţă la mişcarea islamistă Hezbollah, care ar fi cheltuit 400.000 de dolari pentru a-şi întări prezenţa în România şi în Moldova. Un oficial al OSCE declara, la acel moment, că diplomatul libanez îşi susţinuse doctoratul la o universitate privată, ceva mai târziu apărând şi informaţia potrivit căreia 600 de studenţi islamici dela aceeaşi instituţie de învăţământ ar fi fost membri ai unor grupări teroriste.

Pentru orice schimbare de adresă, anunţaţi redacţia ziarului cu cel puţin 4 săptămâni înainte

CRONICA IDEILOR

EXPLICAŢII ESENŢIALE PENTRU POZIŢIA EXILULUI ROMÂNESC

-II-

——Ion BOIERU——

Am încercat în primul fragment al acestor însemnări să fac câteva note oarecum sintetice şi apoi să prefigurez o structură tematică şi cronologică, pentru a pune în lumină evenimentele majore, pe dimensiunea cărora s'a structurat acest exil. Exilul românesc nu a fost o simplă dislocare, pe o arie mai largă a unor grupuri, plecând din *"zona lor de existenţă originară"*, deci, de climat naţional, spiritual, moral şi ideologic făurit prin strădanie şi lupte neîntrerupte, de-a lungul veacurilor de către generaţii întregi care s'au luptat pentru pământul lor moştenit dela strămoşi, prin credinţa în Dumnezeu şi prin vărsare de sânge pentru apărarea lui, cu dreptul de a transmite viitorului patrimoniul lor de tradiţii, de idealuri, de omenie specifică şi de voinţă de a se supune legilor divine, care fac istoria şi cheagul dintre neamurile lumii.

Nu a fost o deplasare, pentru un pelerinaj, în ţări străine şi atrăgătoare, ci a fost o dureroasă rupere de locul de naştere, datorită unor invazii duşmănoase de barbari, cu care nu s'ar fi putut convieţui. Plecarea în alte lumi, a fost o adevărată tragedie a sufletelor, atât a celor plecaţi, cât şi a celor dragi care au rămas să îndure vitregiile cumplite ale sorţii lor.

Dela început trebue să înţelegem bine conceptul de *"exil"*. Exilul are un înţeles deosebit de limbajul uzual, a ceea ce se cheamă *"diasporă"*. Exilul nu înseamnă numai a te depărta de ţară, ci de a pleca în traistă şi în suflet cu dorul permanent de ţară şi de identificare până în străfundurile tale personale, cu icoana ţării şi cu întregul patrimoniu spiritual şi material al acesteia, dar mai cu seamă cu idealurile ei, cu integritatea ei naţională; cu imperativul de a lupta din răsputeri pentru dezrobirea ţării tale, de a apăra cultura şi civilizaţia create în spaţiul carpatic al existenţei sale istorice, care a fost încredinţat de Dumnezeu cu *"omenie"* şi cu putere creatoare.

Un caz plin de semnificaţie naţională şi morală îl reprezintă ţăranii din Transilvania, care au plecat de sub jugul dominaţiei austro-maghiare înainte de 1914-1918. Este demn şi o mândrie naţională că ţăranii din Transilvania care au emigrat, adică au fugit în exilul din America, înaintea Primului Război Mondial, au dus în sufletul lor toată Ţara Românească, cu toate bunurile ei spirituale; deşi au plecat ca toţi exilaţii, să se reîntoarcă acasă după o oarecare trecere de timp, când va fi să se facă o nouă orânduială a lui Dumnezeu, ei au rămas acolo mai mult decât se aşteptau, peste voinţa lor şi din cauza unor evenimente variate şi imponderabile. Aceşti ţărani români din Transilvania au realizat lucuri minunate şi şi-au câştigat respectul şi admiraţia tuturor grupurilor etnice din America, prin calităţile lor de muncitori harnici, corecţi, cu o comportare neobişnuită de morală şi de demnitate personală, în comunităţile tensionate ale variatelor grupuri etnice din America. (Adaug că ţăranii din România erau şi din Banat şi din Bucovina, deci un segment important din Ţara Românească).

Structura psihologică şi ideologică a grupurilor de emigranţi şi exilaţi, formate de ţărani români, după 1914 este deosebită de cea a exilaţilor din perioada premergătoare Revoluţiei din 1848, din Principatele Române (Moldova şi Muntenia), dar şi de aceea a Exilaţilor români din toate provinciile româneşti de după 1941.

Însă toate aceste mari exiluri au avut un numitor comun: dragostea de Ţară, păstrarea omeniei româneşti, a demnităţii şi înaltei ţinute morale, care le-au adus respectul tuturor altor grupuri naţionale cu care au avut de-a face. Toţi au avut conştiinţa identităţii etnice, toţi au păstrat cu severitate tradiţiile străvechi ale poporului, dragostea de neamul lor şi au purtat pretutindeni dorul şi imaginea ţării şi a poporului din care au descins şi au crezut în viitorul neamului lor.

Revoluţia dela 1848 a creat premisele Unirii Principatelor, Independenţa lor faţă de tendinţele imperialiste ale Rusiei, Turciei şi Austro-Ungariei şi, apoi, premisele UNIRII ROMÂNIEI MARI, dela 1918.

Exilul din America şi Canada, în prima parte înainte de 1918, s'a închegat în comunităţi morale şi naţionale, prin muncă, curaj şi vrednicie spirituală, care au câştigat admiraţia şi respectul tuturor. Au întemeiat societăţi de ajutor reciproc, au clădit biserici, ortodoxe şi greco-catolice, s'au încadrat prin puternice legături de solidaritate cu lumea diversă a grupurilor etnice din vastul continent al Americii. Au tipărit ziare, cărţi de lectură şi de rugăciuni şi au arborat pretutindeni steagul românesc. Au organizat serbări naţionale (24 Ianuarie, 10 Mai, 1 Decembrie şi 27 Martie, alipirea Basarabiei şi Unirea Bucovinei din Noembrie 1918), au păstrat folclorul românesc şi Imnul Regal Naţional; au purtat cu mândrie costumele naţionale, beneficiind de libertăţile democratice ale celei mai mari democraţii din lume: America de Nord, adică esenţialul identităţii naţionale şi nu au fost stingheriţi sau măcar apostrofaţi vreodată pentru manifestările lor culturale şi naţionale, care aveau întotdeauna şi o tentă politică, pentrucă era parte din dorinţa lor de a obţine eliberarea ŢĂRII LOR DE ORIGINE, de sub cotropirea străină. Toate manifestările lor erau încărcate cu dorul de ţara şi neamul lor.

După 1945, exilul românesc s'a revărsat peste tot în lume. O mare parte în Europa, apoi în America şi Canada, în America de Sud, în Australia. Exilaţii din această categorie au fost cel mai bine pregătiţi ideologic, căci erau rupţi din structurile interioare ale unui adevărat românism, care era călit în luptele naţionale dintre cele două războaie mondiale, care ridicaseră drapelul şi glasul împotriva marelui pericol comunist care venea din Rusia Sovietică. Actul din 1944, de capitulare a Armatei Române, fără condiţii, a aruncat ţara şi poporul român în braţele unei aventuri şi ale unei tragedii, care ameninţa *"întreaga fiinţa naţională"* cu o lichidare completă şi cu o dispariţie totală din istorie. Sub călcâiul Moscovei roşii şi stăpânirea *"iluminatului"* marxism al lui Marx, Lenin şi Stalin.

Exilaţii de după 1945 formau o componentă naţională din toate formaţiunile politice din România: liberali, ţărănişti, social-democraţi, legionari, militari, liber profesionişti: avocaţi, profesori, studenţi, ingineri care aveau un numitor comun: orientarea anti-comunistă, din perspectiva ideii naţionale.

Prima organizaţie constituită de către exilaţii români a fost *"Comitetul Naţional Român"* din New York, organizat de Constantin Vişoianu, care a durat până prin 1965-1966, cu ajutorul Departamentului de Stat American, care oferea subvenţiile necesare pentru activitatea sa politică. A avut o activitate exercitată de către oameni politici, pregătiţi, capabili şi cu experienţă. Nu intrăm în amănunte, dar subliniez faptul că acest comitet a apărat interesele României şi nu a devenit un simplu instrument de politică americană. Dovada concretă este că, atunci când politica americană externă a devenit orientată pe linia unui *"co-existenţialism"* periculos cu ţările de după *"Cortina de Fier"*, Brutus Coste, care era secretarul general al *"Naţiunilor Captive"*, umbrela sub care se găseau ţările de după Cortina de Fier, a preferat dizolvarea comitetelor naţionale ale exilaţilor din Europa Estică, dominate de Rusia Sovietică. Fiecare ţară a continuat să lupte pentru interesele naţionale, cu mijloace proprii. Adevărul este că Românii şi comunităţile lor s'au bucurat de multă şi semnificativă ospitalitate şi ajutoare pentru nevoile lor în diferite împrejurări, pe care le-au tratat cu multă solicitudine, în toate ţările în care au fost răspândiţi.

Din invidie sau alte surse de origine psihologică, au existat şi aşa-numitele părîciuni împotriva comunităţilor româneşti, dar toate au fost ignorate de autorităţile statale ale ţărilor respective.

CU ROMÂNIA, E ALTĂ POVESTE

Studiul *România: "La fundul grămezii"*, semnat de Tony Judt, profesor de studii europene la New York University, şi publicat în România literară nr.44 din 7 Noembrie 2001, relevă, în pofida unor mici inexactităţi, dar care la sigur nu vor aduce prejudicii procesului de aderare a României la UE şi NATO, o cunoaştere profundă şi globală a problemelor cu care se confruntă atât România, cât şi alte ţări din Europa Centrală şi de Est. Acest studiu te poate face să reacţionezi oricum: să te revolţi, să te amuzi, să-ţi fie ruşine, oroare, dar numai indiferent nu te poate lăsa.

Pentru intelectualii din Basarabia Tony Judt nu este un nume total necunoscut. Acum câteva luni l-am avut ca oaspete la Chişinău. însoţit de scriitorul timişorean Mircea Mihăieş, ilustrul profesor new-yorkez şi-a lansat la Biblioteca Naţională două cărţi: Europa iluziilor şi Povara responsabilităţii. Blum, Camus, Aron şi secolul XX francez, ambele editate de Editura Polirom din Iaşi, condusă de Silviu Lupescu, prezent şi el la întâlnire.

Dialogul pe care l-a purtat cu acest prilej Tony Judt cu auditorul ne-a scos în evidenţă o personalitate deschisă, nonconformistă, pe alocuri caustică; dar obiectivă. Subiectele aduse în discuţie au fost tratate nuanţat, pe puncte şi subpuncte, încât se crea impresia că profesorul, pus la curent în urma unei *"scurgeri de informaţii"*, cunoştea din timp registrul tematic al întrebărilor pe care basarabenii aveau să i le adreseze.

Unul dintre subiecte a vizat bineînţeles şi problema reunirii Basarabiei cu România - una din obsesiile locului. Autorul Europei iluziilor a enumerat trei aspecte care, în opinia sa, ar putea sta la baza refacerii unităţii teritoriale a statului român:

1. În ce măsură unirea Basarabiei cu România poate destabiliza situaţia geopolitică din zonă?
2. Care este părerea vecinilor cu privire la acest act?
3. În ce măsură sunt pregătiţi Românii de pe ambele maluri ale Prutului să realizeze acest deziderat?

Tony Judt a ţinut să accentueze că punctul trei este cel mai important. Iar exemplul Germaniei e foarte concludent în acest sens. Nici imperiul sovietic, care la acea vreme încă nu sucombase, nici marile probleme economice şi financiare care se anunţau şi care trebuiau depăşite, n'au zădărnicit unirea Nemţilor, visul lor de a trăi într'o singură ţară. Oare noi, Românii, suntem pregătiţi pentru a le urma exemplul? Cu România, e altă poveste.

România: La fundul grămezii a stârnit reacţii vehemente mai ales în tabăra naţionaliştilor de meserie, cei care, în ultimii şaizeci de ani, prestează pentru poporul român servicii de patriotism. Cei care au tot interesul de a se preface că nu înţeleg ce mutaţii social-politice se produc după 1989 pe bătrânul continent şi în întreaga lume. Totuşi, trebue consemnate şi criticile ponderate, la obiect, ale unor intelectuali români respectabili, în revistele *"22"* şi *"Observator cultural"*. Pentru Românii obişnuiţi, din ţară sau de aiurea, acest studiu vine ca o picătură ce e pe cale să umple paharul deziluziilor şi al aşteptărilor trădate. Asemeni lui Tony Judt, fiecare Român ar trebui să se întrebe o dată în plus: De ce ar fi România diferită? De ce cu România, e altă poveste? De ce România este la fundul grămezii?

A fost România în ultimele decenii mai defavorizată decât celelalte ţări comuniste? Nu. Ne-o spune chiar T. Judt: *"România a fost prima ţară a pactului dela Varşovia care a intrat în GATT (1971), avea relaţii cu Banca Mondială şi FMI (1972), a primit cea dintâi facilităţile Comunităţii Europene pentru comerţ (1973) şi statutul american al ţării celei mai favorizate (1975)"*. Cu alte cuvinte, a avut o susţinere majoră din partea Occidentului şi, lucrul cel mai important, nu a avut, dela un punct încolo, armată străină pe teritoriul său. Şi atunci, de ce astăzi România este la fundul grămezii? Răspunsul îl găsim tot la Tony Judt: *"în toate societăţile postcomuniste, o parte din membrii fostei nomenclaturi a reuşit să recâştige poziţii influente. în România, revenirea s'a produs cu mult mai mare uşurinţă decât în alte ţări* (sublinierea mea - N.S.)?". Şi acest lucru se întâmplă într'o ţară care şi-a câştigat libertatea plătind un preţ atât de mare - peste o mie de vieţi omeneşti! Şi mai departe: *"Eforturile de înfiinţare în România a unui organism similar <Comisiei Gauck> (însărcinată cu studierea arhivelor Stasi în Germania Răsăriteană), care să cerceteze activităţile fostei Securităţi, s'au lovit de obstrucţii şi opoziţie dela cele mai înalte nivele"*. Asta era! Cu România, e altă poveste.

Vorbim de România şi ne legăm speranţele de evoluţia şi viitorul ei, pentrucă în Republica Moldova situaţia este mult mai deplorabilă. Basarabia reprezintă un coşmar, o catastrofă girată de guvernanţi incompetenţi, având însă o aroganţă dusă până la paroxism. Prin comportamentul lor duplicitar şi iresponsabil, ei vor izola pentru multă vreme această palmă de pământ de restul civilizaţiei. Lipsa interesului pentru Republica Moldova din partea unor politologi de talia lui Tony Judt ne arată ce loc ocupă Basarabia pe harta lumii.

Cu toate criticile lui Tony Judt, să sperăm că semnele bune pe care le înregistrează România în ultimul an vor fi confirmate în perioada imediat următoare prin acţiuni mult mai decise pe calea reformelor. Şi atunci poate zeflemeaua din studiul lui Tony Judt se va topi. Iar sintagma *"Cu România, e altă poveste"*, se va transforma cu siguranţă în: *"România e în rând cu lumea"*.

Nicolae SPĂTARU

* articol preluat din ziarul basarabean "Contrafort"

Pentru orice schimbare de adresă, anunţaţi redacţia ziarului cu cel puţin 4 săptămâni înainte

CUVÂNTUL ROMÂNESC
The Romanian Voice / La Voix Roumaine
ISSN 0705-8365
Redacţia şi Administraţia:
P.O.BOX 78010
WESTCLIFFE POSTAL OUTLET
HAMILTON, ONTARIO
CANADA
L9C 7N5
TELEFON: (905) 387-1832
FAX: (905) 388-4651

CUPON DE ABONAMENT

COMPLETAŢI CU LITERE DE TIPAR

☐ NOU ☐ REÎNNOIRE

NUMELE DE FAMILIE.....

PRENUMELE.....

STRADA/ Nr. .....

ORAŞUL.....STATUL/PROVINCIA.....

CODUL POŞTAL.....ŢARA.....

PREŢUL ABONAMENTULUI ANUAL:

PESTE $ 60 ABONAMENT DE SUSŢINERE
$ 50 ABONAMENT INSTITUŢIONAL
$ 40 ABONAMENT INDIVIDUAL (TOATE ŢĂRILE)